ЕКОЛОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2050 РОКУ

Розробка Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади до 2050 року здійснюється Житомирською міською радою в межах проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні ІІ», що виконується німецькою урядовою компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за фінансової підтримки урядів Німеччини і Швейцарії

Над документом працювали:
Ірина Давидова, к.с.-г.н (охорона атмосферного повітря),
Ганна Кірейцева, к.е.н. (управління водними ресурсами),
Марія Корбут, к.т.н. (управління відходами),
Федів Марков, к.с.-г.н (розвиток зеленої інфраструктури, ПЗФ, біорізноманіття),
Дмитро Поліщук, заступник директора департаменту містобудування та земельних відносин міської ради (управління земельними ресурсами),
Тетяна Омельяненко, к.е.н. (комплексні заходи),
Поліна Мурашевська, начальник відділу екології та природних ресурсів міської ради
Ірина Мілаш, координатор проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні ІІ у м. Житомир

Зміст

ЕКОЛОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2050 РОКУ 1
ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ 4
ВСТУПНЕ СЛОВО 5
Що таке екологічна стратегія 5
Цільова аудиторія 7
Принципи та процес розроблення Екологічної стратегії 7
Зв'язок Екологічної стратегії з міжнародними документами та політиками 10
Місце Екологічної стратегії у системі планування громади (інтеграція з іншими документами стратегічного планування) 12
РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ 17
РОЗДІЛ ІІ. ПОТОЧНИЙ СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЖИТОМИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ 21
2.1. Охорона атмосферного повітря та шумове забруднення 21
2.2. Управління водними ресурсами 30
2.3. Управління відходами 38
2.4. Розвиток зеленої інфраструктури 46
2.5. Природно-заповідний фонд 52
2.6. Біорізноманіття 54
2.7. Управління земельними ресурсами 58
2.8. Поводження з домашніми та безпритульними тваринами 63
2.9. Адаптація до змін клімату 66
2.10. Узагальнений SWOT-аналіз системи охорони навколишнього природного середовища житомирської міської територіальної громади 71
РОЗДІЛ ІІІ. БАЧЕННЯ, СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, ПРОЄКТИ, ЩО ПІДСИЛЮЮТЬ ЕКОЛОГІЧНУ СПРОМОЖНІСТЬ ГРОМАДИ 76
3.1. Бачення: погляд у 2050 рік 76
3.2. Цільові показники, цілі та завдання, проєкти, що підсилюють екологічну спроможність громади 76
3.2.1. Охорона атмосферного повітря та шумове забруднення 76
3.2.2. Управління водними ресурсами 82
3.2.3. Управління відходами 87
3.2.5. Розвиток зеленої інфраструктури, природно-заповідного фонду, біорізноманіття 93
3.2.6. Управління земельними ресурсами 96
3.2.7. Поводження з домашніми та безпритульними тваринами 97
3.2.8. Адаптація до змін клімату 98
3.2.9. Комплексні цілі та завдання 99

РОЗДІЛ IV МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ (МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ)..... 103
РОЗДІЛ V ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ..... 104
ДОДАТОК 1. ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ ТА ПОРЯДОК ЇХ РОЗРАХУНКУ 109
ДОДАТОК 2. ПЛАН ЗАХОДІВ 135
ДОДАТОК 3. ГРАФІК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ 168
Перелік використаних джерел літератури 185

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АСЕМА	Автоматизована система екологічного моніторингу атмосферного повітря населених пунктів
БСК5	Біохімічне споживання кисню за 5 діб
БУВР	Басейнове управління водних ресурсів
ВДЕ	Відновлювальні джерела енергії
ВРД	Водна рамкова директива
ГДВ	Гранично допустимі викиди
ГДК	Гранично допустима концентрація
ГДС	Гранично допустимий скид
ГЕС	Гідроелектростанція
ГКНС	Головна каналізаційна насосна станція
ДЕІ	Державна екологічна інспекція
ДУ	Державна установа
ЕНЯ	Екологічні нормативи якості
ЖМР	Житомирська міська рада
ЖМТГ	Житомирська міська територіальна громада
ЗДО	Заклади дошкільної освіти
ЗЗСО	Заклади загальної середньої освіти
ІЗА	Індекс забруднення атмосфери
ККД	Коефіцієнт корисної дії
КНС	Каналізаційно-насосна станція
КП	Комунальне підприємство
ЛПЗ	Лікарняно-профілактичні заклади
МВВ	Місце видалення відходів
МПВ	Масиви поверхневих вод
МТГ	Міська територіальна громада
МФО	Міжнародні фінансові організації
ОСК	Очисні споруди каналізації
ПВ	Побутові відходи
ПДСЕРК	План дій сталого енергетичного розвитку та клімату
СЕС	Сонячна електростанція
СПАР	Синтетичні поверхнево-активні речовини
ТГ	Територіальна громада
ХСК	Хімічне споживання кисню
ХТ	Хвиля тепла

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні житомиряни!

Нарешті ми маємо сформовану Екологічну стратегію! Саме цей документ дозволить нам з вами створити громаду дружню до довкілля та комфортну для нашого з вами життя. Тільки відійшовши від споживацької моделі мислення, дбаючи про те, що нас оточує (воду, повітря, зелені насадження, тварин і рослин, збалансоване споживання), ми зможемо зберегти нашу громаду для наших з вами дітей, онуків і наступних поколінь.

Стратегія дозволить нам чітко визначити куди і як ми будемо рухатись до 2050 року, які заходи реалізовувати. Наш рух спрямований на розвиток громади та попередження нових загроз замість зосередження тільки на поточній ліквідації наслідків, без погляду в майбутнє.

Нашими пріоритетами наразі є чисті водойми, управління відходами з мінімальним навантаженням на довкілля, зменшення забруднення атмосферного повітря, збереження біорізноманіття громади, кліматична нейтральність та розвиток зелених зон, посилення екологічної свідомості мешканців.

Звісно, кожному з нас доведеться докласти багато зусиль. Мешканцям – змінювати свої звички, підприємствам – приділяти максимальну увагу природоохоронним заходам, впроваджувати нові технології, органам влади, забезпечувати належну взаємодію між мешканцями, бізнесом, науковими установами, координувати та реалізовувати заплановані заходи. Однак тільки, об'єднавши наші зусилля, ми зможемо досягти спільної мети.

Екологічна стратегія – це результат роботи широкого кола спеціалістів, наукових установ, громадських організацій, підприємств, представників структурних підрозділів міської ради, які безпосередньо брали участь у визначенні та обговоренні стратегічних пріоритетів, цілей, завдань, заходів, надавали рекомендації з удосконалення Стратегії.

Я дуже вдячний кожному, хто доєднався до розроблення Екологічної стратегії і впевнений, що кожне із поставлених завдань є абсолютно реалістичним для виконання і в нас достатньо спроможності для збереження та покращення стану нашого довкілля.

З повагою
Сергій Кондратюк,
заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради.

Що таке екологічна стратегія

Мета розробки Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади (далі – Стратегія) полягає в тому, щоб допомогти міській і регіональній владі, розробникам та іншим міським професіоналам будувати стійке майбутнє, зосереджуючись на зміні цілої системи. Міські виклики, як соціальні, так і

екологічні, часто тісно пов’язані між собою та випливають із кількох ключових першопричин. Усунувши ці першопричини, ми можемо побудувати нові системи, які створять здоровіші та стійкіші громади.

Екологічна стратегія – це документ, що визначає основні напрямки дій у відповідності до визначених цілей з покращення стану довкілля Житомирської міської територіальної громади та її збалансованого розвитку за кожним компонентом довкілля на наступні 25 років до 2050 року.

Стратегія охоплює питання охорони атмосферного повітря, управління водними, земельними ресурсами, відходами, розвитку зеленої інфраструктури, природно-заповідного фонду та біорізноманіття, поводження з домашніми і безпритульними тваринами, комплексні наскрізні питання щодо зміцнення екологічної спроможності громади та підвищення рівня екологічної обізнаності мешканців, покращення рівня екологічної освіти.

Екологічна стратегія є комплексним документом, який враховує наявні документи стратегічного планування у громаді з питань охорони довкілля, та логічно продовжує відповідні напрацювання екологічного напряму Концепції інтегрованого розвитку міста Житомир.

Екологічна стратегія:

- служить основою для подальшого прийняття рішень та ефективного планування та фінансування природоохоронної сфери громади;
- забезпечує взаємоузгодженість планування за окремими природоохоронними секторами;
- є інструментом управління та моніторингу досягнення встановлених цілей;
- створює важливу основу для залучення національного та міжнародного фінансування та допомоги.

Екологічна стратегія дозволила визначити, на основі аналізу наявних проблем, слабких сторін та ризиків природоохоронного сектору, які саме сторони доцільно підсилити громаді, за допомогою яких заходів й інструментів це можливо зробити та, скільки часу потрібно на реалізацію визначених заходів.

Активні бойові дії в Україні лише підсилили увагу до екологічних проблем та принесли нові виклики, зокрема щодо забруднення атмосферного повітря та ґрунтів хімічними речовинами внаслідок вибухів боєприпасів, знищення ландшафтів та рослинності військовою технікою, пошкодження територій природно-заповідного фонду, утворення відходів від руйнувань. Відтак, питання охорони довкілля стало невід’ємною частиною забезпечення збалансованого розвитку громади та створення безпечних та комфортних умов для життя, праці й відпочинку мешканців громади без завдання шкоди довкіллю.

Документ містить чітко сформульовані довгострокові стратегічні цілі, завдання та заходи щодо покрокового поліпшення стану навколишнього природного середовища, а також і попередження виникнення загроз екологічного характеру в майбутньому за кожним природоохоронним сектором. Для спрощення процесу оцінки досягнення бажаного стану довкілля у громаді визначено відповідні цільові показники та розроблено систему індикаторів виконання завдань, що дозволить проводити щорічний моніторинг ефективності реалізації Стратегії.

На основі даних моніторингу виконання реалізації Стратегії передбачено внесення за потреби змін та перегляд документу, що робить її гнучким

інструментом у процесі управління природоохоронним сектором та дозволяє постійно враховувати зовнішні фактори впливу.

Цільова аудиторія

Екологічну стратегію Житомирської міської територіальної громади (МТГ) розроблено для всіх мешканців громади незалежно від віку та статі, представників бізнесу, наукових установ, навчальних закладів, громадських організацій, міської влади і спрямовано на їх активне залучення до виконання запланованих заходів та взаємовигідну взаємодію.

Принципи та процес розроблення Екологічної стратегії

При розробленні Екологічної стратегії було застосовано інтегрований підхід, у відповідності до якого, базуючись на загальних цілях міського розвитку, було враховано планування усіх рівнів управління, а також інтереси громади та бізнесу.

Стратегія спирається на ключові принципи відбудови України: «Build Back Better», «Build Back Greener», які передбачають надання уваги зеленим проєктам, створенню зелених робочих місць, компенсуючи втрати від війни тощо.

При підготовці Стратегії враховано наявні європейські підходи до розроблення подібних документів, у т.ч. методологія розроблення Планів дій зелених міст України[1] Європейського Банку Реконструкції та Розвитку.

При підготовці Стратегії вирішувалися дві взаємопов'язані задачі. Перша – це визначення екологічних проблем у системі охорони довкілля, які є на сьогодні у Житомирській МТГ, і які потребують негайного вирішення з розробленням відповідних заходів для виправлення/поліпшення ситуації. І друга – визначення ризиків і загроз у майбутньому і, відповідно, заходів, які блокуватимуть або будуть зменшувати вірогідність настання таких ризиків/загроз і водночас розкриватимуть потенціал громади. З урахуванням вищезазначеного було визначено бачення Екологічної стратегії – якою має бути Житомирська громада у 2050 році.

Основні етапи розроблення Екологічної стратегії передбачали наступні кроки (рис.1):

- Мапування зацікавлених сторін, розроблення плану залучення зацікавлених сторін.
- Оцінка поточного стану, ідентифікація проблемних питань та збирання первинної інформації, проведення SWOT-аналізу.
- Визначення бачення, цілей та завдань
- Визначення цільових показників
- Визначення заходів
- Формування порядку моніторингу виконання стратегії та відповідних індикаторів
- Розроблення плану управління ризиками

[1] https://www.ebrdgreencities.com/assets/Uploads/PDF/Green-City-Action-Plan-Methodology.pdf

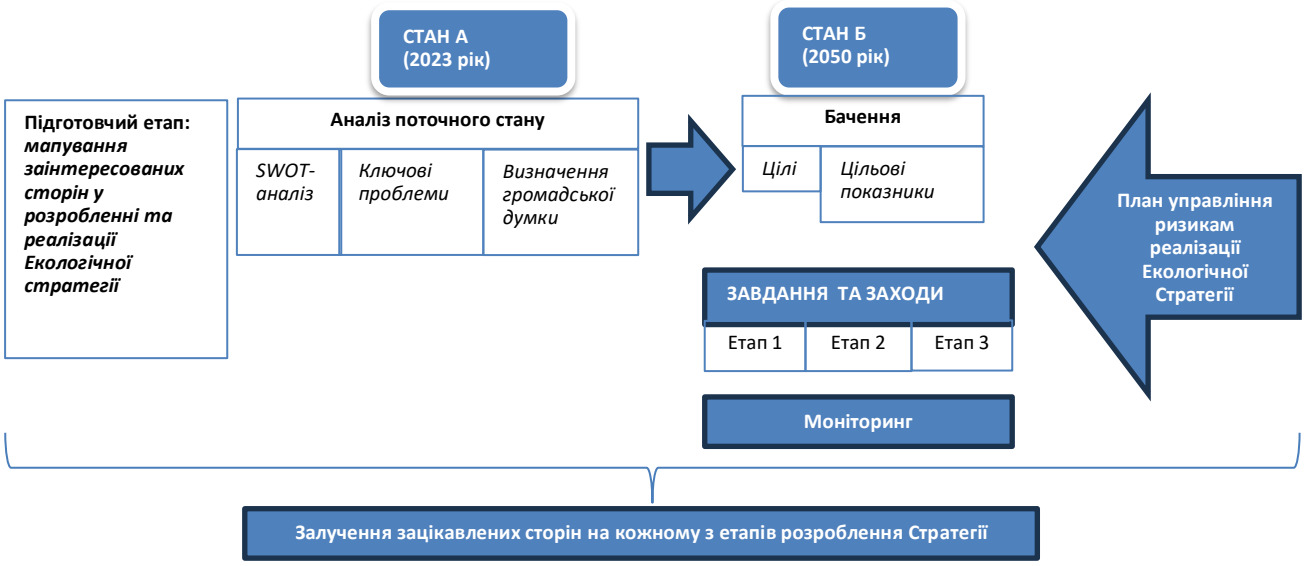

Рис1 . Розроблення Екологічної Стратегії Житомирської МТГ

Для забезпечення участі зацікавлених сторін в розробленні Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади, напрацювання спільних рішень та формування готовності до реалізації Стратегії було розроблено план партисипації та комунікації. В рамках цього плану було визначено основних зацікавлених сторін громади (рис.2), та запрошено до участі на відповідних етапах розроблення документу.

Рис. 2. Мапа зацікавлених сторін Екологічної стратегії Житомирської територіальної громади до 2050 року (на етапі розроблення стратегії)

Процес розроблення Екологічної стратегії включав максимальне залучення всіх груп зацікавлених сторін на кожному з етапів підготовки Стратегії. Залучення здійснювалось через громадські обговорення, публікації на сайті Житомирської міської ради та в соцмережах, канали месенджерів, опитування, цільові заходи (Дні сталої енергії).

Для злагодженої роботи та прийняття узгоджених рішень:

1. Сформовано команду місцевих експертів, які виконували підготовку базового матеріалу, допомагали у проведенні фокус-груп та громадських обговорень, опрацьовували отримані коментарі та зауваження.
2. Створено робочу групу, склад якої затверджено Розпорядженням міського голови № 916 від 16.11.2023 р. Під час 5х засідань робочої групи остаточно приймались підготовлені та опрацьовані рішення за кожним з етапів розроблення Екологічної стратегії .
3. Організовано 15 засідань тематичних фокус-груп за секторами: управління відходами, управління водними ресурсами, озеленення, ПЗФ та біорізноманіття, охорона атмосферного повітря, які забезпечили фахове обговорення у професійному середовищі напрацювань на кожному з етапів розроблення стратегії в розрізі кожного природоохоронного сектору. До складу фокус-груп увійшли представники підприємств (переважно екологи), профільних наукових установ та вищих навчальних закладів, громадських організацій, структурних підрозділів міської ради.
4. Проведено громадські обговорення за основними напрацюваннями. Зокрема, 10 червня 2024 року (висвітлення результатів аналізу поточного стану, проблематики та SWOT-аналізу) та 30 серпня 2024 року

(обговорення бачення, цілей завдань, заходів, цільових показників Екологічної стратегії). До заходів мали змогу долучитись всі бажаючі. Анонси щодо проведення заходів публікувались на офіційному сайті міськради та у соціальних мережах. Запис онлайн трансляції заходів знаходиться у відкритому публічному доступі[2]. 26 грудня 2024 року відбулось відкрите обговрення фіналізованої версії проєкту Екологічної стратегії.

5. Проведено 2 опитування з визначення громадської думки щодо пріоритетних екологічних проблем Житомирської МТГ та можливих шляхів покращення стану довкілля у громаді, у яких взяли участь близько 400 небайдужих мешканців. Результати опитувань підтвердили актуальність та пріоритетність визначених екологічних проблем громади[3].

Учасники заходів мали можливість попередньо знайомитись з матеріалами, надавати свої пропозиції, зауваження та коментарі до підготовлених напрацювань під час обговорення та протягом певного часу після зустрічей.

Публічні обговорення на кожному з етапів із залученням різних груп зацікавлених сторін дозволили сформувати заходи та проєкти більш зрозумілими та прозорими для громадян та сприяли конструктивному діалогу між представниками міської влади та громадянським суспільством. Більш детально процес залучення зацікавлених сторін висвітлено на рис 3.

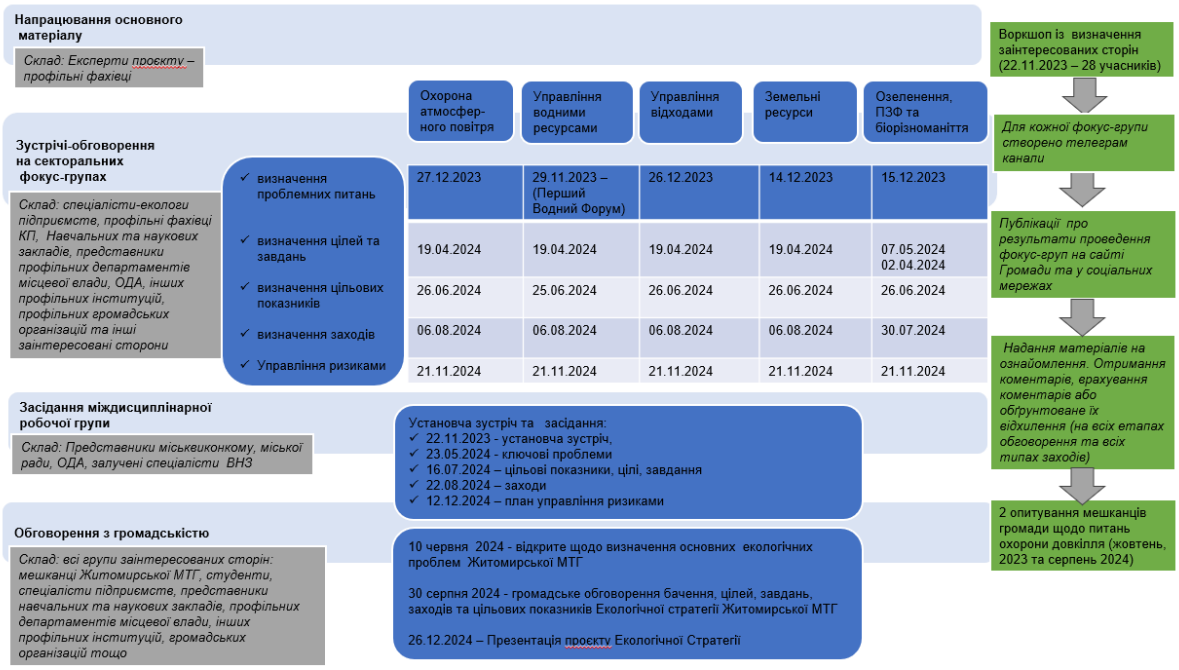

Рис. 3 Структура та організація процесу залучення зацікавлених сторін під час розроблення Екологічної стратегії

Зв'язок Екологічної стратегії з міжнародними документами та політиками

Екологічну стратегію розроблено з урахуванням напрямів розвитку охорони довкілля та сталого розвитку світової та, зокрема, європейської спільноти.

[2] https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=967997988463778

[3]

Пріоритети, закладені у Екологічну стратегію відповідають основним пріоритетам **Європейського зеленого курсу**, а визначені завдання та заходи мають допомогти громаді у досягненні глобальних та національних **Цілей сталого розвитку**.

Заходи та цільові показники з розвитку зеленої інфраструктури, збереження біорізноманіття, розвитку природно-заповідного фонду відповідають Стратегії біорізноманіття ЄС до 2030 року.

У 2014 році Україна підписала **Угоду про Асоціацію з ЄС**, відповідно до якої Україна мала інтегрувати в українське законодавство вимоги Директив ЄС, якими врегульовано питання охорони довкілля. Реалізація Екологічної стратегії враховує останні зміни та орієнтири визначені в рамках Угоди про асоціацію, застосовні до рівня територіальної громади. Це стосується і встановлення цільових показників з управління відходами, і питань управління водними ресурсами, і поступового покращення системи моніторингу викидів в атмосферне повітря, і багатьох інших питань.

Дотримуючись цілей сталого розвитку до 2030 року, прийнятих ООН та підтриманих Україною на національному рівні, в рамках Екологічної стратегії Житомирська МТГ вирішує питання наступних цілей:

- забезпечення здорового способу життя та добробуту людей будь-якого віку
- забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією
- забезпечення доступу до надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх
- створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям
- забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів
- забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва
- вжиття невідкладних заходів щодо адоптації до змін клімату та їх наслідків
- захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття
- зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку

Рис. 4. Цілі сталого розвитку, що реалізуються в рамках Екологічної стратегії Житомирської МТГ до 2050 року

Місце Екологічної стратегії у системі планування громади (інтеграція з іншими документами стратегічного планування)

Екологічна стратегія Житомирської МТГ узгоджується із документами національного рівня (Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»[4] та Стратегією екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року[5]), якими визначається рамка планування та встановлюються ключові цільові орієнтири на обласного та місцевого рівнів щодо питань охорони довкілля та адаптації до змін клімату.

У Екологічній стратегії враховано особливості напрямів розвитку встановлені на обласному та міжобласному рівнях щодо питань управління відходами (проєкт регіонального плану управління відходами[6]) та управління водними ресурсами (Плану правління річковим басейном Дніпра[7])

Документ є логічним продовженням Концепції інтегрованого розвитку міста Житомира та враховує всю територію громади (у т.ч. с. Вереси). Документ деталізує основні напрямки Концепції інтегрованого розвитку, що стосуються охорони навколишнього природного середовища та надає більш детальний покроковий план досягнення кращого стану довкілля у громаді та подальшого її збалансованого розвитку.

При розробленні Екологічної стратегії було враховано діючі у громаді програми, які стосуються не тільки суто питань охорони довкілля, але й питань, які опосередковано впливають на його стан. Відтак, Екологічна стратегія визначає перелік заходів, які мають бути в подальшому інтегровані у чинні програми

[4] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text
[5] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text
[6]https://eprdep.zht.gov.ua/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D0%B2%20%D0%96%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%202030%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%20%D0%A2%D0%9E%D0%9C1.pdf
[7] План управління річковим басейном Дніпра

шляхом внесення відповідних змін. Така інтеграція, дозволить наскрізно визначити питання охорони довкілля складовими більшості програм громади, і фактично забезпечить кращий екологічний ефект через їх виконання.

Відповідно до вимог чинного законодавства, кожне з підприємств зобов'язане розробляти програму природоохоронних заходів. Відтак, рекомендовано при розроблені таких заходів брати до уваги цільові орієнтири Екологічної стратегії.

Місце та взаємозв'язок Екологічної стратегії Житомирської МТГ до 2050 року у системі стратегічного планування громади, області, держави відображено на рис.5.

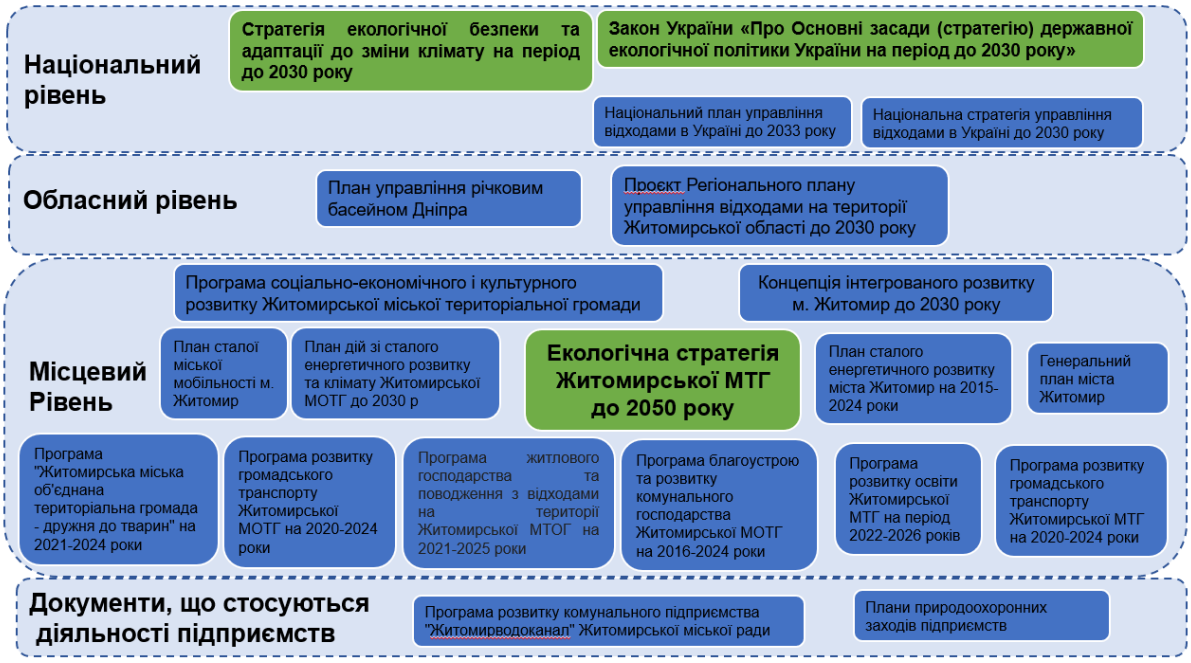

Рис 5. Місце та взаємозв'язок Екологічної стратегії Житомирської МТГ до 2050 року у системі стратегічного планування громади, області, держави

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ОПИТУВАННЯ ЩОДО ВАЖЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ТА КЛЮЧОВІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЖИТОМИРСЬКОЇ МТГ

Опитування мешкаців громади дозволило визначити найбільш важливі екологічні проблеми для мешканців та взначити їх готовність бути залученими до реаліації заходів екологінчої Стартегії.

Опитані респонденти(-ки) дали оцінку ***екологічній ситуації в Житомирській міській територіальній громаді***. Під цим поняттям розглядали комплекс індикаторів, таких як: стан якості повітря, водних об'єктів, ґрунту, управління відходами, рівень озеленення, біорізноманіття та природних ресурсів.
Близько половини респондентів(-ок) зазначили, що незадоволені екологічною ситуацією в Житомирській МТГ (рис. 6), приймаючи до уваги, що є позитивні зміни в кількості екологічних проблем, але не у всіх сферах (рис. 7).

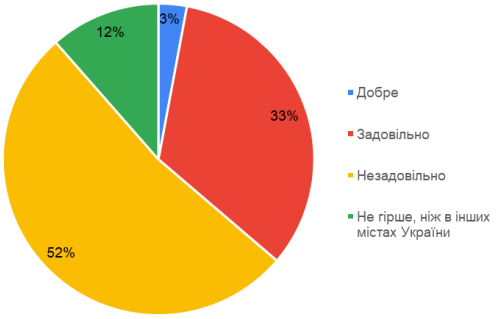

Рис. 6. Рівень задоволеності екологічною ситуацією в Житомирській МТГ

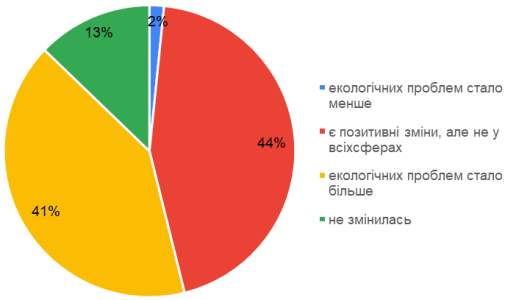

Рис. 7. Зміна кількості екологічних проблем за останні п'ять років

Більшість з опитаних респондентів(-ок) (43%) вказали, що на їх думку Житомирська МТГ радше не є або не є (12%) екологічно чистим регіоном. Проте високою є частка респондентів, які не визначилися з відповіддю (25% опитаних). Близько 20% респондентів(-ок) вважають свою громаду екологічно чистою (рис. 8).

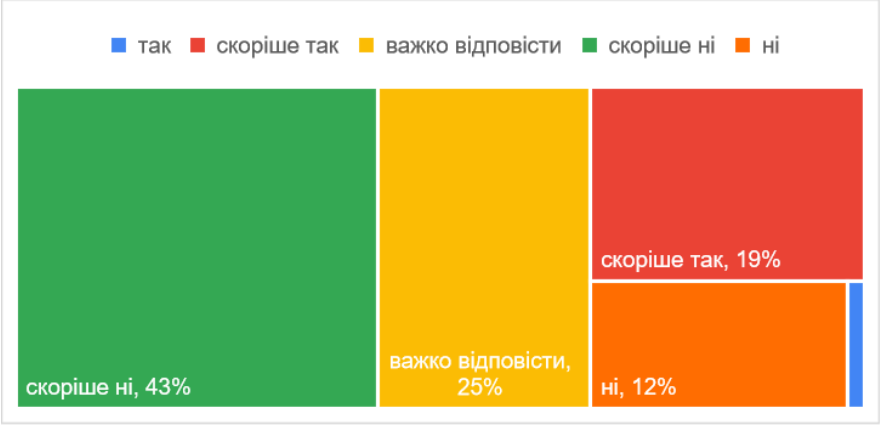

Рис. 8. Оцінка екологічної чистоти Житомирської МТГ

Більшість опитаних визначили наступні екологічні проблеми Житомирської МТГ як дуже серйозні: забруднення води (54 %), недосконалість системи управління відходами (51 %), відсутність екологічної свідомості (54 %), забруднення атмосферного повітря (55 %), недотримання режиму забудови прибережних захисних смуг і водоохоронних зон (53 %) (рис. 9 і 10).

Рис. 9. Ранжування екологічних проблем Житомирської МТГ

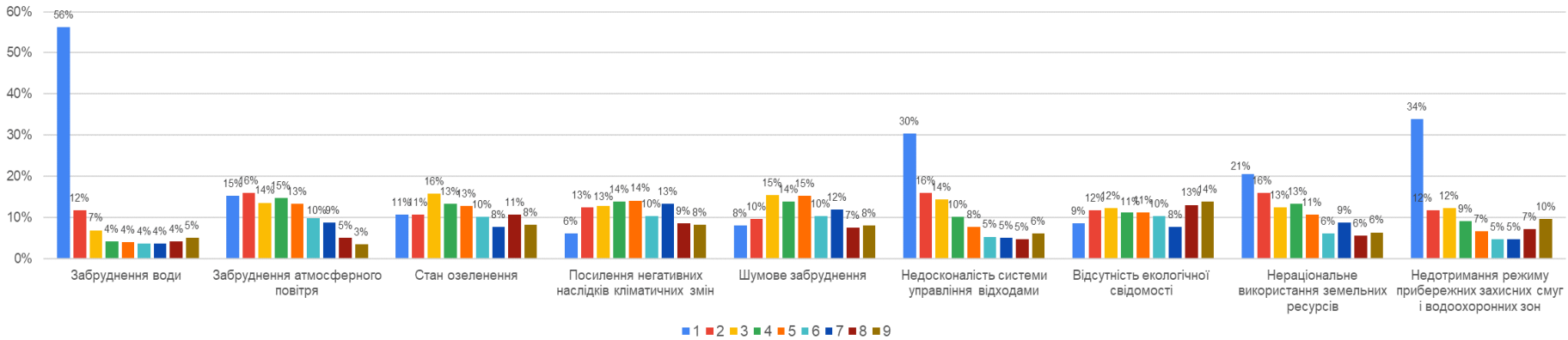

Рис. 10. Ранжування екологічних проблем Житомирської МТГ, де 1 – найбільш критична та 9 – найменш критична проблема в Житомирській МТГ

Для покращення екологічної ситуації в Житомирській МТГ найбільша кількість опитаних обрала питання налагодження ефективної системи управління відходами, модернізація мереж систем водопостачання і водовідведення, а також проведення всеохоплюючої інформаційно-просвітницької кампанії для населення (рис. 11).

Рис. 11. Пріоритетні напрямки діяльності задля покращення екологічної ситуації в громаді

Вирішення екологічних питань в умовах війни

Враховуючи повномасштабне вторгнення та акцентування уваги на питаннях безпеки і оборони були додані питання щодо пріоритетності вирішення екологічних проблем в умовах військового часу.

Більшість опитаних визначили, що забезпечення вирішення екологічних проблем є на часі адже воно безпосередньо впливає на здоров'я мешканців Житомирської МТГ (рис.12)

Серед найбільших небезпек та подолання наслідків війни респонденти(-ки) визначили: забруднення території хімічними речовинами (64 %), знищення лісів та екосистем (59%) та замінування (56%) (рис.13)

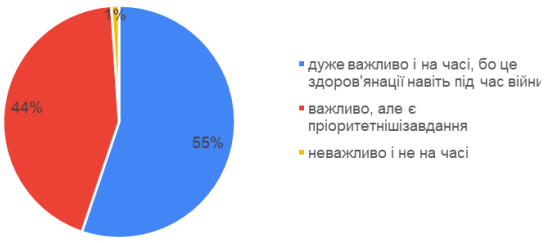

Рис. 12. Актуальність вирішення екологічних питань в умовах війни

Рис. 13. Найбільші небезпеки в умовах війни

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

Житомирська міська територіальна громада – територіальна громада – в Україні, у Житомирському районі Житомирської області. Адміністративний центр – місто Житомир.

До складу громади входять місто Житомир і село Вереси.

Площа громади — 93,4 км². Населення громади становить 261624 особи станом на 2022 рік[8]. Густота населення - 2801 особа/км².

Рис. 14. Житомирська МТГ

Джерело: [9].

Територія громади розташована на межі Поліської та Лісостепової зон.

Природні ресурси та землі громади [10]

Майже з усіх боків територіальна громада оточена лісовими масивами, крізь місто Житомир протікають річки Тетерів, Кам'янка, Лісова і Кам'янка Польова, Крошенка, Путятинка. Також частково збереглись невеликі русла Великої Путятинки, Видумки, Вошивиці, Коденки, Кокаричанки, Поповки, Рудавки, Рудні, Ставровки, Щенявки, частина з яких зараз протікає в трубах під землею. Старовинна частина Житомира розміщена на трьох скелястих пагорбах над річкою Кам'янкою – на горах Охрімовій, Замковій та Петровській.

Клімат Житомирської МТГ

Клімат у Житомирській МТГ є помірно континентальним з теплим літом, м'якою зимою та достатньою кількістю опадів. Середня річна температура становить 6,9°С, найнижча вона у січні – -6,0°С, найвища – у липні – +18,0°С. Середня максимальна температура у Житомирі від -2,9°С у січні до 23,4°С у липні, середня мін. у січні становить -9,2°С, у липні 13,0°С.

[8] Після 2022 року кількість населення Державаною службою статистики не уточнювалась
[9] https://rebuildukraine.in.ua/zhytomyrska-hromada-2.0
[10] https://rebuildukraine.in.ua/zhytomyrska-hromada-2.0

Середня кількість днів з температурою повітря +30°С та вище за рік становить 4,8, з найвищою їх повторюваністю (1,9) у липні.

Протягом року у місті випадає 607 мм опадів, при цьому в теплий період кількість опадів в 2,5 рази більша, ніж в холодний.

Середня річна відносна вологість становить 79 %, в холодний період (жовтень–березень) середні місячні значення варіюються від 81 до 88 %, в теплий – 69-77 %, з максимумом у грудні та мінімумом у травні.

Середня річна швидкість вітру становить 4,1 м/с. З жовтня по квітень фіксуються вищі швидкості вітру (4,0-4,8 м/с), з травня по вересень середні місячні швидкості вітру є дещо нижчими (3,2-3,7 м/с).

Економічний потенціал

У місті Житомир працює близько 100 промислових підприємств. Основними галузями є виробництво харчової продукції, виробництво панчішно-шкарпеткових виробів і взуття, обробка деревини, виробництво вікон, дверей та інших елементів конструкцій для будівництва, виробництво неметалевих мінеральних і готових металевих виробів, виробництво продуктів фармацевтичної, хімічної галузей, машинобудування тощо [11].

В структурі реалізації продукції переважає переробна промисловість, на яку припадає більше половини загального обсягу по місту.

Розвиток малого і середнього підприємництва – один із основних пріоритетів економічного розвитку громади, що є вагомим джерелом самозайнятості та створення нових робочих місць, надходження інвестицій, наповнення бюджету громади, а також стійкості економіки до зовнішніх впливів.

Задля підтримки і розвитку бізнесу в м. Житомир діє «Програма розвитку малого і середнього підприємництва Житомирської міської територіальної громади на 2022-2026 роки» та міська цільова програма «Впровадження стратегічних ініціатив Житомирської міської об’єднаної територіальної громади на 2021-2024 роки».

За даними звіту з виконання заходів «Програми соціально-економічного і культурного розвитку Житомирської міської територіальної громади на 2023 рік [12]» задля сприяння розвитку малого та середнього підприємництва в рамках проєкту «EU4Business конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП», організовано та проведено навчально-консультаційну програму «Школа експорту», конкурс бізнес-ідей, сформовано перелік заходів щодо залучення фінансових ресурсів для будівництва логістичного хабу тощо.

Руйнування та пошкодження

За даними презентації Програми соціально-економічного і культурного розвитку Житомирської міської територіальної громади на 2023 рік [13], в результаті збройної російської агресії, повністю зруйновано:

- 42 об'єкти соціальної інфраструктури, житлово-комунального господарства, виробничої сфери;
- 322 об’єкти житлового фонду;

[11] https://rebuildukraine.in.ua/zhytomyrska-hromada-2.0
[12] https://zt-rada.gov.ua/files/upload/sitefiles/doc1708501552.pdf
[13] https://zt-rada.gov.ua/files/upload/sitefiles/doc1672127213.pdf

- 140 житлових приміщень (квартир/приватних будинків).

Транспортна інфраструктура

Житомир — великий транспортний вузол України. Житомирська МТГ поєднує Київ та Львів автошляхом М06. Через місто Житомир пролягають міжнародні та європейські автошляхи М06, Е40, Е583, М21. Також м. Житомир є важливим залізничним вузлом.

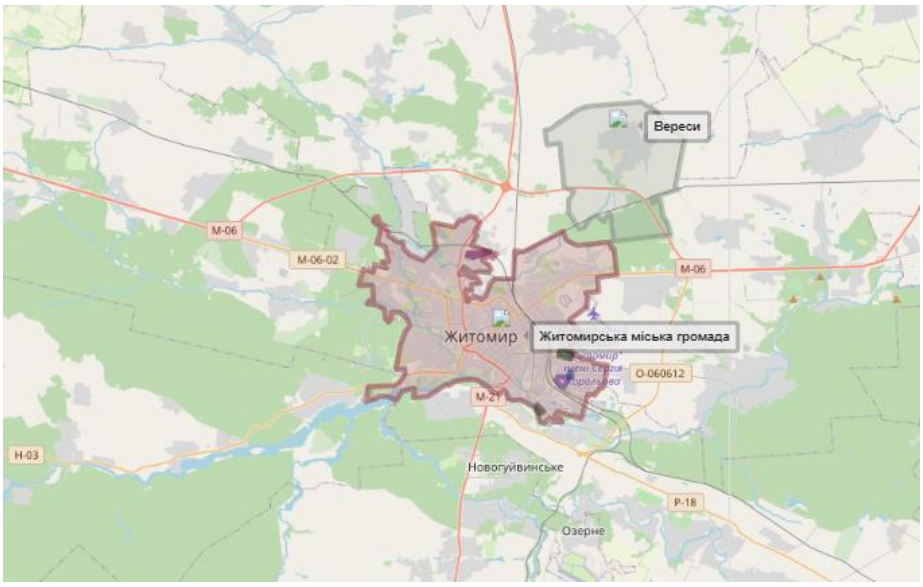

Рис. 15. Карта Житомирської міської ТГ (викопіювання з карти [14])

Туристичний потенціал

Житомир є культурним та освітнім центром області.

Місто Житомир внесено до Державного реєстру історичних міст України. Він заснований (як свідчить легенда і підтверджують археологічні розвідки) у IX ст. н.е. (близько 884 року) як укріплення на високих гранітних скелях притоки Тетерева — Кам'янки.

Ще з часів середньовіччя Житомир був і є адміністративним центром регіону, у 1918 році тут працював уряд Української Народної Республіки. Історично на розвиток міста Житомир як адміністративного центру впливало досить вдале географічне положення, зокрема, безпосередня близькість до Києва.

Археологами виявлені поселення і кургани епохи бронзи, раннього залізного віку. В межах міста розкопано також могильники VII сторіччя та залишки староруського городища X – XIII століть.

У місті виступають колективи музично-драматичного театру імені Івана Кочерги, ансамблю пісні і танцю «Льонок», хорової капели «Орея», Поліського ансамблю національного обряду «Родослав», дитячого танцювального ансамблю «Сонечко».

[14] https://gromada.info/gromada/zhytomirska/

Діють історико-краєзнавчий музей, картинна галерея, музей В. Г. Короленка, літературний музей Житомирщини та музей історії пожежної охорони.
Єдиний в Україні меморіальний будинок-музей академіка Сергія Корольова. Відкритий павільйон космічної техніки «Космос». У будинку площею понад 600 кв. м розмістилася експозиція на тему «Космічна наука і техніка на службі миру і прогресу».

Громада налічує дев’ять пам’яток культурної спадщини національного значення та 179 - місцевого значення.

РОЗДІЛ ІІ. ПОТОЧНИЙ СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЖИТОМИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

2.1. ОХОРОНА АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ТА ШУМОВЕ ЗАБРУДНЕННЯ

Чисте повітря є одним із основних екологічних пріоритетів розвитку Житомирської міської територіальної громади, оскільки безпосередньо впливає на якість життя та здоров'я місцевих жителів. Особливістю цього сектору є відсутність можливості впливати на наслідки здійсненого забруднення. Саме тому первинним пріоритетом є визначення найбільш вагомих джерел забруднення, зокрема за допомогою системи моніторингу, та формування переліку заходів превентивного характеру, щодо зменшення впливу суб'єктів господарювання та громадян на стан атмосферного повітря.

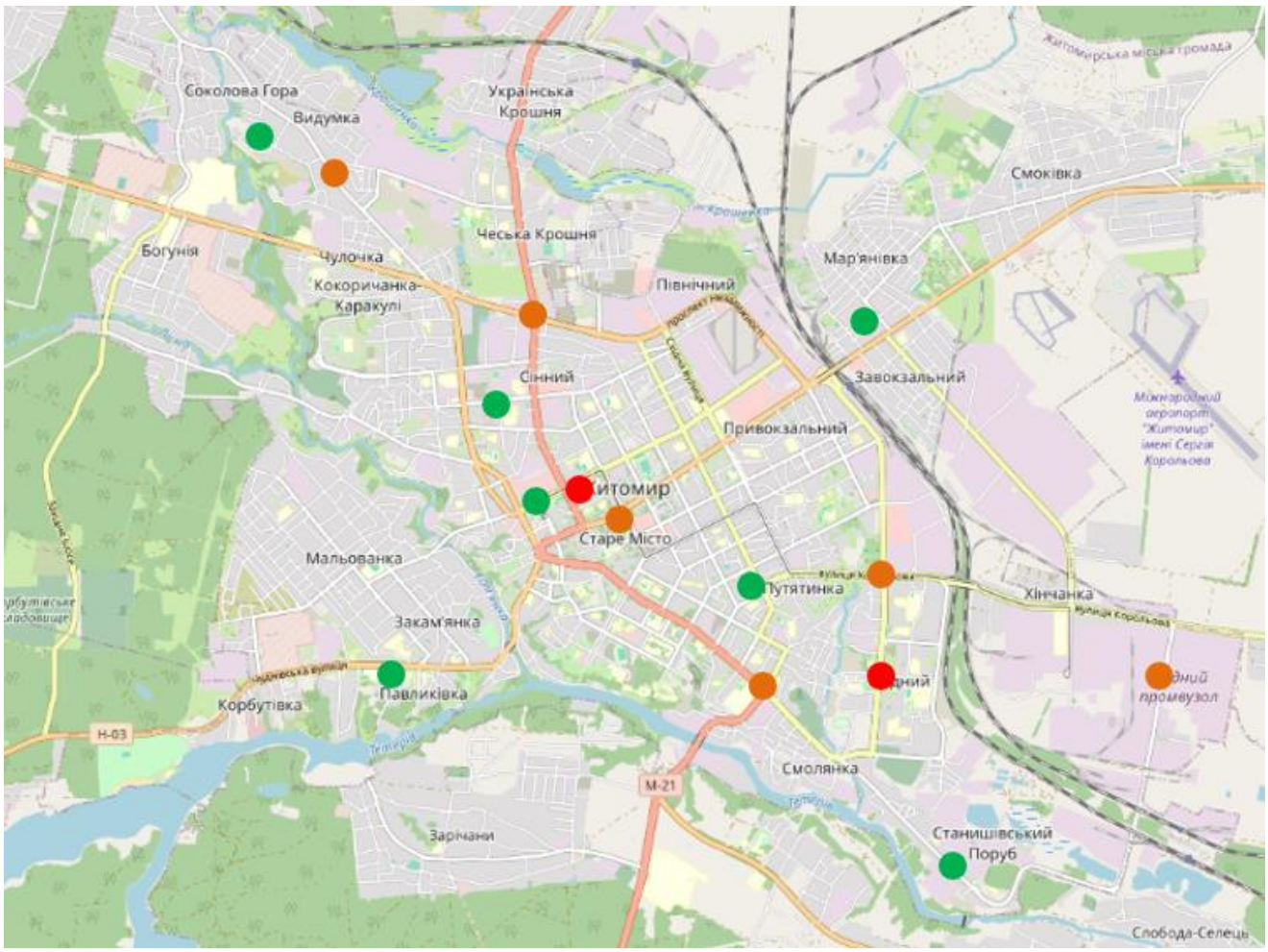
Моніторинг атмосферного повітря

Визначення стану атмосферного повітря здійснюється на основі даних моніторингу.

2	**стаціонарні пункти спостережень** підпорядковуються Житомирському обласному центру з гідрометеорології: ПСЗ № 1 розташований на майдан Польовий, 9; ПСЗ № 2 – на вул. М. Грушевського, 14/20.	Пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю, кадмій, залізо, марганець, мідь, нікель, свинець, хром, цинк
6	**пересувні пункти спостережень** Державної установи «Житомирський обласний лабораторний центр МОЗ України». Місця розташування пересувних пунктів затверджуються один раз на рік.	Пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю, бензол,свинець
7	**станції громадського моніторингу якості повітря.** Автоматична система вимірювання концентрації забруднюючих речовин у атмосферному повітрі з відображенням результатів на геоінформаційній карті	Пил (PM1, PM2.5, PM10), температура, відносна вологість, атмосферний тиск *перелік параметрів, які контролюються варіює в залежності від станції

Кількість постів спостереження та їх оснащення є недостатнім для території громади, тому з метою покращення моніторингу була розроблена та затверджена Програма державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря агломерації «Житомир» на 2023-2027, однак внаслідок браку фінансування протягом 2023 та 2024 років жоден із заходів не був реалізований.

У відповідності до Програми на території м. Житомир передбачається створення мережі станцій моніторингу стану атмосферного повітря (8 стаціонарних пунктів), обладнаних автоматизованою системою екологічного моніторингу (АСЕМА)

- Стаціонарні пости моніторингу стану атмосферного повітря повітря Житомирського обласного центру з гідрометеорології.
- Пересувні пункти моніторингу стану атмосферного повітря Державної установи «Житомирський обласний лабораторний центр МОЗ України»,
- Станції громадського моніторингу стану атмосферного повітря.

Рис. 16. Місця розташування пунктів моніторингу стану атмосферного повітря за станом на 01.10.2024

Показники забруднення атмосфери

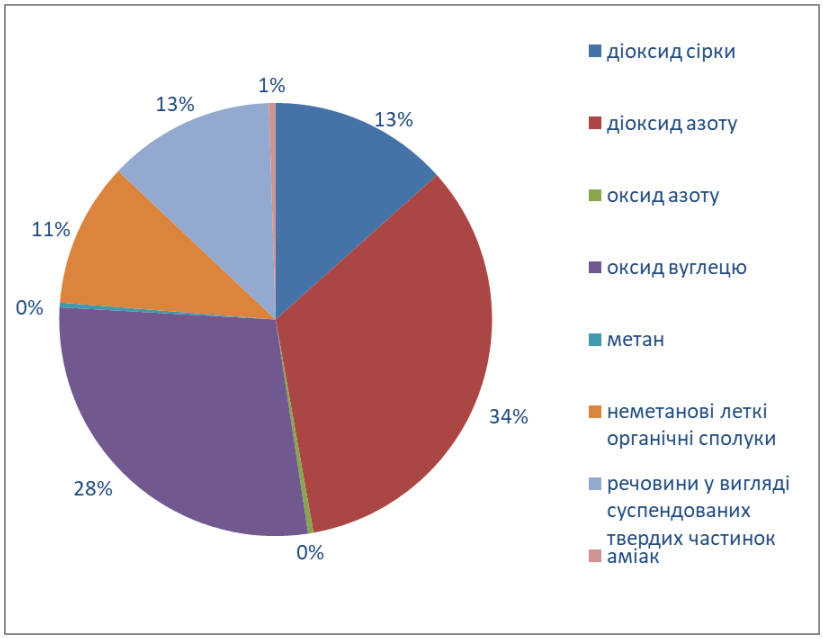
Загальний рівень забруднення міста в цілому за рік за індексом забруднення атмосфери (ІЗА), який враховує ступінь забруднення атмосферного повітря з п'яти пріоритетних забруднювальних домішок, характеризувався як низький.

Станом на 2023 рік Житомир займає **23 місце** серед 35 міст України за показником **ІЗА**.

У атмосферному повітрі на території громади протягом останніх 5 років спостерігається перевищення концентрації діоксиду азоту у 2,0-2,5 рази, що підтверджено вимірюваннями Житомирського обласного центру з гідрометеорології. Додатково ДУ «Житомирський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» було зафіксовано періодичне перевищення

нормативів за такими показниками як діоксид сірки та оскид карбону центральній частині міста, що може бути пов’язано із значним транспортним навантаженням на цих ділянках.

Структура викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у 2023 році

Загальний обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами у 2023 році становив 1456,7 т.

Основними токсичними інгредієнтами, якими забруднюється повітря є сполуки азоту, оксид вуглецю, сполуки сірки, тверді суспендовані частинки та неметанові леткі органічні сполуки.

До 2022 року відбувалося постійне зростання обсягу викидів забруднюючих речовин. Військові дії призвели до скорочення виробництва на території Житомирської МТГ та в свою чергу до зменшення викидів.

Рис.17. Структуа викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, 2023

Забруднення повітря здійснюється від пересувних та стаціонарних джерел забруднення. Зокрема, у 2022 році загальна кількість підприємств, що здійснюють викиди забруднюючих речовин (згідно з поданими формами звітності) склала 80 одиниць. Моніторинг викидів від стаціонарних джерел проводиться за основі статистичних даних, які щорічно подають підприємства. Забруднення атмосферного повітря також пов'язано з порушенням природоохоронного законодавства, зокрема недотримання технічних регламентів, що може призводити до залпових викидів, або з несвоєчасним оновленням очисного обладнання, що впливає на концентрацію забруднюючих речовин у викидах підприємств.

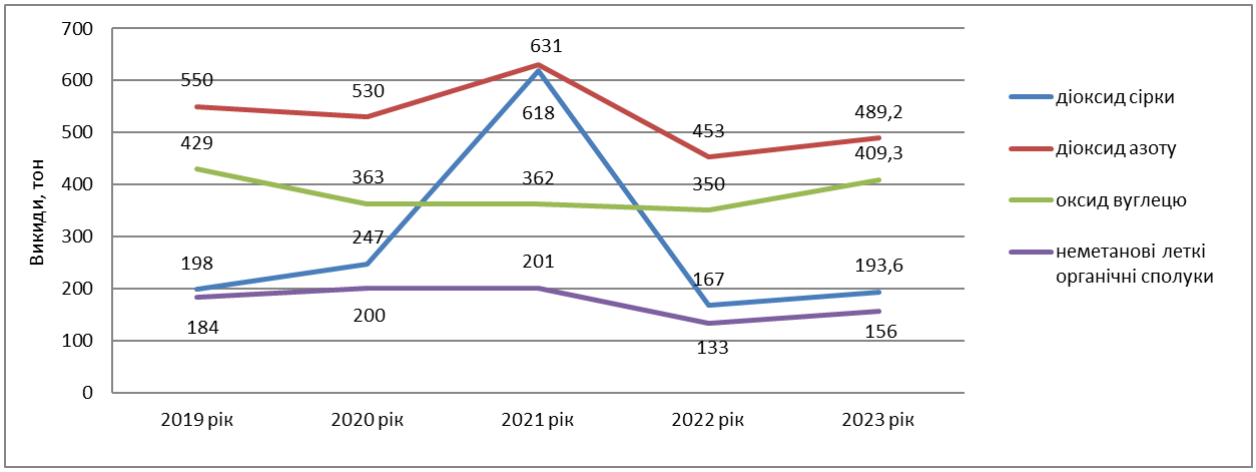

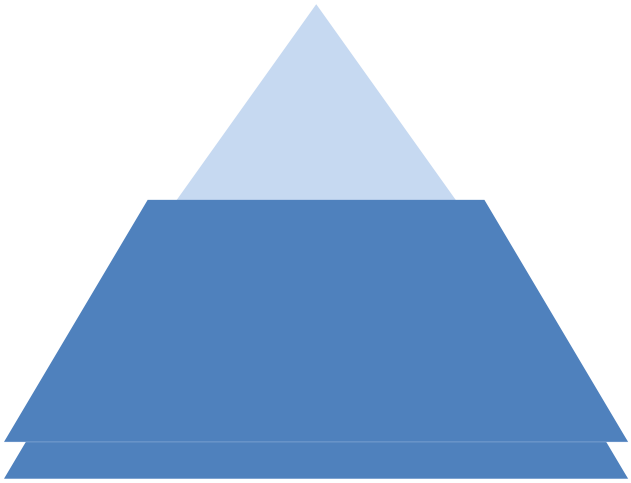
Рис. 18. Динаміка викидів основних забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення в атмосферне повітря за 2019-2023 роки

Основні забруднювачі атмосфери

Житомирська міська територіальна громада здійснює значний вплив на стан атмосферного повітря Житомирської області.

Загальна кількість викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел по громаді складає 19,6 % від викидів забруднюючих речовин по області (за даними 2023року).

Основні забруднювачі зосереджені переважно у **промисловій зоні** міста Житомир.

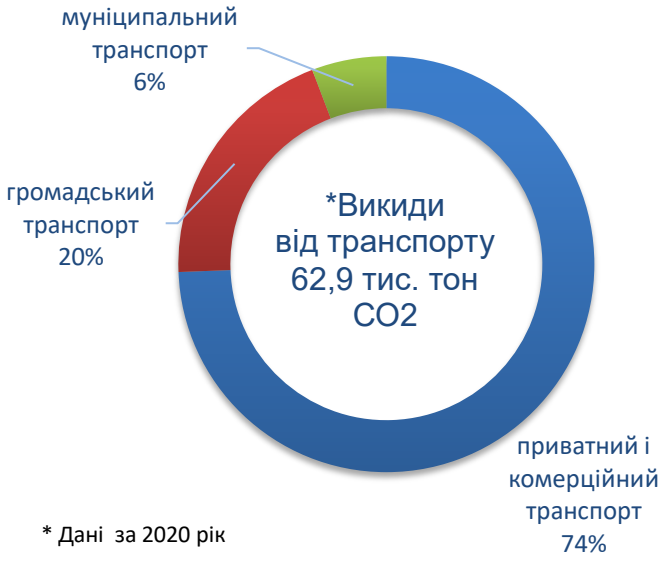
На 4 підприємства громади припадає близько 67% викидів.

До початку повномасштабного вторгнення спостерігалась чітка тенденція до зростання обсягів викидів від підприємств переробної промисловості на 55% з 2019 по 2023 роки. У 2022 році обсяги викидів скоротилися майже вдвічі, однак в подальшому відбувається їх поступове зростання (на 19% у 2023 році).

Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря в Житомирській МТГ є автомобільний транспорт. Значний вплив транспортних засобів на стан атмосферного повітря обумовлюється високим рівнем використання приватного транспорту через недостатньо розвинену мережу та відсутність приоритизації громадського транспорту, застарілі транспортні засоби.

Окрім того, вагомий вплив на стан атмосферного повітря здійснює транзитний транспорт, через Житомирську МТГ проходять дороги міжнародного та європейського значення (М06, Е40, Е583, М21).

Домінуючим видом палива, що використовується громадським і приватним транспортом є **дизельне паливо**

* Дані за 2020 рік

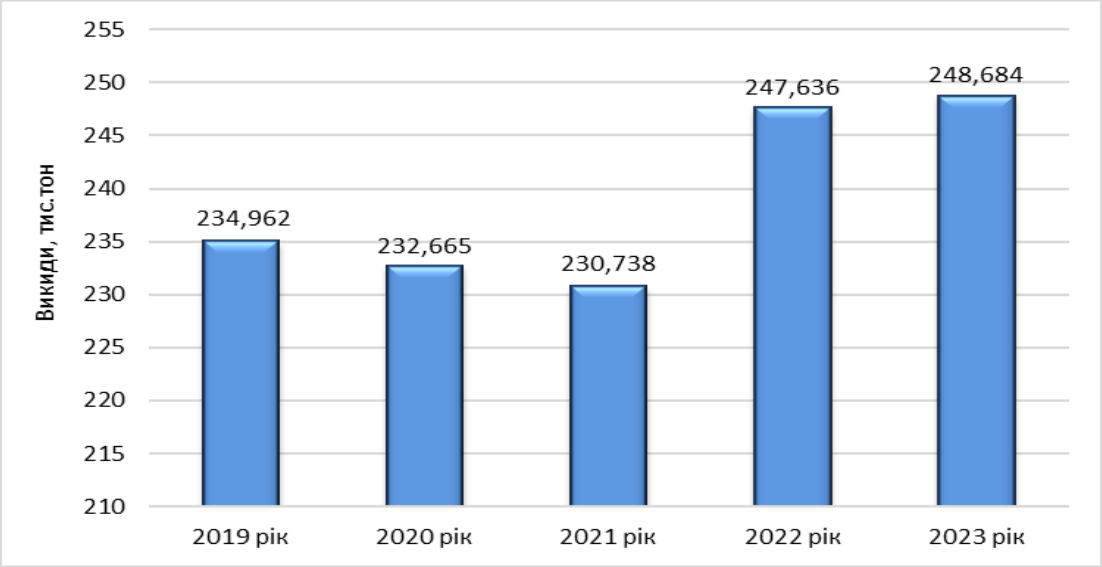

Рис. 19. Динаміка викидів діоксиду вуглецю від стаціонарних джерел забруднення в атмосферне повітря у 2018-2023 році

Підприємства теплоенергетики

На підприємства енергетики припадає 16 % від усіх викидів забруднюючих речовин по громаді. Третє місце серед найбільших забруднювачів атмосферного повітря Житомирської МТГ займає КП «Житомиртеплокомуненерго» Житомирської міської ради, що здійснює виробництво та постачанням теплової енергії.

Спостерігається тенденція до збільшення використання твердого біопалива підприємствами, організаціями та установами громади. Частка теплової енергії виробленої за рахунок джерел енергії, що працюють на біопаливі (тверде) у 2022 році[15] склала 24,2 %.

З метою економії енергоресурсів, покращення надання послуг з теплопостачання, зменшення витрат в теплових мережах постійно проводяться заходи з модернізації котелень, заміни котлів з підвищенням ККД генерації тепла, проводиться реконструкція та оптимізація мереж теплопостачання.

У 2022 році здійснено реконструкцію районної котельні РК-10 шляхом встановлення термодинамічної установки комбінованого виробництва теплової та електричної енергії «Органічного циклу Рента (паливо – тріска деревини)» загальною потужністю 1,2 МВт електричної та 7,1 МВт теплової енергії.

У 2023 році проведено технічне переоснащення теплогенеруючого обладнання двох котелень шляхом встановлення модульних твердопаливних котелень потужністю 1,8 МВт та 0,7 МВт (паливо - тріска деревини).

[15] Останні доступні дані за 2022 рік

Заплановано переоснащення котелень РК-8, РК-6, РК-11 загальною потужністю 30 МВт (паливо - тріска деревини) та будівництво ТЕЦ потужністю до 30 МВт теплової та до 8,5 МВт електричної енергії (паливо – тріска деревини; RDF).

Шумове забруднення

В сучасних умовах розвитку урбанізованих територій все більше зростає значущість захисту населення від шумового впливу. У зв'язку зі зростанням кількості автомобілів (які є основним джерелом шуму), індустріалізацією міст, зростанням транспортної рухливості населення і технічного оснащення міського господарства збільшується рівень шумового забруднення.

Сільські й міські території зазнають активного впливу від автомобільних шляхів доріг і залізниць, аеропортів. До цих джерел шуму належать також залізничні вузли і станції, великі автовокзали і автогосподарства, готелі, промислові об'єкти й великі бази будівельної індустрії, енергетичні установки. Створювати додаткове шумове навантаження може також недосконале планування міст, розміщення у їх межах джерел сильного шуму.

За останні 20 років рівень шуму у європейських містах зріс у 10–15 разів. Такий рівень шуму турбує більше 50 % мешканців міст, стаючи все більш впливовим негативним фактором навколишнього середовища. За останній час середній рівень шуму від транспорту збільшився на 12– 14 дБ, а суб'єктивна гучність виросла в 3–4 рази. На головних магістралях великих міст рівні шумів перевищують 90 ДБ і мають тенденцію до посилення щорічно на 0,5 дБ.

Шум, що виникає на проїжджій частині магістралі, розповсюджується не тільки на примагістральну територію, але й углиб житлової забудови. Так у зоні найбільш сильної дії шуму знаходяться частини кварталів і мікрорайонів, розташованих вздовж магістралей загальноміського значення.

Рис. 20. Джерела шумового забруднення

SWOT-аналіз стану атмосферного повітря та шумового навантаження громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Наявність передових практик застосування сучасного очисного обладнання на промислових підприємствах → Активна участь громадськості у вирішенні екологічних проблем пов'язаних із забрудненням атмосферного повітря → Наявність акредитованих лабораторій, сертифікованого обладнання, кваліфікованих працівників → Наявність системи збору біогазу на полігоні ПВ Житомирської МТГ → Компетентний контроль контролюючими органами → Децентралізація системи опалення закладів освіти → Енергетичний моніторинг закладів освіти → Помірне техногенне навантаження на атмосферне повітря → Наявність плану сталої міської мобільності м. Житомира	→ Недостатній рівень оснащеності промислових об'єктів очисним обладнанням → Низький рівень впровадження заходів щодо зменшення шумового забруднення → Істотне домінування викидів від пересувних джерел забруднення атмосферного повітря → Відсутність статистичної інформації за період дії воєнного стану → Неактуальні дані щодо кількості об'єктів забруднення атмосферного повітря на території громади → Недостатня кількість та низький рівень технічної оснащеності стаціонарних пунктів спостережень за якістю повітря → Відсутність єдиної методики обрахунку викидів парникових газів → Відсутність пріоритету громадського транспорту → Низький рівень запровадження технологій відновлюваної енергетики → Не врегульована законодавча база для малого бізнесу та пов'язані з цим проблеми контролю за виконанням вимог природоохоронного законодавства

Можливості	Загрози
→ Стимулювання найбільших забруднювачів міста до модернізації обладнання, встановлення додаткових систем очищення і зменшення викидів в атмосферу забруднюючих речовин → Зменшення шумового забруднення шляхом впровадження заходів з модернізації технічного обладнання, екранування, озеленення тощо → Стимулювання енергоефективності та ресурсоощадливості у виробництві та житлово-комунальній сфері, залучення використання альтернативних джерел енергії → Оновлення рухомого складу громадського транспорту на більш енергоефективний, екологічно сприятливий → Збільшення стаціонарних та мобільних постів спостереження за станом атмосферного повітря, розширення переліку показників, що підлягають контролю → Зменшення забруднення повітряного басейну за рахунок впровадження комплексної схеми організації дорожнього руху	→ Відсутність автоматизованих систем контролю викидів в атмосферне повітря на підприємствах → Недостатній рівень взаємодії між державними контролюючими органами → Неконтрольоване зростання кількості автомобільно-транспортних та інших транспортних засобів, у тому числі застарілих → Недостатня ефективність економічних важелів управління природокористуванням, що призводить до порушення законодавства → Відсутність контролю за викидами в атмосферне повітря від приватного сектору → Зростання рівня захворюваності місцевого населення внаслідок антропогенного забруднення довкілля, в тому числі і шумового навантаження

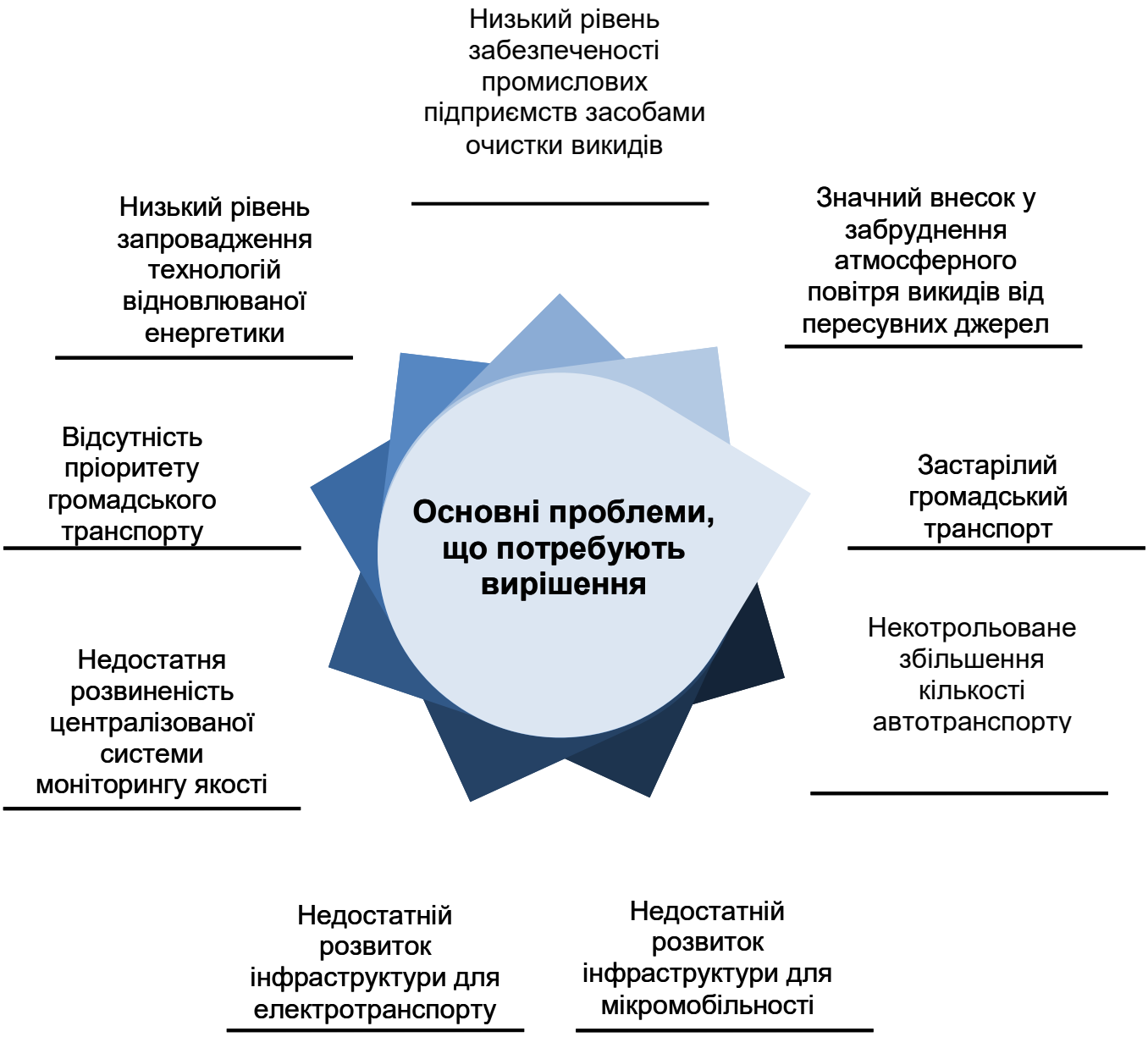

Рис.21. Основін проблеми, що потребують вирішення

2.2. УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ

Інтегроване управління водними ресурсами є ключовим аспектом забезпечення стійкого розвитку та екологічної рівноваги. Воно включає в себе комплекс заходів щодо планування, використання, захисту і відновлення водних ресурсів для задоволення потреб населення та промисловості. Інтегроване управління водними ресурсами допомагає запобігти забрудненню та деградації екосистем, забезпечуючи довготривале збереження водних запасів для майбутніх поколінь.

Загальна характеристика водних ресурсів

Територією Житомирської міської ТГ протікає **8 річок**, загальною довжиною близько 50 км. Найбільшими з них є Тетерів, Кам'янка, Крошенка та інші малі річки. Водні поверхні на території Житомирської міської територіально громади займають площу 204,39 га. Всі водні артерії міста формують унікальний міський ландшафт та клімат.

Назва	Протяжність	Довжина в межах громади	Примітка
річка Тетерів	365 км	9,36 км	права притока р. Дніпро
річка Кам'янка	32 км	7 км	права притока р. Тетерів
річка Крошенка	12 км	10 км	ліва притока р. Кам'янка
річка Путятинка	2,3 км	2,3 км	ліва притока р. Тетерів
річка Лісна	26-27 км	2,5 км	права притока р. Кам'янка
річка Довжик	3 км	2,7 км	права притока р. Кам'янка
річка Руденка	3 км	3 км	притока р. Крошенка
річка Свинолужка (с. Вереси)	31,5 км	9,2 км	права притока р. Міка

Багато малих річок перебувають у стані занепаду чи перетворюються на струмки і потребують розчищення та поглиблення. Також є проблема незадовільного екологічного стану водних об’єктів, зокрема водосховищ. Забруднення водних об’єктів, деградація екосистем призводять до погіршення якості води та порушення природного балансу.

На річці Тетерів на території Житомирської міської ТГ розташоване **Житомирське водосховище**. На балансі КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради перебуває регулююче водосховище «Дениші» із греблею та водозабір на водосховищі «Відсічне».

Житомирське водосховище
м. Житомир
площа 390 га

Відсічне водосховище
с. Тетерівка
площа 320 га

Денишівське водосховище
с. Дениші
площа 255 га

*Інші водні об’єкти громади:
5 ставків
6 кар’єрів

*Дані інвентаризації за 2021 р.

Водокористування та водовідведення

На балансі КП «Житомирводоканал» ЖМР перебуває водозабір на водосховищі «Відсічне», де проходить первинна механічна очистка та знезараження хлором сирої води, що подається на водопідготовку на НСВ-2. Наразі відсутні правовстановлюючі документи на водосховища «Житомирське», «Відсічне» та «Дениші». Загалом комунальне підприємство надає послуги з централізованого водопостачання до 15 населених пунктів.

*В Житомирській міській ТГ майже вся забрана для потреб вода надходить з поверхневих джерел (**99%**), а підземні води становлять незначну частку (**1%**) від загального обсягу використання води.*

Відповідно громада залежить значною мірою від поверхневих вод для потреб водопостачання.

*Дані за 2023 р.

Переважна більшість водних ресурсів - майже **91%** (12,091 млн. м^3) - забирається житлово-комунальним господарством. Сільське господарство забирає близько **0,6%** (0,073 млн. м^3), промисловість - **6,7 %** (0,894 млн. м^3)**,** а інші галузі - **1,8%** (0,242 млн. м^3)**.** Схожа тенденція спостерігається і щодо кількості скинутої води кожним сектором. Цей дисбаланс свідчить про те, що муніципальний сектор є основним споживачем і забруднювачем водних ресурсів.

Критичними викликами для громади є незадовільний технічний стан та недостатня ефективність систем водопостачання і водовідведення.

Значні втрати води через зношеність інфраструктури та забруднення довкілля внаслідок аварійних скидів неочищених стічних вод є серйозними проблемами, які вимагають модернізації та реконструкції відповідних мереж і споруд.

Основним показником раціонального використання водних ресурсів є втрати питної води у житлово-комунальній галузі.

На КП «Житомирводоканал» ЖМР у 2018-2023 роках фіксувалися значні втрати питної води при транспортуванні

– від 20% до 44%, що вказує на необхідність подальшої модернізації водопровідної мережі.

Стічні води Житомирської МТГ у 2023 році надходили із 5 точкових джерел.

Обсяг скинутих зворотних (стічних) вод у 2023 році у поверхневі водойми становив **15,368 млн.м^3,** із них **15,092 млн.м^3 (98,2%)** пройшли очистку на очисних спорудах каналізації міста Житомир, **0,239 млн.м^3** – забруднених.

Типи стічних вод, що скидаються у поверхневі водні об'єкти Житомирської міської ТГ

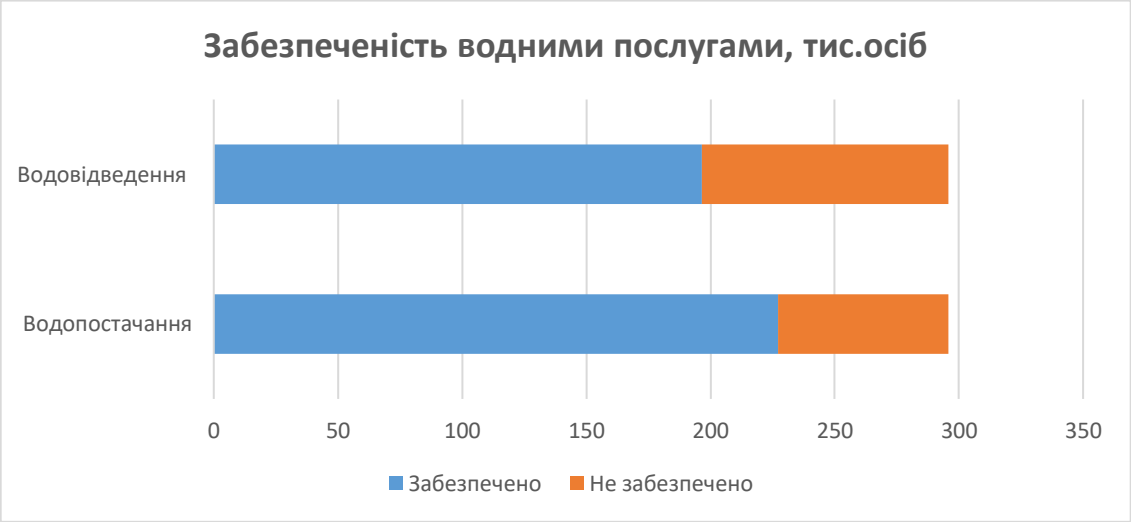

Рис. 23. Забезпеченість населення водними послугами

На території Житомирської міської територіальної громади розміщені 29 шахтних колодязів та 9 каптажів, які слугують альтернативними джерелами питного водопостачання загального користування для мешканців громади. Дані об'єкти обслуговуються КП «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради. Артезіанські свердловини комунальної форми власності, які б забезпечували мешканців питною водою, на території громади відсутні.

Мережі водовідведення каналізаційних стоків (фекальні стоки) та мережі зливових каналізації (дощові, талі води) у громаді розділені і обслуговуються різними комунальними підприємствами.

Система водовідведення м. Житомира *складається із основних колекторів та вуличних і внутрішньо-квартальних мереж каналізації, що транспортують стічні води гравітаційно. В зв'язку з тим що м. Житомир має пересічений рельєф у транспортуванні стічних вод від гравітаційних мереж до очисних споруд каналізації беруть участь* ***35*** *відомчих КНС, а також* ***26*** *КНС, що знаходяться на балансі КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради. Головна каналізаційна насосна станція (ГКНС) забезпечує перекачування близько 70% загального обсягу стічних вод міста.*

ОСК-1 **Проєктна потужність**: 76 тис.м^3 / добу **Тип очищення**: механічне та повне біологічне (для побутових і промислових стоків м. Житомира). Наявна вимірювальна лабораторія **Рік введення в експлуатацію** – 1976	**ОСК-2** **Проєктна потужність**: 27 тис.м^3 / добу **Тип очищення**: механічне та повне біологічне (для побутових і промислових стоків м. Житомира). **Рік введення в експлуатацію** – 1975 **Рік реконструкції** - 2009-2010	**ОСК «Рекорд»** **Проєктна потужність**: 200 м^3 / добу **Тип очищення:** біологічне (для очистки стічних вод від підприємства «Рекорд» та побутових споживачів). **Рік передачі на баланс міськводоканалу** – 2009 **Рік реконструкції** - 2012

Комплексна модернізація всієї системи водовідведення та підвищення потужності очищення стічних вод є пріоритетом для громади. Наразі, з весни 2023 року відновили роботи з ***реконструкції очисних споруд каналізації*** *КП «Житомирводоканал» ЖМР, які проводять за підтримки Світового банку. В листопаді 2023 року словенська компанія «Esotech» завершила реконструкцію Головної каналізаційної насосної станції (ГКНС). Але, низька екологічна свідомість багатьох підприємств до скидання забруднених стічних вод у каналізаційну систему без належного очищення, ускладнює роботу ОСК.*

На станції водопідготовки ІІ-го підйому розташовані резервуари чистої води. Миття даних ємностей здійснюється підприємством відповідно до технічного регламенту. Скид вод після промивки фільтрів та контактних освітлювачів здійснюється у річку Тетерів без попередньої очистки.

Система дощової каналізації міста складається з індивідуальних колекторів, що відводять води без додаткового очищення в місцеві водойми. На території міста існує близько 90 місць випуску стоків до водойм лише 42 перебувають під контролем КП «Експлуатація штучних споруд» ЖМР. Дані мережі не передбачені для скиду неочищених скидів каналізаційних стоків, однак, на території міста виявляють несанкціоновані врізки мешканцями приватних домоволодінь та підприємств мереж водовідведення (фекальні стоки) до зливових колекторів, що спричиняє забруднення водних об'єктів.

Недосконаліть системи управління та моніторингу водних ресурсів, зокрема відсутність інтегрованого підходу та належного обліку водокористування, ускладнює прийняття ефективних рішень та контроль за дотриманням вимог. Відсутність даних щодо стану підземних вод та обмежений контроль за скидами зливових вод також є прогалинами в управлінні.

У с. Вереси централізоване водопостачання та водовідведення відсутнє. *Населення користується альтернативними джерелами питного водопостачання - громадськими та приватними колодязями, каптажами джерел.*
В громаді наявні території, що зазнають періодичного підтоплення через високий рівень ґрунтових вод та недостатню ефективність дренажних систем, особливо в районах приватної забудови.

Екологічний і хімічний стан водних ресурсів

Басейнове управління водних ресурсів річки Прип'ять та лабораторія КП «Житомирводоканал» ЖМР проводять комплексний моніторинг якості води у річці Тетерів, питному водозаборі міста Житомир та водосховищах «Відсічне» і «Дениші».
Результати моніторингу показників якості води лабораторією на водосховищі «Відсічне» протягом 2018-2023 років свідчать про те, що якість води з водоприймальної камери водозабору «Відсічне» відповідає нормам.

На водосховищі Відсічне здійснювалась роботи з поглиблення водосховища з послідуючим намиванням піску.
На даний час, Господарський суд м. Києва скасував ліцензію на право видобування піску з водосховища "Відсічне" до 11 березня 2027 року.
З метою покращення якості води водний об’єкт потребує проведення комплексу ефективних заходів направлених на покращення санітарного стану водосховища шляхом його очищення, поглиблення тощо.

Спостерігаються перевищення норм лише по залізу та марганцю, та наявністю деяких важких металів і органічних сполук у концентраціях нижче критичних рівнів, що відповідає нормам якості питної води.

Можливими причинами перевищення показника заліза можуть бути:	природні геологічні особливості: високий вміст заліза у ґрунтах та породах регіону.
	корозія водопровідних труб: особливо актуально для старих систем водопостачання.
	промислові стоки: забруднення від гірничодобувних чи інших промислових підприємств.
	сезонні коливання: підвищення рівня заліза під час паводків або в періоди інтенсивних опадів.

*Також, результати моніторингу свідчать про підвищення рівня **марганцю**, що може бути зумовлений природними геологічними умовами, промисловими скидами або розкладанням природних органічних речовин.*

Періодичні інструментально-лабораторні дослідження хімічного стану водних ресурсів територіальної громади здійснюються **Державною екологічної інспекцією Поліського округу** за результатами розгляду звернень громадян щодо незадовільного стану та виявлених несанкціонованих скидів у водні ресурси.

Перевищення показників лабораторних вимірювань свідчить про **незадовільний екологічний стан водних ресурсів громади**

Враховуючи, що Державною екологічної інспекцією Поліського округу не надано результати лабораторних досліджень інформацію щодо показників забруднення висвітлити неможливо

Також під час купального сезону моніторинг стану водних об'єктів проводить ДУ Житомирський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України».

Моніторинг підземних вод на території Житомирської міської ТГ **не здійснюється.**

Генеральним планом м. Житомира встановлені прибережні захисні смуги р. Тетерів, р. Кам'янка, р. Крошенка, р. Лісова та р. Руденка а також 9 окремим водним об'єктам без назв.
На території громади встановлено лише **12 земельних ділянок** в категорії «землі водного фонду», а дані щодо **водоохоронних зон** знаходяться на стадії розробки та затвердження.

На території Житомирської міської територіальної громади функціонує два офіційні пляжі біля річки Тетерів, які облаштовані на території Гідропарку в місті Житомирі. Дані пляжі знаходяться на балансі комунального підприємства «Парк» Житомирської міської ради.

На території даних пляжів проводяться Всеукраїнський турнір з плавання на відкритій воді «TETERIV OPEN» та чемпіонат України з веслування на човнах «Дракон»

Разом з тим, значна кількість мешканців громади обирають для відпочинку на воді території навколо Соколовського, Богунського та Селікатного кар'єрів, а також біля інших водних об'єктів громади, які не є офіційними місцями для купання.

SWOT-аналіз використання і збереження водних ресурсів Житомирської МТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Наявність численних водойм та водосховищ	→ Забруднення водойм стічними водами, змивом з сільгоспугідь та полігонів
→ Розвиток інфраструктури водопостачання та водовідведення.	→ Засмічення водойм та прибережних смуг побутовими відходами
→ Запровадження сучасних технологій водоочищення на деяких підприємствах.	→ Відсутність інтегрованого управління водними ресурсами
→ Наявність рекреаційних та екологічних зон	→ Проблеми з доступністю та якістю питної води в громаді
→ Залучення громадськості до охорони водних ресурсів	→ Недостатній розвиток систем водопостачання та водовідведення
→ Водна активність: змагання на відкритій воді "Тетерів Open", чемпіонат України «Дракони» на Тетереві, тощо	→ Неконтрольоване використання водних ресурсів та водоохоронних зон
→ Наявність водосховищ, які можна використовувати для виробництва відновлюваної енергії	→ Порушення режиму прибережних захисних смуг і водоохоронних зон
→ Наявність кваліфікованих кадрів для роботи у сфері охорони водних ресурсів	→ Неощадливе водокористування в промисловості та побуті
→ Поступова екологізація промисловості	→ Застарілі інфраструктура та технології
	→ Слабка міжсекторальна взаємодія у сфері охорони водних ресурсів

→ Міжнародне співробітництво, в т.ч. з МФО	→ Низька екосвідомість населення щодо збереження водних ресурсів → Недостатнє фінансування охорони водних ресурсів → Втрата місцевого біорізноманіття → Відсутній благоустрій територій альтернативних джерел питної води (громадські колодязі та каптажів) → Відсутність артезіанських свердловин для забезпечення питного водопостачання населення, як альтернативного джерела.

Можливості	Загрози
→ Розвиток водного туризму та рекреації → Застосування інноваційних методів у сфері очищення та постачання води, зорієнтованих на принципи циркулярної економіки → Модернізація гідротехнічної інфраструктури → Стимулювання ощадливого водокористування та локального очищення → Залучення інвестицій в екологічну інфраструктуру → Підвищення обізнаності населення щодо збереження водних ресурсів → Вдосконалення системи моніторингу водних ресурсів → Посилення міжсекторальної співпраці у сфері охорони вод → Розробка та реалізація програми заходів з ревіталізації малих річок → Розвиток інтегрованих систем зливової каналізації → Сприяння науковим дослідженням у сфері водного господарства	→ Кліматичні зміни (паводки та посухи) → Гідроморфологічні зміни через антропогенну діяльність → Вплив військових дій на водні ресурси → Критичне забруднення вод через інтенсифікацію господарської діяльності → Виснаження та забруднення підземних вод → Ерозія ґрунтів і засмічення водотоків → Втрата біорізноманіття водних екосистем → Відсутність ефекти вного управління басейнами малих річок → Порушення режиму водоохоронних зон → Конфлікти за водні ресурси → Ризики для здоров'я населення через забруднену воду → Обмеження економічного розвитку через проблеми з водними ресурсами

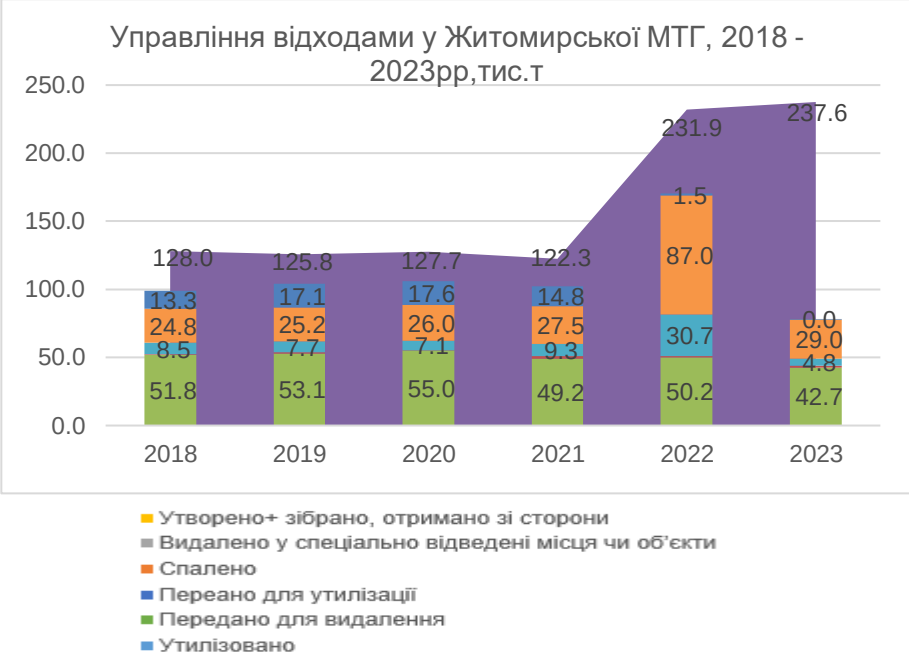

Основні проблеми, що потребують вирішення
Недосконалість системи управління та моніторингу водних ресурсів
Відсутність інтегрованого підходу та належного обліку водокористування
Обмежений контроль за скидами зливових вод
Відсутність даних щодо стану підземних вод
Підтоплення територій
Незадовільний екологічний стан водних об'єктів
Не встановлені земельні ділянки та водоохоронні зони на землях водного фонду
Низька обізнаність та залученість громадськості до питань охорони водних ресурсів
Нераціональне використання води

2.3. УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Серед низки екологічних проблем Житомирської міської територіальної громади особливо гостро стоїть проблема управління відходами. Саме тому первинним пріоритетом та перспективним напрямом розвитку Житомирської МТГ є вивчення і впровадження ефективних методів управління відходами з метою попередження негативного впливу на навколишнє середовище і отримання економічних вигід при використанні відходів як вторинної сировини.

Загальна характеристика утворення відходів

Житомирська міська ТГ **характеризується зростанням обсягів утворення відходів**. У 2023 році утворено 100,6тис. т відходів I–IV класу небезпеки, т.ч. 222 т відходів I–III класу небезпеки
При управлінні відходами у Житомирській міській територіальній громаді домінує **видалення відходів** у спеціально відведені місця.
Протягом 2017 – 2021 років частка видалених відходів складала від 65 до 69%. Частка утилізації відходів становила від 18 до 24%, а спалювання – 1- 2%.

Відсутність чіткого комплексного обліку відходів є однією з нагальних проблем Житомирської МТГ: статистичні дані не дозволяють звести повноцінний баланс за операціями управління відходами.

Основними джерелами утворення утворено медичних відходів **медичних відходів** є медичні заклади, розміщені на території громади, як міського, так і обласного значення.
У 2023 році утворилось 910 т медичних відходів. За наданою інформацією, у трьох закладах наявні обладнання з оброблення медичних

відходів: 1 інсинератор Мюллер, 1 автоклав, деструктори голок.

Управління відходами від руйнувань

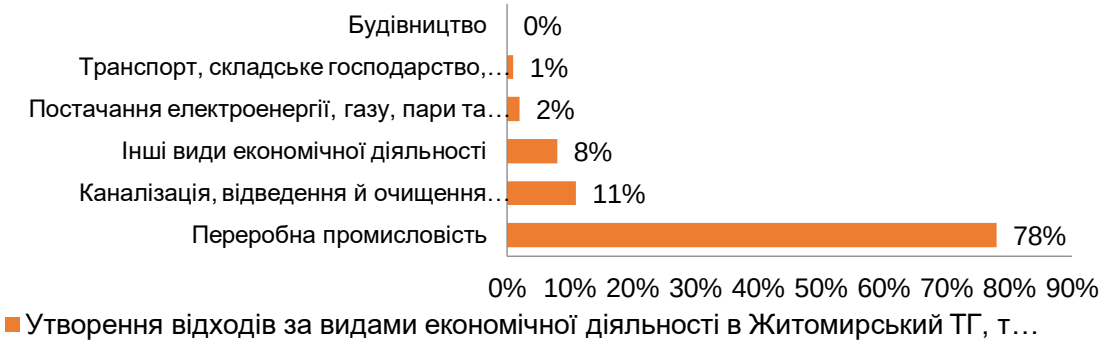
На території громади визначено 399 зруйнованих та пошкоджених об'єктів, у т.ч. :

- 101 об'єкт соціальної інфраструктури, житлово-комунального господарства, виробничої сфери
- 298 об'єктів житлового фонду (у т.ч. 19 зруйнованих)

Наразі, попередньо визначено територію для складування відходів від руйнувань поруч із полігоном твердих побутових відходів у м. Житомирі та частково захоронюються на ньому, однак, обсяги цих відходів не обліковуються.

Внаслідок збільшення використання приватних електричних автомобілів та електричних самокатів все більшу увагу привертають відходи батарей та акумуляторів В перспективі передбачається зростання обсягів утворення цього виду відходів, що вимагатиме відповідних організаційних та технічних рішень.

Управління відходами

Заходи з санітарної очистки *міста Житомира завжди визначалися одними із пріоритетних у сучасних тенденціях розвитку території міста. Однак при зусиллях, що докладаються, існує низка проблем регуляторного характеру.*

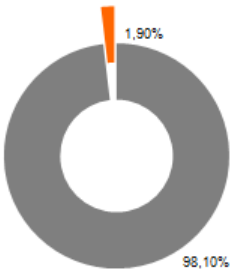
92%
населення Житомирської МТГ охоплено послугою зі збирання та перевезення побутових відходів

80%
населення м. Житомир охоплено послугою з роздільного збирання побутових відходів

0%
населення с. Вереси охоплено послугою з роздільного збирання побутових відходів

Дані щодо утворення ПВ не узгоджуються за різними джерелами інформації.
У відповідності до даних Управління статистики у Житомирській МТГ у 2018 році утворилось близько 33,6 тис.т ПВ, у 2019 році – 26,6 тис.т. (дані за 2020 – 2022 управлінням статистики не збираються).
Управлінням житлового господарства ЖМР здійснюється узагальнення інформації щодо обліку ПВ відповідно до наданих перевізниками та балансоутримувачем полігону ТПВ звітів 1-ТПВ.
Громаду обслуговують три компанії перевізника, 2 з них здійснюють перевезення ПВ з інших громад. У 2023 році КПАТП 0628 зібрано 256,2 тис. м^3 ПВ (16,7 тис.т).

Дані іншими перевізниками за 2023 рік не надано. Всього протягом 2023 року полігон прийняв на захоронення 578,3 тис. м^3 ПВ (37,6 тис. т)

* Частка вилучених за рахунок роздільного збирання ресурсоцінних компонентів

*Загальний обсяг утворених побутових відходів

*Дані за 2022 р.

Комплексне дослідження ***морфологічного складу ПВ*** *у громаді не проводились. Однак наявні дані щодо морфологічного складу ПВ, що надходять на завод з оброблення відходів ТОВ «МС Соціальний проект» (2024р).*

Для забезпечення роздільного збирання ПВ в м. Житомирі ***встановлено 426 контейнерів.***

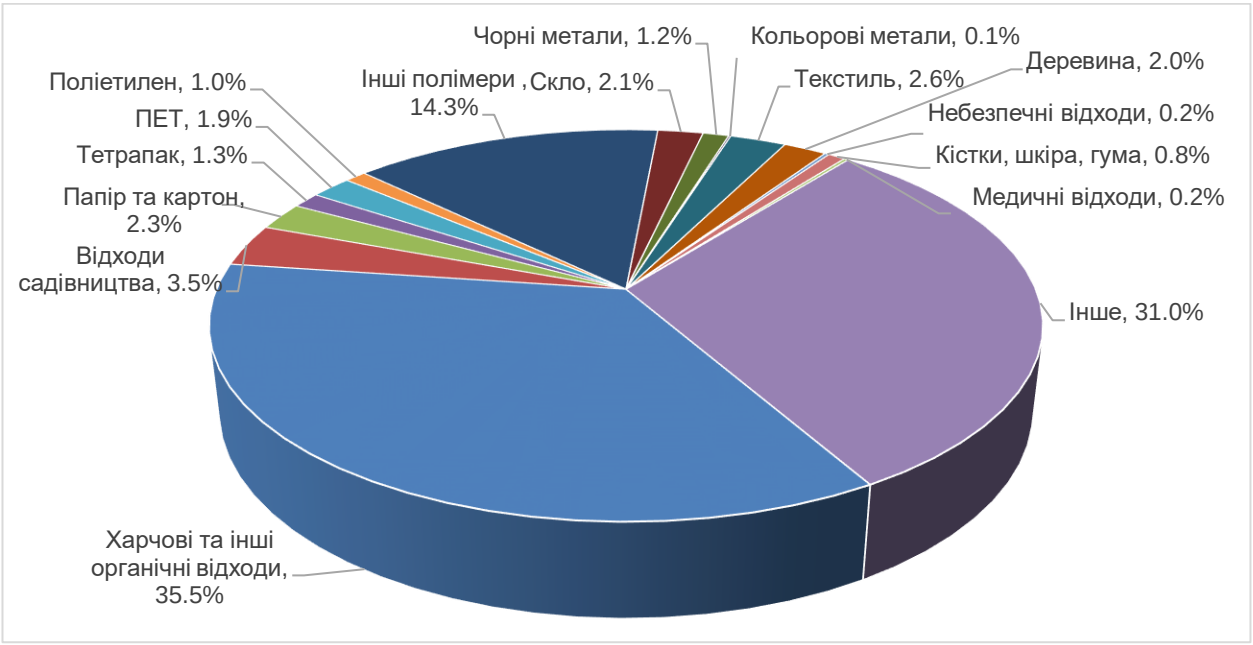

Рис. Морфологічний склад побутових віходів, що надходять на завод ТОВ «МС Соціальний проект» (Джерело: «*Звіт з визначення морфологічного складу побутових відходів м. Житомир, які надходять до сміттєпереробного заводу ТОВ «МС Соціальний проект». Виконавець - ТОВ «ЕКО-МБ».*

Зібрані змішані побутові відходи **захоронюються на полігоні побутових відходів**, який знаходиться по вул. Андріївській, 29 в м. Житомирі.

- Загальна площа – 21,567 га, площа захоронення ПВ становить 18,7 га. Обсяг видалених відходів протягом всього періоду експлуатації полігону – 3384,8тис. т (17276, 8 тис. м^3)
- Щорічний обсяг захоронення ПВ близько 570,0 - 775 тис. м^3 на рік
- Створено на місці кар'єру Крошенського цегельного заводу та експлуатується з 1957 року відповідно до паспорту МВВ, санітарно-технічного паспорту (проєктна документація відсутня).
- На території полігону розміщено когенераційну установку та облаштовано 42 свердловин для відкачування біогазу, що значно зменшує ризик виникнення самозаймання відходів.
- Згідно з паспортом МВВ №25.8 строк експлуатації полігону перевищено.
- Наразі відсутні задокументовані обґрунтовані технічні висновки щодо залишкового строку експлуатації полігону. На даний час, в місті Житомир відсутня альтернатива щодо будівництва **нового полігону.**

https://1.zt.ua/news/misto/15-miljoniv-kubometriv-smittya-shho-z-poligonom-vidhodiv-u-zhytomyri-video.html

У 2023 році в експлуатацію був введений **завод з оброблення ПВ** (за документацію «сміттєпереробний завод»).

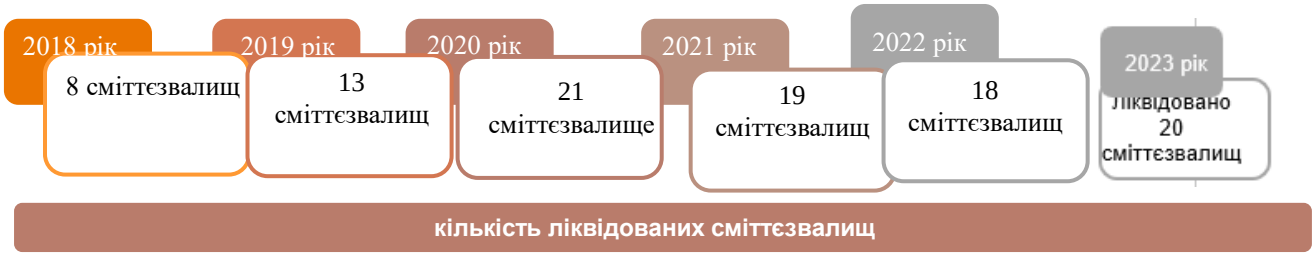
- Власником об’єкту є ТОВ «МС Соціальний Проект».
- Проєктна потужність заводу – 510 тис. м^3/рік (75 тис.т/рік) змішаних ПВ.
- В результаті оброблення на заводі планувалось отримувати: вторинну сировину, компост (рекультиваційний), RDF паливо.
- За рахунок заводу планувалось зменшити обсяги захоронення відходів та спрямувати на рециклінг вилучених ресурсоцінних компонентів ПВ.
- Протягом 2023 -року завод працював на половину планової потужності. Наразі триває модернізація компонентів технологічного обладнання, що дозволить вийти на первинно заплановану потужність.

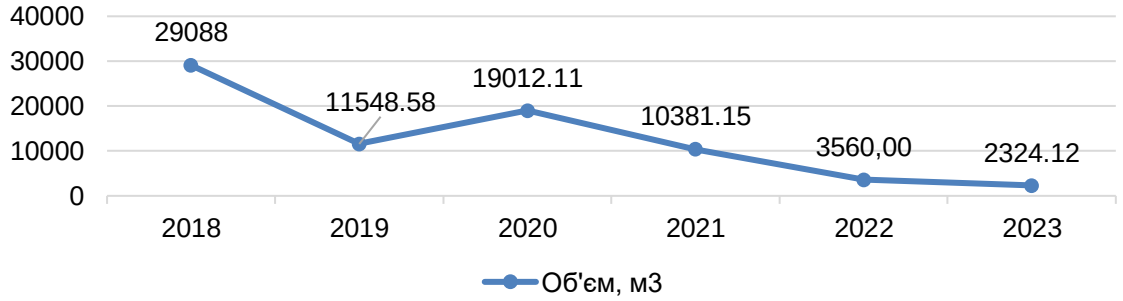

Несанкціоновані сміттєзвалища

У зв’язку із недбалим ставленням окремих суб’єктів утворення побутових відходів до санітарного стану міста, не всі відходи спрямовуються у контейнери, як наслідок з’являються **несанкціоновані сміттєзвалища**. Роботи з ліквідації безхазяйних відходів виконуються КП «Автотранспортне підприємство 0628» ЖМР за кошти Фонду охорони навколишнього природного середовища на підставі рішень міської постійно діючої комісії з питань поводження з безхазяйними відходами.

~~Ліквідація стихійних сміттєзвалищ~~ (2018-2023рр)

Місця видалення осаду стічних вод

У громаді наявні 5 мулових майданчиків (МВВ осадів стічних вод). Загальний обсяг видалених відходів на 01.01.2024 на них складає 124,97 тис. т

- Мулові майданчики ОСК №1 КП «Житомирводоканал» (обсяг видалених відходів станом на 01.01.2024 - 72019,61 т)
- Шламонакопичувач осаду №2 (обсяг видалених відходів станом на 01.01.2024 – 32248 т)
- Місце видалення зневодненого мулу після мулових майданчиків ОСК №2 «Житомирводоканал» (обсяг видалених відходів станом на 01.01.2024 – 20131 т)
- Мулові майданчики ОСК №3 КП «Житомирводоканал» (обсяг видалених відходів станом на 01.01.2024 – 43,3 т)
- Місце складування вторинного фільтруючого матеріалу після хімічної водопідготовки питної води на ОСВ 5 (обсяг видалених відходів станом на 01.01.2024 – 529,7 т)

Системне управління «зеленими відходами» на території громади відсутнє. В свою чергу, комунальним підприємством «Зеленбуд» ЖМР здійснюється збирання, вивезення та видалення відходів зеленого господарства з територій загального користування, а також з об’єктів благоустрою, що знаходяться на обслуговуванні та балансі комунального підприємства. Частина даних відходів вивозиться на майданчик КП «Зеленбуд» ЖМР. Інформація щодо об’ємів відходів відсутня.
Організація прибирання та вивезення листя і гілля на прибудинкових територіях багатоквартирних будинків здійснюється управляючими компаніями та ОСББ.
Виконання заходів з утримання вулиць та доріг міста, які включають механічне та ручне прибирання, вивіз дорожнього змету та снігу, а також збір та вивезення відходів з урн розташованих вздовж доріг та на зупинках громадського транспорту, здійснюється КП «Управління автомобільних шляхів» ЖМР.

Зазначені відходи захоронюються на міському полігоні ТПВ відповідно до укладених між юридичними особами та КП «Автотранспортне підприємство 0628» ЖМР договорів.

Управління небезпечними відходами. Відповідно до Ліцензійного реєстру (**управління небезпечними відходами**), станом на 2024 рік в громаді здійснює діяльність ТОВ «ЕКО ЗАХИСТ-УКРАЇНА» (збирання, зберігання).

Згадно з даними державної служби статистики України утворені у громаді небезпечні відходи в повному обсязі піддаються сппалювання та утилізації

SWOT-аналіз системи управління відходами

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Визнання проблем органами місцевого самоврядування → Активна громадськість → Наявність полігону відходів → Врегульована і налагоджена логістика	→ Низька екологічна свідомість → Спротив з боку зацікавлених сторін відносно будівництва окремих інфраструктурних об'єктів → Відсутність фінансування

→ Налагоджена просвітницька робота в різних ланках освіти
→ Наявність позитивного досвіду співробітництва територіальних громад у сфері управління відходами
→ Дієвий державний контроль за дотриманням законодавства в сфері управління відходами
→ Наявність у суб'єктів господарювання усталеної практики управління власними відходами: промисловими, небезпечними та сільського господарства
→ Наявність позитивного досвіду співфінансування з бюджетів різних рівнів ініціатив громад у сфері управління відходами
→ Наявність в Житомирській міській ТГ платформи для сортування та роздільного збирання побутових відходів (частково)
→ Готовність і вмотивованість громади щодо вирішення проблеми управління відходами
→ Наявність в Житомирській МТГ заводу з оброблення ПВ

→ Відсутність систематизованості інформаційних баз щодо управління відходами
→ Відсутність об'єктів інфраструктури оброблення відходів: електричного та електронного обладнання, відпрацьованих батарейок та акумуляторів, медичних, небезпечних (які надають послуги у відповідності до законодавчо встановлених вимог)
→ Низька якість первинного обліку, узагальнення та аналізу даних щодо потоків відходів на усіх етапах управління відходами
→ Відсутність культури сортування та роздільного збирання відходів
→ Слабка комунікація державного сектору з громадським та приватними підприємствами
→ Відсутність системи управління відходами будівництва та знесення
→ Екологічні проблеми місця видалення відходів (полігону)

Можливості	Загрози

→ Збільшення рівня рециклінгу і обсягів побутових відходів заводом з оброблення ПВ
→ Впровадження сучасних ресурсозберігаючих технологій
→ Поглиблений роздільний збір побутових відходів
→ Використання органічної частини побутових відходів
→ Залучення інвестицій
→ Налагодження взаємовідносин між об'єктами господарювання у сфері управління відходами

→ Загрози та обмеження, пов'язані зі створенням інфраструктурних об'єктів, що можуть виникати внаслідок неузгодженості рішень з розташуванням існуючих об'єктів природно-заповідного фонду, національної екологічної мережі з урахуванням перспектив її розвитку
→ Неузгодженість дій відповідальних виконавців у сфері управління відходами на різних рівнях
→ Погіршення якості довкілля та загроза здоров'ю громади»

УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Основні проблеми, що потребують вирішення

- Практика управління відходами у територіальні громаді до 2023 року була орієнтована на захоронення відходів у зв'язку з відсутністю об'єктів інфраструктури з відновлення та попереднього оброблення ПВ.
- Відсутність системного характеру роздільного збирання побутових відходів та низька ефективність роздільного збирання
- Рекультивація функціонуючого полігону ТПВ в м. Житомирі в комплексі із облаштуванням системи очищення фільтрату.
  Відсутність нового регіонального полігону.
- ~~Низька ефективність роздільного збирання побутових відходів.~~
- Неузгодженість даних статистики та даних узагальнених за іншими формами звітності ~~(1-ТПВ, інформація щодо медичних відходів)~~, ускладнення щодо отримання комплексної інформації за вектором протягом воєнного стану.
- Застарілий парк спецавтотранспорту та контейнерний парк КП
- Відсутня інформація щодо потреб у обладнанні для оброблення медичних відходів категорій В,С
- Несанкціоноване спалювання листя та інших відходів зелених насаджень у домогосподарствах. Низька культура управління «зеленими» відходами
- Не вирішено питання відведення місця тимчасового розміщення відходів руйнувань. Відсутня інфраструктура з обладнанням для оброблення відходів від руйнувань, відходів будівництва й знесення
- Недосконала система управління «зеленими» відходами. Відсутність компостувальних станцій для «зелених» та харчових відходів

2.4. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Озеленення та природно-заповідний фонд відіграють ключову роль у збереженні екологічного балансу та забезпеченні сталого розвитку. Рослинність не тільки покращує естетику міських і сільських територій, але й сприяє очищенню повітря, регулює температуру та створює середовище для збереження біорізноманіття. Природно-заповідний фонд охороняє унікальні природні території, зберігаючи їх для майбутніх поколінь і сприяючи екологічній освіті та рекреації.

Поточний стан озеленення громади

В існуючій системі озеленення громади присутні усі три групи зелених територій, що визначаються за функціональною ознакою:

загального користування	парки, сквери, бульвари, набережні – елементи міської забудови; гідропарк, лісопарки, ліси – за межами забудови
обмеженого користування	насадження на територіях житлових і громадських будинків, закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, промислових підприємств, спортивних споруд, закладів охорони здоров'я тощо
спеціального призначення	насадження вздовж вулиць, санітарно-захисних і охоронних зон, територій кладовищ, ботанічного саду, військових частин

Формування зеленої зони спрямовано на поліпшення екологічної ситуації, а також на збагачення рекреаційних ресурсів. Система озеленення громади відповідає за збереження біорізноманіття та екологічної рівноваги урбоекосистем.

Зелені насадження виконують функцію адсорбенту парникових газів (вуглекислого газу, метану, оксиду азоту тощо). Також створюють естетичний та психологічний комфорт, який сприяє відпочинку.

Інвентаризація зелених насаджень у місті не проводилася з 1985 р.

Перелік об'єктів на утриманні КП «Зеленбуд» ЖМР прийнятий рішенням виконавчого комітету міської ради від 12.07.2023 року № 903.

В 2015–2016 роках була проведена інвентаризація 53 об'єктів, які обслуговує КП "Зеленбуд" ЖМР

В період з 2015 року по 2023 рік на **18 об'єктах** проведено реконструкції.

Понад **417 тис м^2** (із них під озелененням **217 тис м^2**) скверів та зелених зон в м. Житомирі обслуговуються КП "Зеленбуд" ЖМР

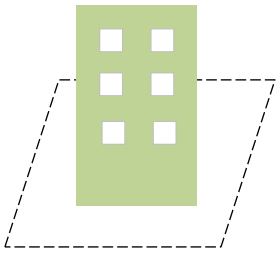
Найбільш значними об'єктами в межах міської забудови є Шодуарівський парк (КП «Парк»), віднесений до категорії парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення, меморіал Слави, сквер Замкова гора з оглядовим майданчиком, парк 30-тиріччя Перемоги.
Сквери, розташовані переважно вздовж великих вулиць Київської, Бердичівської, Чуднівської, Князів Острозьких, на площах Привокзальній та Польовій, бульвари Старий, Новий і Польський та інші об'єкти (зелені зони) по місту.
За межами забудови є гідропарк вздовж р. Тетерів (балансоутримувач КП «Парк» ЖМР)

87
об'єкти зеленого господаства знаходяться на утриманні КП «Зеленбуд» ЖМР

Орієнтовна площа зелених насаджень міста складає 335 га, що становить 12,8 м^2/чол (відповідно до чисельності населення 261,6 тис. осіб станом на 01.01.2022).*

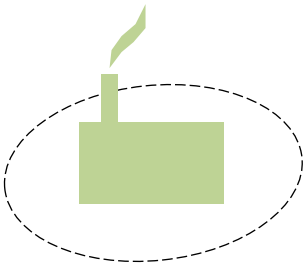
*Дані з генерального плану міста 2016 р.

Недостатньо облаштованих прибудинкових зелених насаджень. Прибудинкове озеленення створюється мешканцями житлових будинків

На територіях більш ранньої забудови насадження характеризуються багатшим асортиментом деревно-чагарникових порід, які втрачають в естетичному плані через захаращеність і безсистемність посадок (висаджувалось багато плодових дерев, кущів). Центральні житлові райони, особливо історична частина міста, мають більш доглянуті ділянки насаджень, квітники, газони.
В межах відводу залізничного транспорту налічується 62,0 га лісових насаджень, близько 2,0 га складають відкриті землі з трав'яною рослинністю. Насадження вздовж залізниці мають велике значення і для формування та споглядання краєвидів, тож конструкції насаджень, дендрологічний склад мають враховувати ці обставини.
На ділянках гаражних кооперативів та індивідуальних гаражів озеленення майже відсутнє.
Також відсутні облаштовані санітарно-захисні зони підприємств, що створює негативний вплив на екологічний стан міста.

На даний час у місті не організовані санітарно-захисні зони промпідприємств і не проведено їх благоустрій

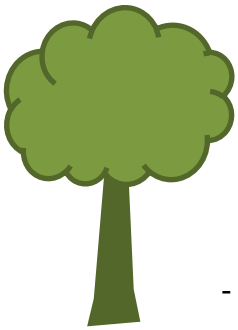

Значна частина зелених насаджень знаходиться в фаутному стані. Найпоширеніші шкідники, які вражають дерева, що ростуть на території громади – омела біла та каштанова мінуюча міль. Лікування уражених дерев можливе, однак довготривале та потребує значних фінансових затрат.
Разом з тим, враховуючи, що багато зелених насаджень висаджувались при будівництві житлових районів у 70-80 роках, значна їх кількість досягла вікової межі та потребує санітарного і омолоджувального обрізування крони, або повної їх заміні.
Однією з проблем які потребують негайного вирішення – відсутність плану озеленення Житомирської міської територіальної громади. Розроблення даного документу

сформує комплексне бачення щодо озеленення громади та системний підхід до виконання даних заходів. План з озеленення має слугувати дорожньою картою не тільки для спеціалізованого комунального підприємства, а й для інших підприємств, організацій, установ, юридичних та фізичних осіб.

Одним із інструментів відкритості та прозорості міських рад є Геопортал — набір даних з прив'язкою до карти міста. Продовжується наповнення підсистем Геопорталу – «Управління зеленими зонами», «Благоустрій та санітарна очистка».

Площа лісових насаджень в межах Житомирської МТГ складає **471,9789 га**., а саме:

- лісові насадження, що знаходяться на території Богунського (86 квартал) та Станишівського (квартали 4, 5, 7, 8) лісництв (відповідно до матеріалів лісовпорядкування Філії «Коростеньське лісове господарство» ДП «Ліси України» 2019 року) – **343,6 га**.;
- ліси у підпорядкуванні ДП «Пулинський лісгосп АПК» ЖОКАП «Житомироблагроліс» - **128,3789 га**.

Рівень озеленення території більшості шкіл, дитячих закладів, громадських установ, лікарень відповідає нормативним показникам. При реконструкції насаджень лікарень необхідно надавати перевагу світло хвойним видам дерев (сосна звичайна, сосна веймутова, сосна кримська, сосна чорна).

Зелені насадження кладовищ створюються переважно населенням міста, ступінь їх озеленення досить високий.

На території насаджень загального користування с. Вереси КП «Зеленбуд» ЖМР проводить скошування на площі 4,45 га.

Відповідно до даних ДУ "Житомирська обласна фітосанітарна лабораторія" у 2023 р. площа ураження амброзією полинолистою (A. artemisiifolia) в Житомирській області складає 323,224 га. На Офіційному геопорталі Житомирської міської ради в шарі «Інвентаризація шкідливих видів рослин» вказано дві локації борщівника Сосновського загальною площею 0,46 га.

Найефективнішим засобом боротьби з бур'янами є застосування комплексного підходу до вирішення проблеми - агротехнічних, механічних та хімічних методів

боротьби. Протягом 2024 року КП «Зеленбуд» ЖМР провів скошування на території м. Житомир площею 2,87 га як захід боротьби з розповсюдженням амброзії полинолистої та борщівника Сосновського.

Окрім карантинних видів рослин на території громади спостерігається збільшення інвазійних видів рослин (клен американський, акація біла, золотушник тощо), що становлять загрозу для флори і фауни певних екосистем, а також витісняють місцеві види рослин.

SWOT-аналіз системи зелених насаджень

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Житомирська МТГ розташована в природно багатій області з великою кількістю доступних земель для зелених насаджень. → Зростаюча усвідомленість громадян щодо важливості збереження природи та підтримки екологічних ініціатив. → Наявність природно-заповідних об'єктів → В громаді розвинута зелена інфраструктура → В м. Житомир функціонують заклади вищої освіти, які проводять підготовку фахівців за спеціальностями садово-паркове господарство, екологія, агрономія тощо.	→ Недостатні ресурси та неефективне управління можуть обмежувати розвиток і догляд за зеленими насадженнями. → Наявність нерівномірного розподілу зелених насаджень у різних районах громади. → У деяких районах громади зелені насадження недостатні або не відповідають потребам мешканців. → Деякі жителі міста нехтують правилами утримання зелених насаджень, що призводить до їхнього пошкодження або знищення. → Значна кількість зелених насаджень міста не мають балансоутримувача, що призводить до самосіву, захаращеності території та розповсюдження шкідників й хвороб рослин. → Часто роботи з догляду за зеленими насадженнями, створення нових садово-паркових об'єктів проводять низькокваліфіковані працівники, що призводить до порушення технології будівництва зелених об'єктів, надмірних витрат на відновлення та догляд. Відсутність навчання співробітників. → Управління, балансоутримувачі зелених насаджень, навчальні заклади та інші організації не взаємодіють між собою та не узгоджують дії й рішення що стосуються проєктування, будівництва та догляду за зеленими насадженнями. → Зелені насадження не цифровізовані, відсутні дані з інвентаризації садово-паркових об'єктів, невідомі чіткі межі зелених територій. → В місті вздовж санітарних та прибережних зон наявна забудова, що унеможливлює догляд за урбоекосистемами, створення належних умов для розвитку біорізноманіття тощо. → Елементи системи зелених насаджень міста не з'єднана між собою зеленими коридорами що призводить до зменшення біорізноманіття та ускладненого руху відвідувачів. → Значна кількість дерев мають незадовільний санітарний стан та їх видовий склад є схильним до вітровалів та буреломів. → Під час проєктування, будівництва та догляду зелених об'єктів не достатньо використовують сталі природоохоронні рішення

Можливості	Загрози
→ Система зелених насаджень може служити привабливим чинником для розвитку туризму та відпочинку в місті. → Можливість залучення фінансування через екологічні проекти та гранти для розширення та поліпшення зелених насаджень. → Перспектива створення сучасних рекреаційних зон на основі існуючих парків і скверів → Залучення громадськості до участі в озелененні міста: запровадження конкурсів, спільних прибирань, благоустрою та озеленення певних ділянок громади → Наявні ресурси для діджиталізації процесів системи озеленення, оптимізація комунікації між балансоутримувачами та стейкхолдерами зеленого будівництва та догляду, містянами та владою. → На території громади є потенціал для розширення площ зелених насаджень за рахунок перспективних ділянок, які наразі можуть бути пустирями, захараченими ділянками з деревною рослинністю тощо → Можливості співпраці влади та закладів освіти щодо виконання науково-дослідних, дипломних чи практичних робіт на замовлення Житомирської міської ради.	→ Ризик втрати зелених площ через будівництво інфраструктури та житлових об'єктів. → Негативний вплив змін клімату на ріст та розвиток рослин, що може вплинути на стан зелених насаджень. → Громада розташована у зоні ризику повеней, що може призвести до пошкодження зелених насаджень. Також значна кількість дерев мають незадовільний санітарний стан та їх видовий склад є схильним до вітровалів та буреломів. → Значна частина дерев стиглого та перестійного віку, знаходиться в незадовільному стані. Через неналежний догляд хвороби та шкідники швидко розповсюджуються серед зелених насаджень, що призводить до втрати їх декоративності, стійкості та виконання своїх функцій у повній мірі. → У парках, скверах та інших зелених зонах, зменшується біорізноманіття. При проєктуванні робіт з реконструкції та капітального ремонту садово-паркових об’єктів міста не враховуються заходи зі збільшення біорізноманніття та створення урбоекосистем. → Підхід не використовувати ПОР для забезпечення сталості зелених об’єктів може призвести до деградації екосистем в громаді.

Основні проблеми, що потребують вирішення

- Недостатні ресурси та неефективне управління
- Нерівномірний розподіл зелених насаджень у різних районах міста
- Нехтування правилами утримання зелених насаджень
- Відсутність балансоутримувача зелених насаджень
- Низька кваліфікація працівників секторальних підприємств
- Неефективна комунікація між балансоутримувачами, управліннями та підприємствами
- Відсутність даних з інвентаризації зелених насаджень
- Наявність незаконної забудови
- Відсутність зелених коридорів
- Незначна кількість об’єктів ПЗФ
- Неналежна охорона та догляд за заповідними територіями

2.5. ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД

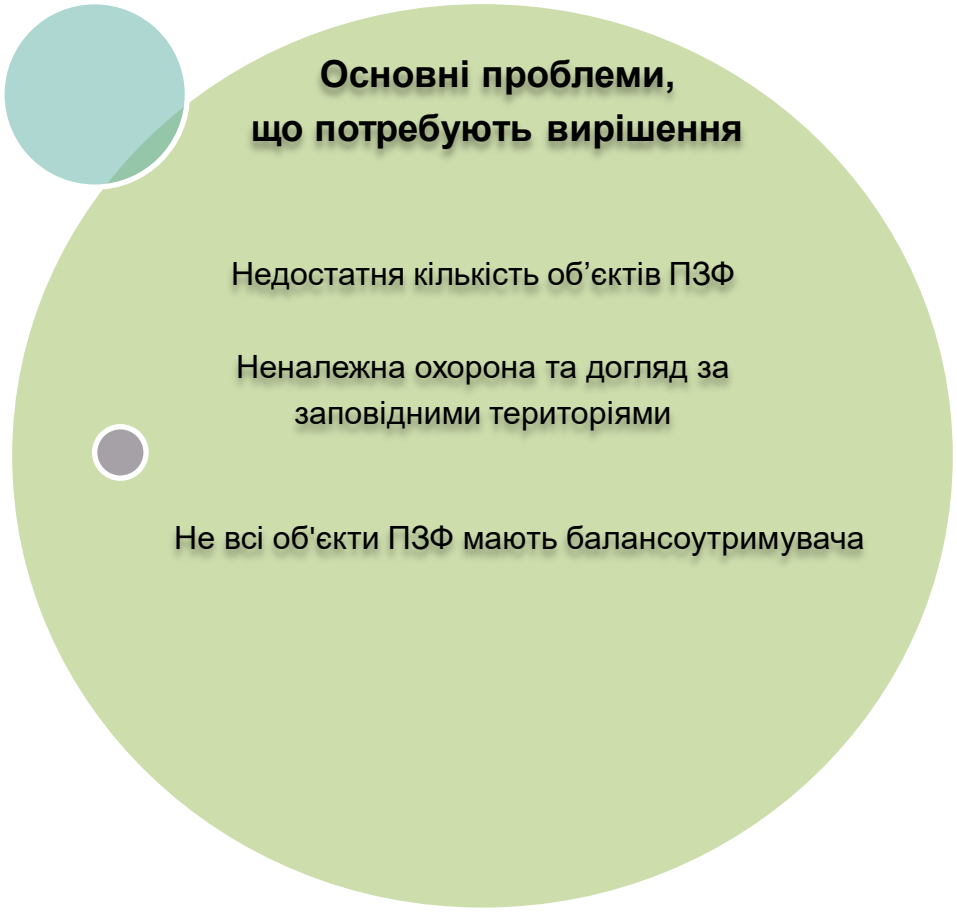
Загальна площа природно-заповідних об'єктів громади складає 73,64 га.
На території громади наявним є один **природно-заповідний об'єкт загальнодержавного значення**, а саме Ботанічний сад Поліського національного університету загальною площею 35,4 га. На території Ботанічного саду зростають 184 видів деревних та напівдеревних рослин (включаючи гібриди), які належать до 96 родів, 27 родин, 2 класів та 2 відділів. Кількість рослин складає 2841 екземпляр.
До заповідних об'єктів місцевого значення належать:

- 0,01 га — ботанічна пам'ятка природи "Дуб Ігнатія Крашевського"
- 0,01 га — ботанічна пам'ятка природи "Дуб монастирський"
- 2,0 га — ландшафтний заказник "Дубовий гай"
- 36,0 га — парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва ім. Ю. Гагаріна (нова назва: Шодуарівський парк)
- 0,01 га — геологічна пам'ятка природи "Скеля Голова Чацького"
- 0,2 га — геологічна пам'ятка природи "Скеля Чотири брати"
- 0,01 га — гідрологічна пам'ятка природи "Радонові джерела"

SWOT-аналіз природно-заповідного фонду

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Наявність природно-заповідних територій та об'єктів → Територія громади розташована в багатому на природні ресурси регіоні, яка має потенціал до отримання статусу природно-заповідного об'єкту місцевого або державного значення	→ Відсутність стимулюючих факторів для стейкхолдерів щодо створення нових об'єктів природно-заповідного фонду → Недостатнє фінансування для охорони та збереження заповідних об'єктів → Низький рівень обізнаності населення про природоохоронні об'єкти та їх значення для громади → Недостатній контроль за дотриманням природоохоронного законодавства
Можливості	**Загрози**
→ Розвиток екотуризму на території природно-заповідних об'єктів → Створення нових заповідних об'єктів із природоохоронним статусом → Співпраця з навчальними закладами у сфері впровадження освітніх програм, наукових досліджень та волонтерських	→ Зміни клімату можуть призвести до зміни природних екосистем → Незаконні дії по відношенню до заповідних об'єктів (незаконна вирубка лісу, браконьєрство або забруднення водойм тощо) → Зниження фінансування на природоохоронні заходи під час війни, економічних криз тощо

ініціатив, які залучатимуть молодь до охорони природи	→	Відсутність інтересу до природоохоронних ініціатив з боку населення може перешкоджати ефективній реалізації проектів

2.6. БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Біорізноманіття є основою підтримки екологічної рівноваги та сталого розвитку. Різноманіття видів сприяє стабільності екосистем, очищенню води та повітря, запилюванню рослин і регуляції клімату. Воно також створює середовище для збереження генетичних ресурсів, що важливо для сільського господарства і медицини. Захист біорізноманіття забезпечує екологічну стійкість, сприяє освіті та рекреації, зберігаючи природні багатства для майбутніх поколінь.

Поточний стан біорізноманіття

Географічне положення, рельєф і кліматичні особливості Житомирської міської територіальної громади зумовили формування на її території різноманітної рослинності, яка закономірно змінюється з півночі на південь.

Зона мішаних лісів «Полісся»

Житомирська міська територіальна громада

Зона лісостепу

Тваринний світ території громади малодосліджений. Відсутніми є відомості щодо кількості видів ссавців, птахів, плазунів, комах тощо.

101

рідкісний вид судинних рослин виявлено в околицях м. Житомира

Територія громади розташована на межі Поліської та Лісостепової зон, що спричиняє особливості формування біологічного різноманіття регіону.

З метою охорони й збереження рослинного світу регіону рішенням двадцять шостої сесії Житомирської обласної ради п'ятого скликання від 05.09.10 №1162 «Про затвердження переліку регіонально рідкісних видів судинних рослин Житомирщини» затверджено загальний перелік рідкісних і зникаючих видів судинних рослин усіх рівнів охорони та Положення про них.

На **Житомирщині** зустрічається близько 1500 видів судинних рослин, 294 мохоподібних, 240 видів лишайників та ліхенофільних грибів. Серед судинних рослин в області першу десятку за кількістю видів утворюють такі родини: айстрові (151 вид), злакові (95 видів), осокові (76), губоцвіті (59), бобові (57), ранникові (57), гвоздичні (54), капустяні (52), розові (50), зонтичні (50). Список рідкісних видів флори області нараховує 227 видів судинних рослин, На Житомирщині нині відомі єдині в Україні локалітети конюшини Спригіна, водяного жовтецю струмкового, глоду дюнного.

Перелік видів судинних рослин, водоростей, грибів та лишайників, яким загрожує небезпека (станом на 2020 р.)

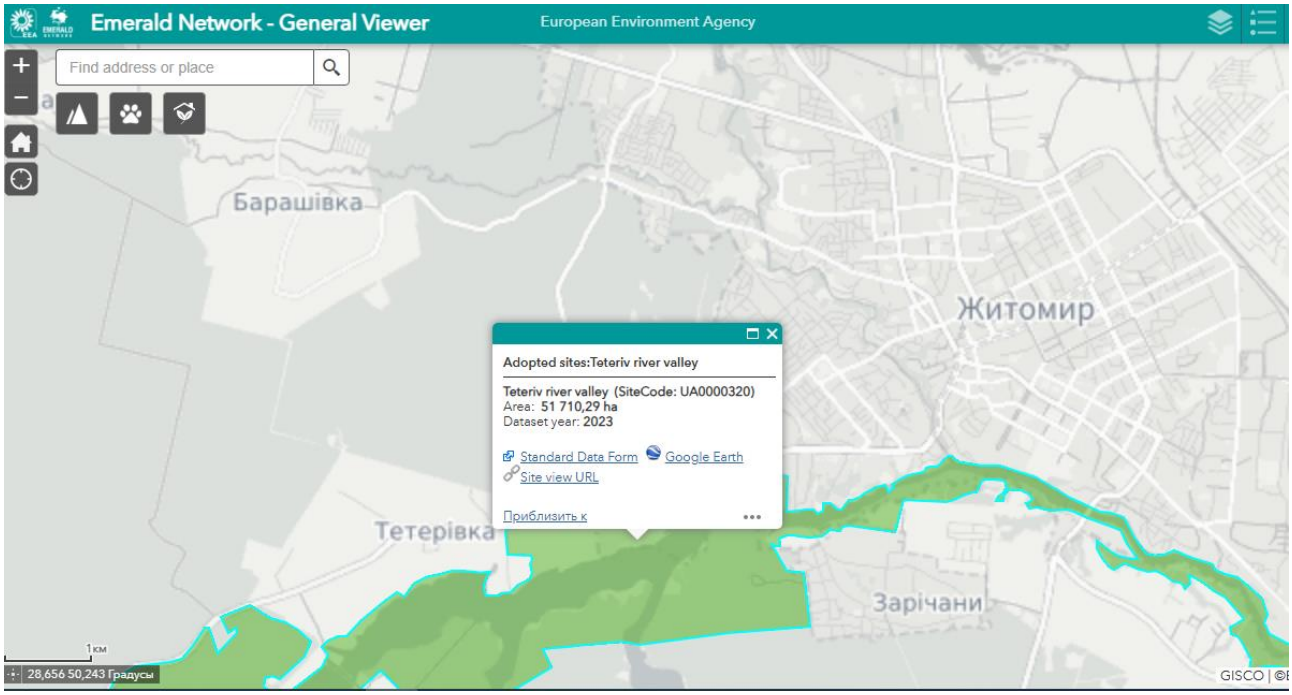
Назва таксону	Кількість видів, шт
Судинні рослини	264
Мохи	9
Гриби	2
Водорості	8
Лишайники	3
Разом	286

Індекс узагальненого біорізноманіття Житомирської МТГ складає 10 % (Дані GLOBIO).

Індекс відображає співвідношення поточного видового різноманіття території і потенційного видового різноманіття цілісності екосистеми в межах цієї самої території. Відповідно, індекс може мати значення від 0% у абсолютно деградованій екосистемі до 100 % в цілісній.

Відсутність комплексного підходу до озеленення громади призводить до відсутності ярусного озеленення, що в свою чергу збільшує міжвидову конкуренцію зелених насаджень та зменшує біорізноманіття.

Частина території Житомирської МТГ має статус об’єкту Смарагдової мережі, а саме долина річки Тетерів (SiteCode: UA0000320, створена в 2023 р.) відповідно до даних European Environment Agency. https://emerald.eea.europa.eu/

SWOT-аналіз біорізноманіття

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Розташування громади на багатому природному ландшафті з річками, лісами та різноманітними водоймами, що сприяє наявності різноманітних видів рослин та тварин. → Наявність заповідних територій сприяє збереженню біорізноманіття та створенню умов для відновлення природних екосистем.	→ Забруднення повітря, ґрунтів та водойм негативно впливає на біорізноманіття. → Забудова, зростання міських територій та інші форми розвитку міста призводить до втрати природних місць і зменшення біорізноманіття. → Низький рівень освіти щодо біорізноманіття серед місцевого населення спричиняє недбале ставлення до природних ресурсів та екосистем.

Можливості	Загрози
→ Розвиток екологічного туризму може сприяти залученню уваги до біорізноманіття міста та створити нові джерела доходу. → Впровадження програм та проектів з охорони довкілля може підвищити ступінь збереження біорізноманіття та розширити захищені території. → Збільшення освітньої та інформаційної роботи щодо важливості збереження біорізноманіття може підвищити усвідомлення громадськості та залучити їх до участі в заходах з охорони природи → Дотримання ярусності при проведенні озеленення.	→ Зміни клімату можуть призвести до зміни умов середовища і загрозити існуванню деяких видів рослин і тварин. → Нелегальна забудова та недбале використання природних ресурсів можуть призвести до втрати природних місць і зменшення біорізноманіття. → Введення інвазійних видів рослин і тварин може призвести до зниження біорізноманіття та витіснення місцевих видів.

2.7. УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Ефективне управління земельними ресурсами територіальної громади є основою її сталого розвитку та екологічної стабільності. Воно охоплює дії з використання, захисту та відновлення земель, орієнтовані на задоволення потреб місцевого населення й підприємств. Раціональний підхід до землекористування сприяє збереженню родючості ґрунтів, охороні природних екосистем та запобігає деградації земель. Такий підхід забезпечує екологічну рівновагу та сталий розвиток громади для майбутніх поколінь.

Загальна характеристика земельних ресурсів

Земельний фонд громади станом на 1 січня 2024 року становить 9 335,9 га, в тому числі:

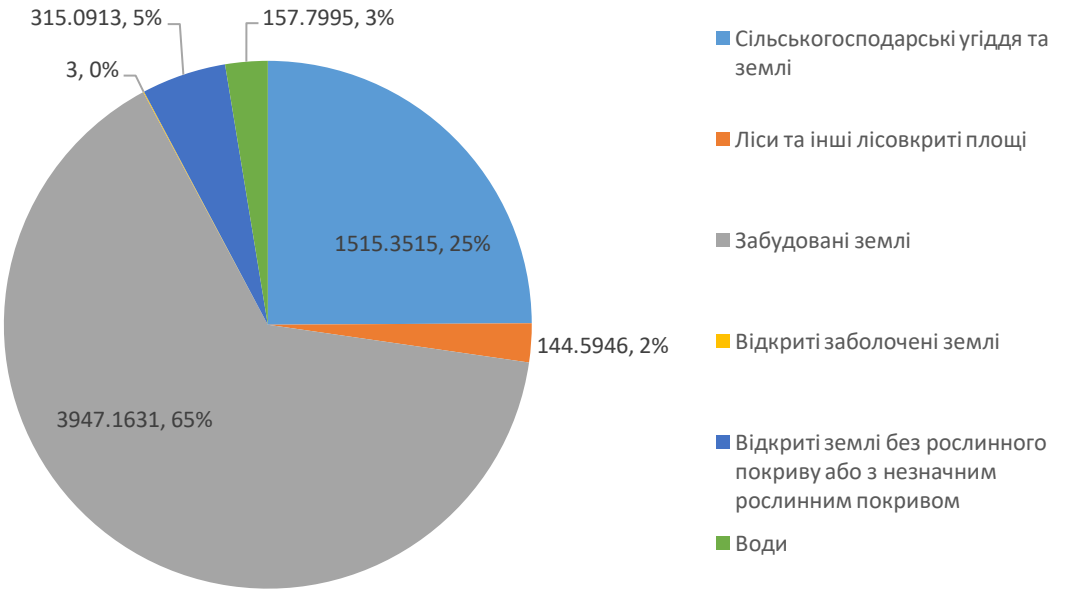
6083,0 га – площа міста Житомир

684,6 га – площа села Вереси

2 568,3 га – площа земель за межами населених пунктів громади

місто Житомир

Основний тип забудови міста Житомир - це земельні ділянки житлового, громадського, комерційного, промислового призначення, земельні ділянки для транспорту та зв'язку (землі під дорогами), землі технічної інфраструктури, земельні ділянки для відпочинку та інші відкриті землі, землі, які використовуються для транспорту та зв’язку.

Площа земель, га, (територія міста Житомир згідно форми №6-зем*)

Рис. 24. Розподіл земельних ресурсів Житомирської громади

У структурі земельного фонду переважають забудовані землі (65%) та сільськогосподарські угіддя та землі (25%). Площа лісів становить 2,4%.

* дані отримано з державної статистичної звітності форми №6-зем станом на 1 січня 2016 р.

село Вереси

Основною структурно-планувальною одиницею села є квартали з одно- та двосторонньою забудовою переважно одноповерхового садибного типу. Селищна зона включає громадський центр села, територію житлової та громадської забудови з вулицями та проїздами.

Територія населеного пункту фактично складається з 3 частин:

Черезсмужна ділянка район «Смоківка» — **270,1 га**

Основний масив с. Вереси — **370,0 га**

Черезсмужна ділянка район «Аеропорт» — **44,5 га**

Відстань від села Вереси (з основного масиву) до міста Житомир складає близько 12 км, а черезсмужні ділянки «Смоківка» та «Аеропорт» безпосередньо межують з містом.

Село Вереси	Площа земель, га
Загальна площа земель села, всього У т.ч.:	684,600
Сільськогосподарські угіддя та землі	606,53
Ліси та інші лісовкриті площі	3,637
Забудовані землі	67,644
Відкриті заболочені землі	3,530
Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	0,210
Води	3,049

Територія села Вереси згідно з формою №6-зем*

У структурі земельного фонду переважають забудовані землі (9,9%) та сільськогосподарські угіддя та землі (88,6%). Площа лісів становить 0,5%.

Землі за межами населених пунктів громади, га

1841,3590	517,3509	101,0681	41,8277	23,1543	43,5400
Сільсько-господарські угіддя та землі	Ліси та інші лісовкриті площі	Забудовані землі	Відкриті заболочені землі	Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	Води

Території за межами населених пунктів громади згідно з формою №6-зем*

Територія в основному складається із земель реформованого КСП «Вереси» Вересівської сільської ради, Науково-дослідного і проектного інституту Хмелярства та лісового фонду.

* дані отримано з державної статистичної звітності форм

2016 року, які необхідно оновлювати та актуалізувати.

Наразі, використання земель в місті Житомир регулюється:

- ***Генеральним планом,***
- ***Планом Зонування,***
- ***Історико-Архітектурним опорним планом,***
- ***Детальними планами територій.***

Ключовим питанням щодо моніторингу стану земельних ресурсів є скасування з 2016 року державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, 6а-зем, 6б-зем, 2-зем). Відтак, за основу беруться дані

Показники	Існуючий стан на 01.01.2014 р.
Населення, тис.чол.	270,9
Територія в межах міста, га	6083,0
Житлова забудова, га	2416, 0
Громадська забудова, га	383,4
Виробнича забудова, га	642,4
Комунально - складська забудова, га	409,0
Транспортна інфраструктура, га	554,0
Ландшафтно-рекреаційної та озелененої, га	479,6
Природоохоронного призначення, га	71,6
Водні поверхні, га	157,8

Основні показники генерального плану

Основними заходами для охорони навколишнього природного середовища діючим генеральним планом міста визначено наступні:

1. Територіально-планувальна організація міста з урахуванням усіх планувальних обмежень як зон регулювання та обмеження забудови;

2. Екологічно зорієнтована трансформація промислово-комунального комплексу, винесення екологічно шкідливих об'єктів за межі житлової забудови з урахуванням їх зони впливу;

3. Значний розвиток магістральних мереж міста – будівництво нових ділянок доріг, будівництво транспортних розв'язок та шляхопроводів;

Враховуючи, що містобудівну документацію міста розроблено та затверджено до об'єднання громади міста з громадою села Вереси, при розробленні комплексного плану просторового розвитку території громади пріоритети територіального напрямку розвиту міста зазнають змін.

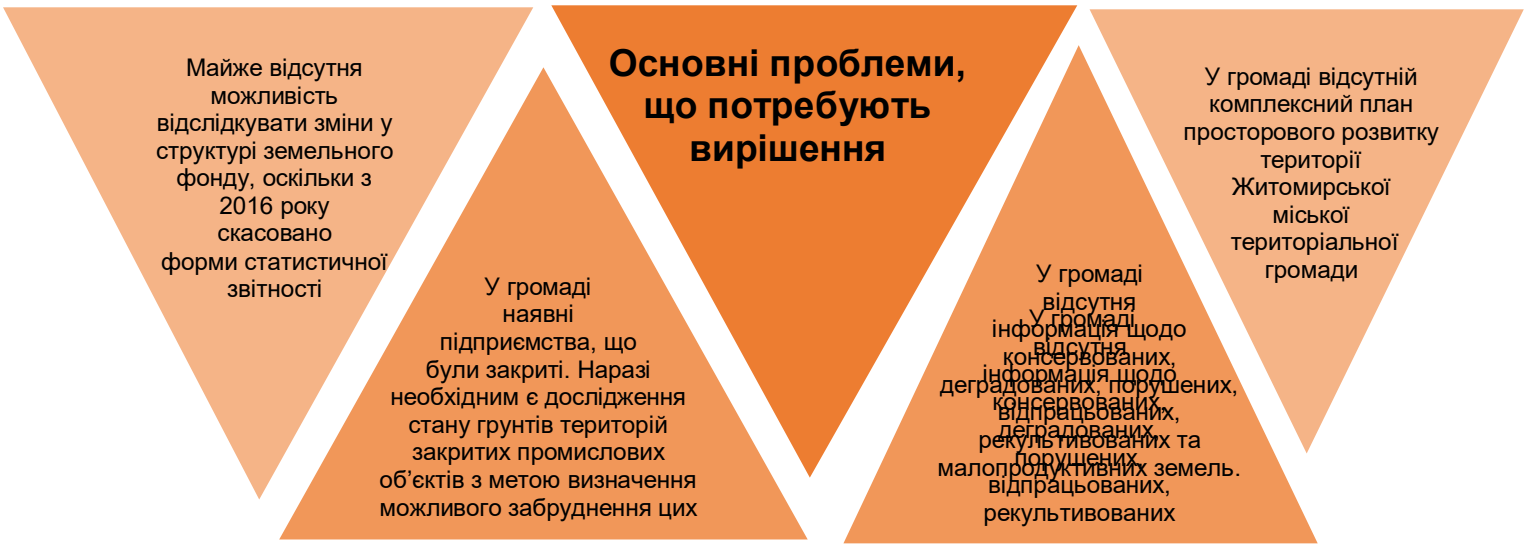
4. Розробка проектів, планувальна організація та озеленення водоохоронних зон і прибережних захисних смуг водойм та річок, благоустрій берегів річок та дотримання водоохоронного режиму в їх межах; очистка та благоустрій водойм; винесення об'єктів забруднення та систематичне очищення берегів річок і водойм від побутового сміття; організація паркових зон; обладнання місць відпочинку та пляжів відповідно до санітарних норм;
5. Проведення комплексу заходів з інженерної підготовки та гідротехнічного захисту території;
6. Рекультивація відпрацьованих кар'єрів, звалищ з подальшим поліфункціональним використанням цих територій;
7. Реконструкція та благоустрій існуючих парків, розширення їх територій;
8. Збереження існуючих та створення нових природоохоронних зон та об'єктів.
9. Прибережні смуги, частково водоохоронні зони всіх річок міста включити до складу окремих об'єктів ландшафтної архітектури, переважно ландшафтних парків, поліпшити розташування таких об'єктів по території міста. Розширення існуючих парків, будівництво нових планується переважно в долинах річок, що буде значним природоохоронним заходом, збагатить ландшафт міста, покращить умови для відпочинку. Передбачено благоустрій нових парків, в їх числі ландшафтні парки Соколова гора, Богунія, Крошенський, ландшафтні парки у західній і східній частинах міста.

***станом на початок 2024 року відсутня інформація про виконання запланованих заходів**

На території Житомирської міської територіальної громади розташовано одинадцять кладовищ: десять у м. Житомирі та одне у с. Вереси. Загальна площа території під даними об'єктами становить 156, 95 га (дані за 2023 рік).
Станом на 2024 рік діючим є лиш Корбутівське кладовище (нове). Відсутність у громаді альтернативи похованню призводить до збільшення території зазначеного цвинтаря, що може призвести до необхідності виділення додаткових земель під поховання.

SWOT-аналіз системи управління земельними ресурсами

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Збереглись дані 2016 року щодо кількісного обліку земельних ресурсів, на базі яких можливо робити мінімальні оцінки та часткове оновлення даних → Збільшилась площа громади → Наявні ортофотоплани на територію села Вереси 2021 року	→ Відсутня регулярна актуалізація стану земельних ресурсів → Брак статистичної форми звітності → Відсутня містобудівна документація на територію громади → Відсутні матеріали топографічного знімання на територію громади → Відсутність інформації щодо стану земель покинутих промислових майданчиків
Можливості	**Загрози**
→ Створення нової бази даних з регулярним її оновленням → Формування бази даних щодо покинутих промислових майданчиків та відновлення цих земель → Розширились можливості для залучення нових інвестицій на територію колишньої Вересівської сільської ради → Залучення до оподаткування всіх власників та користувачів земельних ділянок	→ Прийняття управлінських рішень без урахування повного спектру факторів та актуалізованих вихідних даних → Державна політика в напрямку формування місцевих бюджетів

Основні проблеми, що потребують вирішення
Майже відсутня можливість відслідкувати зміни у структурі земельного фонду, оскільки з 2016 року скасовано форми статистичної звітності
У громаді наявні підприємства, що були закриті. Наразі необхідним є дослідження стану грунтів територій закритих промислових об'єктів з метою визначення можливого забруднення цих
У громаді відсутня інформація щодо консервованих, деградованих, порушених, відпрацьованих, рекультивованих та малопродуктивних земель.
У громаді відсутній комплексний план просторового розвитку території Житомирської міської територіальної громади

2.8. ПОВОДЖЕННЯ З ДОМАШНІМИ ТА БЕЗПРИТУЛЬНИМИ ТВАРИНАМИ

Ефективне поводження з домашніми та безпритульними тваринами є важливим аспектом забезпечення гуманного ставлення та підтримки здорової екологічної ситуації в територіальній громаді. Це включає догляд, стерилізацію, вакцинацію та контроль чисельності безпритульних тварин. Такий підхід сприяє зменшенню конфліктів між людьми і тваринами, запобігає поширенню хвороб та забезпечує гармонійне співіснування у межах громади.

Поточний стан поводження з тваринами

Наявність у міському середовищі безпритульних тварин призводить до погіршення епідеміологічної, епізоотичної та екологічної ситуації.

У 2016 році *у місті Житомирі створено комунальне підприємство «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради*

Одними з основних видів діяльності підприємства є:

- відлов безпритульних тварин,
- проведення стерилізації та кастрації з подальшим відпуском до місця відлову під опіку волонтерів;
- підбір трупів тварин;
- облік, реєстрація, ідентифікація безпритульних та домашніх тварин.

Кількість заходів
зі стерилізації, кастрації, ідентифікоції, вакцинації та ревакцинації від сказу безпритульних тварин (собак і кішок) проведених КП «Центр захисту тварин» ЖМР за рахунок коштів місцевого бюджету на території Житомирської міської територіальної громади:.

3684 — 2017-2019 роки

4727 — 2021-2023 роки

Згідно з офіційними підрахунками вуличних собак у 2017-2019 роках, Житомирська міська ТГ є однією із лідерів щодо стерилізації безпритульних собак – 55% (у 2017 році було 40%).

У більшості випадків (86%), виявлені вуличні собаки мають ідеальну вагу. Це вказує на те, що кормова база є надмірною, в тому числі, за рахунок відкритих контейнерів для відходів.

Також, на території Житомирської міської ТГ виявлено **6% власницьких собак** від загальної кількості безпритульних тварин і, в порівнянні з 2017 роком, цей показник збільшився від 4,3 % до 6%, що вказує про безвідповідальне відношення до господарських тварин (станом на 2021 рік).

За результатами проведеного у серпні 2021 року підрахунку орієнтовна кількість безпритульних собак на території Житомирської міської територіальної громади **складає 2000 особин**

скорочення кількості, порівняно з 2017 роком, на 20%.

Для зупинення зростання популяції безпритульних тварин та відображення позитивної динаміки у зменшенні їх кількості на території Житомирської міської ТГ, необхідно:

досягти рівня стерилізованих вуличних тварин мінімум 70%

впровадити ефективну адоптацію (прилаштування тварин у нові родини)

! Важливим питанням залишається безконтрольне розмноження безпритульних кішок на території громади, про що свідчить велика кількість звернень громадян та місцевих волонтерів.

SWOT-аналіз поводження тваринами

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Наявність спеціалізованого Центру захисту тварин → Проведення робіт для зменшення кількості популяції безпритульних тварин шляхом стерилізації та кастрації → Проведення вакцинації безпритульних тварин → Значна кількість волонтерів та ГО, що піклуються про безпритульних тварин	→ Недостатнє фінансування заходів зі стерилізації та кастрації безпритульних тварин → Відсутній реєстр домашніх тварин → Низький ступінь відповідальності власників тварин щодо поводження з тваринами, що збільшує кількість безпритульних тварин → Безконтрольне розмноження безпритульних кішок → Відсутня інфраструктура для вигулу домашніх тварин → Відсутність механізму відлову диких тварин на територіях гомади → Відсутній офіційний цвинтар для тварин → Безвідповідальне ставлення власників тварин до їх належного утримання → Безконтрольний вигул власницьких тварин на територіях зелених зон → Безконтрольне захоронення трупів тварин на території Житомирської МТГ
Можливості	**Загрози**
→ Зменшення кількості популяції безпритульних тварин шляхом збільшення фінансування на заходи з стерилізації та кастрації безпритульних тварин → Адопція безпритульних тварин → Облаштування майданчиків для вигулу власницьких тварин та встановлення відповідної інфраструктури на території громади	→ Збільшення кількості популяції безпритульних тварин при відсутності фінансування на виконання заходів з кастрації та стерилізації → Ризик розповсюдження хижими тваринами сказу

→ Будівництво крематорію з колумбарієм

→ Розширення Центру захисту тварин шляхом будівництва додаткових приміщень для утримання безпритульних тварин

2.9. АДАПТАЦІЯ ДО ЗМІН КЛІМАТУ

Основні тенденції

- Пришвидшення зростання температури повітря у громаді. Середньорічна температура повітря за 2000-2015 рр. була на 1,8°С вищою, порівняно з 1961-1990 рр. Зростання середньої температури повітря відбулося в усі сезони та місяці року. Найсуттєвіше підвищилася середня місячна температура в січні та липні (на 2,5°С та 2,4°С відповідно).

- У Житомирській області зменшується кількість днів з морозом та спостерігається тенденція до зменшення суворості зими. У теплий період зростає кількість днів з температурами понад +20°С та понад +25°С. Зміни температурного режиму призводять до зміни тривалості теплого та холодного періодів, періодів активної вегетації морозостійких та теплолюбних рослин.

- Кількість опадів у Житомирській області за 2000-2015 рр. порівняно з кліматичною нормою практично не змінилася (зменшилася на 3 %), проте спостерігається зміна характеру випадання опадів, а також незначне зменшення їх кількості влітку.

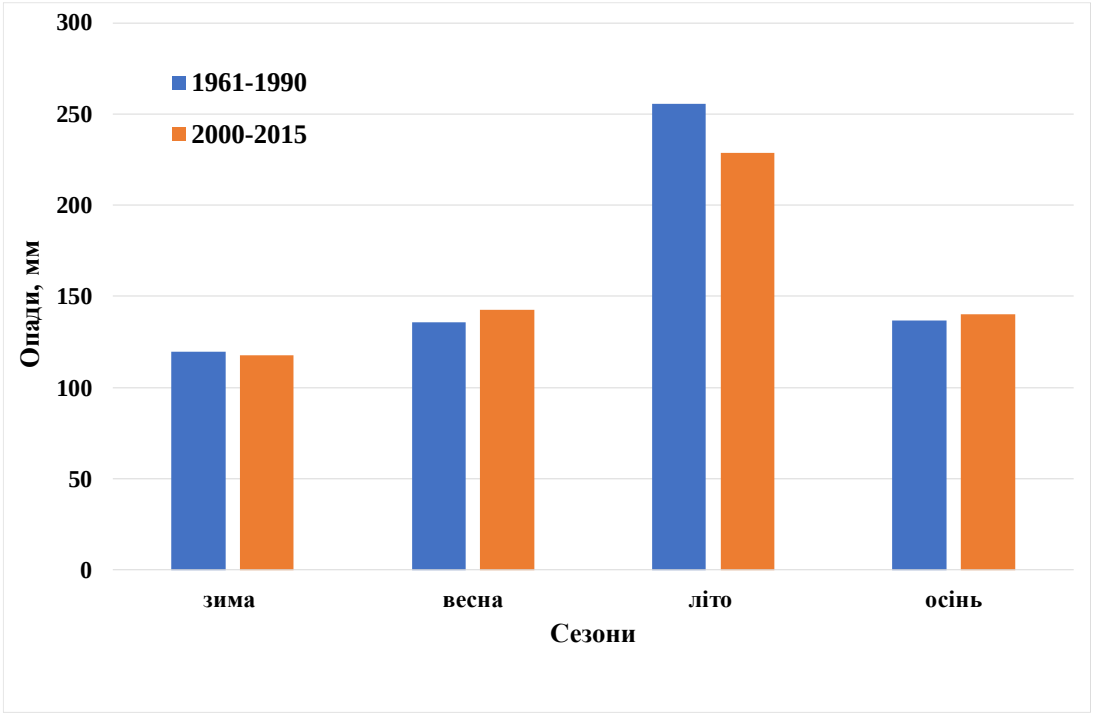

Рис. 27. Зміна кількості опадів в Житомирській області за 2000-2015 рр. відносно кліматичної норми.

- Відповідно до прогнозів тенденцій зміни клімату же протягом наступних 15-20 років кількість доступних водних ресурсів в Україні може зменшитись втричі. На стан водних ресурсів, якість і доступність питної води для населення впливає як зростання кількості і тривалості періодів екстремальної спеки, так і зменшення кількості опадів.

- Перерозподіл опадів та зміна їх інтенсивності призводять, зокрема, до підтоплень. На території громади були зафіксовані випадки підтоплення під час весняної повені та довготривалих дощів або сильних злив – відбувалося підтоплення садиб та житлових будинків приватного сектору в районах Крошня, Смоківка, Мар'янівка, Мальованка у 2016 р. (травень), 2018 р. (березень, квітень) та 2019 р. (квітень, травень) внаслідок випадання великої кількості опадів в результаті сильної зливи.

- Збільшення протягом останніх 20 років кількості випадків хвиль тепла. Так, з 1961 по 2015 рр. У Житомирі зафіксовано 25 випадків ХТ, з яких 6 спостерігалися в період 1961-1990 рр. і 19 – за період 1991-2015 рр.

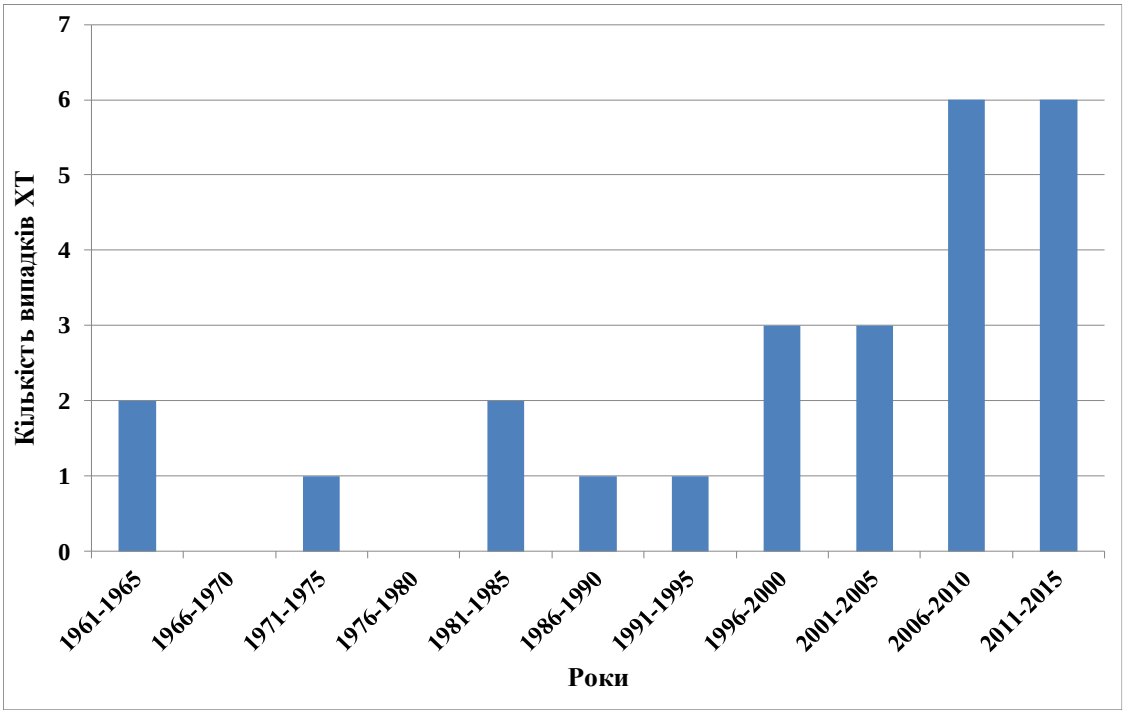

Рис. 28. Кількість випадків хвиль тепла в м. Житомир за період 1961-2015 рр.

Дії громади спрямовані на адаптацію до змін клімату

Реалізація заходів, спрямованих на скорочення викидів CO_2, у т.ч. в рамках здійснення повного «енергетичного переходу» (energy transition) від викопних видів енергетичних ресурсів до відновлюваних.

- У 2012 році місто Житомир приєдналося до європейської ініціативи «Угода мерів» та взяло на себе добровільне зобов'язання до 2020 року скоротити викиди парникових газів на 20% у вибраних секторах базового кадастру викидів.
- Розроблено Паспорт ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на території Житомирської міської об'єднаної територіальної громади, в якому визначено перелік районів громади та конкретних потенційних місць, що підтоплюються при весняній повені, зливових та довготривалих опадах.

- Програмою благоустрою та розвитку комунального господарства Житомирської міської територіальної громади на 2016-2022 рр., передбачено проблему громади з недостатнього рівня озеленення міста, великої кількісті старих небезпечних дерев, неконтрольоване поширення карантинних рослин-алергенів та амброзії у зонах відпочинку. Цією програмою передбачено збільшити площі зелених насаджень у громаді, створення паркових зон відпочинку, заміна застарілих насадження, якісніше утримання та обслуговувати зеленого господарства громади.
- У 2018 році підписано меморандуму про співробітництво з міжнародною неурядовою організацією «350.org» (Житомирська міська рада заявила про наміри до 2050 року перейти на споживання 100% енергії з відновлюваних джерел в загальному енергобалансі міста).
- У 2019 році Житомир отримав сертифікат відповідності Європейській енергетичній відзнаці (система управління якістю та сертифікації для муніципалітетів і регіонів, вона підтримує місцеві органи влади у впровадженні підходів міждисциплінарного планування та ефективних заходів енергетичної та кліматичної політики. Система управління якістю та сертифікації для муніципалітетів і регіонів. Вона підтримує місцеві органи влади у впровадженні підходів міждисциплінарного планування та ефективних заходів енергетичної та кліматичної політики).
- У 2020 році проведено дослідження та складено інформаційно-аналітичну записку «Модельні сценарні оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року». В рамках роботи проведено дослідження поточного енергоспоживання міста та визначено три основні сценарії розвитку з поступовим переходом до споживання 100% ВДЕ, описано базовий сценарій в разі відсутності змін у принципах функціонування енергетики міста.

Ключові показники дослідження «Модельні сценарні оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року»:

- ✓ Загальний потенціал потужності сонячних електростанцій Житомирської міської територіальної громади оцінюється у **480 МВт** максимальної протягом року потужності;
- ✓ Вітрова енергетика. На 0,17 км^2 заміської території Житомирської МТГ можна розмістити ВЕС потужністю **до 100 МВт**. Загальна площа необхідна під встановлення 26 турбін потужністю 3,8 МВт кожна – 32,4 тис. м^2.
- ✓ Гіждроенергетика . Загальний потенціал оцінений на рівні 5,5 млн. кВт·год на рік.

- У 2021 році реалізовано освітню платформу «Агенти кліматичних змін» на базі Поліського національного університету за підтримки Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO) та Житомирської міської ради. Мета проєкту – популяризувати дбайливе ставлення до навколишнього природного середовища, раціонального використання енергетичних ресурсів та впровадження заходів з адаптації до зміни клімату серед населення Житомирської громади.
- У 2022 році Житомирська громада приєдналася до європейської ініціативи «Угода мерів-Схід» та взяла на себе одностороннє зобов'язання до 2050 року досягти кліматичної нейтральності з проміжною ціллю скорочення викидів парникових газів на 35% до 2030 року.
- У 2024 році успішно проведено повторний аудит відповідності Європейської енергетичної відзнаки. Сертифікація за критеріями Європейської енергетичної відзнаки дозволяє Житомирській міській територіальній громаді зміцнити свої позиції серед українських громад та заявити про себе на

міжнародному рівні як про надійного партнера у впровадженні проєктів сталого розвитку.

- Станом на грудень 2024 року розроблено проєкт Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Житомирської міської теритріальної громади до 2050 року. Документ готується на затвердження Житомирською міською радою в першому кварталі 2025 року.

SWOT-аналіз адаптації до змін клімату

Сильні сторони	Слабкі сторони
→ Розроблено проєкт стратегічного документу, що дозволить громаді досягти кліматичної нейтральності (проєкт ПДСЕРК Житомирської громади до 2050 року). → Покрокова реалізація заходів зі зменшення викидів CO_2, зокрема тих, що стосуються переходу на ВДЕ та зміни стосовно транспорту громади. → Розроблено «Модельні сценарні оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року». → Громада є сертифікованим учасником Європейської енергетичної відзнаки. → Політична підтримка з боку місцевої влади ініціатив та проєктів з енергоефективності та ВДЕ. → Налагоджені партнерські відносини з міжнародними організаціями та фондами, що дозволяє залучати додаткові ресурси та експертизу для реалізації проєктів. → Висока інституційна сроможність команди, яка реалізовує ініціативи з енергоефективності та зміни клімату.	→ Нестабільність національного законодавства, яке регулює планування доходів та видатків бюджету громади. → Обмежена можливість місцевого бюджету реалізовувати проєкти з енергоефективності та адаптації до зміни клімату за рахунок власних надходжень. → Обмежена можливість залучати кошти, особливо на проєкти з адаптації, тобто неокупні проєкти. → Залежність від зовнішніх джерел фінансування та технічної підтримки, що робить громаду вразливою до зміни у політиці донорів. → Відсутність партнерств із глобальними ініціативами, які допомагають подолати наслідки надзвичайних природних ситуацій.
Можливості	**Загрози**
→ Створення умов для стійкого розвитку громади в умовах зміни клімату. → Створення адаптаційних механізмів реагування на впливи, пов'язані зі зміною клімату → Можливість залучення грантового фінансування на реалізацію заходів; → Потенціал використання відновлюваних джерел енергії → Запровадження партнерств із громадськими та благодійними організація для швидкого реагування на можливі наслідки зміни клімату.	→ Збідніння біорізноманіття громади → Зміна гідродинамічного режиму → Змешення кількості опаді → Зменшення кількості зелених зон → Збільшення кількості використання приватного транспорту → Поширення інфекційних захворювань → Впливу екстремального холоду на вразливі групи населення: люди з особливими потребами, люди з хронічними захворюваннями, люди поважного віку, домогосподарства з низьким рівнем доходу, безробітні та люди, що живуть в аварійному помешканні. → Відсутність фінансування на заходи із подолання наслідків надзвичайних природних ситуацій

→ Воєнні бойові дії

Основні проблеми, що пов'язані зі зміною клімату в Житомирській міській територіальній громаді

2.10. УЗАГАЛЬНЕНИЙ SWOT-АНАЛІЗ СИСТЕМИ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЖИТОМИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічні напрями	Сильні сторони	Слабкі сторони
Охорона атмосферного повітря та шумове забруднення	• Ефективний екологічний контроль (нагляд контролюючих органів, участь громадськості). • Моніторинг стану атмосферного повітря (акредитовані лабораторії, кваліфіковані працівники). • Розумне управління міським середовищем (децентралізація опалення, міська мобільність, застосування очисного обладнання).	• Відсутність сучасної системи моніторингу якості повітря і єдиного центру обробки даних • Відсутність актуальної статистики та єдиних підходів до оцінки викидів. • Недостатній рівень оснащеності промислових об’єктів очисним обладнанням • Слабкий розвиток сталого транспорту та енергетики. • Низька екологічна свідомість населення.
Управління водними ресурсами	• розвинена система водних об'єктів та водної інфраструктури: • високий рекреаційний та туристичний потенціал водних об'єктів; • наявність потенціалу для впровадження інновацій у водному господарстві	• недосконала система управління та контролю водних ресурсів • Проблеми з якістю та доступністю питної води • високе антропогенне навантаження на водні об'єкти
Управління відходами	• Наявність полігону відходів • Наявність в Житомирській МТГ заводу з оброблення відходів • Наявність позитивного досвіду співробітництва територіальних громад у сфері управління відходами •	• Відсутність центрів роздільного збирання побутових відходів (ресурсоцінних компонентів, небезпечних відходів у складі побутових тощо), пунктів збирання для повторного використання товарів, які були у вжитку • Відсутність культури сортування та роздільного збирання відходів, низька екологічна свідомість населення • Екологічні проблеми місця видалення відходів (полігону)
Розвиток зеленої інфраструктури	• Житомирська МТГ має значний природний потенціал, включаючи велику кількість земель, придатних для озеленення, та розвинену зелену інфраструктуру. • Зростає екологічна свідомість громади, що сприяє підтримці природоохоронних ініціатив. У місті працюють заклади вищої освіти, які готують фахівців у галузях екології, садово-паркового господарства та агрономії.	• Недостатнє фінансування та неефективне управління обмежують розвиток і догляд за зеленими насадженнями. • Нерівномірний розподіл зелених зон у різних районах міста створює дисбаланс у доступності природних територій. • Відсутність балансоутримувачів для значної частини зелених насаджень призводить до занедбаності, поширення шкідників та хвороб. • Брак координації між відповідальними структурами (балансоутримувачами, управлінцями, навчальними закладами) ускладнює ефективне планування та догляд за зеленими насадженнями.

		● Відсутність цифровізації та інвентаризації садово-паркових об'єктів ускладнює контроль і розвиток зеленої інфраструктури.
Природно-заповідний фонд та Біорізноманіття	● Житомирська МТГ має природно-заповідні об'єкти та території з високим потенціалом для отримання статусу заповідних зон місцевого або державного значення. ● Різноманітний природний ландшафт із річками, лісами та водоймами сприяє збереженню та розвитку біорізноманіття. Заповідні території громади відіграють важливу роль у відновленні природних екосистем та охороні рідкісних видів флори і фауни.	● Недостатнє фінансування та контроль за дотриманням природоохоронного законодавства ускладнюють охорону та збереження заповідних об'єктів. ● Урбанізація, забудова та забруднення довкілля призводять до втрати природних територій і скорочення біорізноманіття. ● Відсутність стимулів для створення нових об'єктів ПЗФ та низька обізнаність населення про їхню цінність спричиняють занедбаність та руйнування екосистем.
Управління земельними ресурсами	● Збереглись дані 2016 року щодо стану земельних ресурсів, на базі яких можливо робити мінімальні оцінки та часткове оновлення даних ● Збільшилась площа громади ● Наявні ортофотоплани на територію села Вереси 2021 року	● Відсутня регулярна актуалізація стану земельних ресурсів ● Брак актуальної статистичної звітності ● Відсутня містобудівна документація на територію громади ● Відсутні матеріали топографічного знімання на територію громади
Адаптація до змін клімату	• Розроблено стратегічного документу, що дозволить громаді досягти кліматичної нейтральності (ПДСЕРК ЖМТГ до 2050 року) • Покрокова реалізація заходів зі зменшення викидів CO_2, зокрема тих, що стосуються переходу на ВДЕ та зміни стосовно транспорту громади	• Нестабільність національного законодавства, яке регулює планування доходів та видатків бюджету громади. • Уповільнене виконання ПДСЕРК внаслідок обмеженого фінансування
Поводження з домашніми та безпритульними тваринами	• Наявність спеціалізованого Центру захисту тварин • Проведення робіт для зменшення кількості популяції безпритульних тварин шляхом стерилізації та кастрації • Проведення вакцинації безпритульних тварин • Значна кількість волонтерів та ГО, що піклуються про безпритульних тварин	• Недостатнє фінансування заходів зі стерилізації та кастрації безпритульних тварин • Відсутній реєстр домашніх тварин • Низький ступінь відповідальності власників тварин щодо поводження з тваринами, що збільшує кількість безпритульних тварин • Безконтрольне розмноження безпритульних кішок • Відсутня інфраструктура для вигулу домашніх тварин • Відсутність механізму відлову диких тварин на територіях громади • Відсутній цвинтар чи крематорій для тварин

В цілому за природоохоронним сектором	• Активна участь та залученість громадськості до вирішення природоохоронних питань • Наявність програмних документів по секторах як інструменту планування	• Слабка комунікація між різними структурними підрозділами різних рівнів та різними секторами • Недостатнє кадрове забезпечення структурних підрозділів природоохоронного сектору • Відсутність якісних узагальнених даних за секторами та постіного оновлення інформації • Обмежене фінансування
	Можливості	**Загрози**
Охорона атмосферного повітря та шумове забруднення	• Стимулювання підприємств до зменшення впливу на атмосферне повітря через оновлення обладнання та очищення викидів. • Підвищення енергоефективності та впровадження відновлювальної енергетики у виробництві та ЖКГ. • Оновлення рухомого складу громадського транспорту на більш енергоефективний • Розширення мережі постів моніторингу стану атмосферного повітря та вдосконалення збору даних. • Оптимізація дорожнього руху	• Брак автоматизованого контролю за викидами на підприємствах • Недостатня координація та контроль (слабка взаємодія контролюючих органів, законодавчі прогалини, неефективні економічні стимули). • Зростання кількості транспортних засобів, у тому числі застарілих • Зростання захворюваності населення через забруднення довкілля
Управління водними ресурсами	• розвиток інноваційної водної інфраструктури; • впровадження інтегрованого управління водними ресурсами; • відновлення природних водних екосистем	• безпекові загрози для водних ресурсів; • кліматичні та екологічні загрози; • загрози через неефективне управління та антропогенний вплив
Управління відходами	• Збільшення глибини і обсягів рециклінгу заводом з оброблення побутових відходів • Впровадження сучасних ресурсозберігаючих технологій • Налагодження системи роздільного збирання побутових відходів • Використання органічної частини побутових відходів • Налагодження взаємовідносин між суб'єктами господарювання у сфері управління відходами	• Збільшення навантаження на підприємства з оброблення відходів і полігон • Загрози та обмеження, пов'язані зі створенням інфраструктурних об'єктів, що можуть виникати внаслідок неузгодженості рішень з розташуванням існуючих об'єктів природно-заповідного фонду, національної екологічної мережі з урахуванням перспектив її розвитку • Неузгодженість дій відповідальних виконавців у сфері управління відходами на різних рівнях • Погіршення якості довкілля та загроза здоров'ю громади
Розвиток зеленої інфраструктури	• Розвиток зеленої інфраструктури як чинника для залучення туристів та створення сучасних рекреаційних зон на базі існуючих парків і скверів. • Можливість залучення фінансування через екологічні проєкти та гранти для розширення та покращення зелених насаджень.	• Втрата зелених зон через активну забудову та розвиток інфраструктури. • Негативний вплив змін клімату, повеней та розповсюдження хвороб і шкідників, що призводить до погіршення стану зелених насаджень. • Незадовільний санітарний стан багатьох дерев, їхня вразливість до буревіїв і вітровалів.

	• Залучення громадськості до озеленення міста через конкурси, спільні прибирання та благоустрій територій. Використання цифрових технологій для інвентаризації, управління та оптимізації процесів догляду за зеленими зонами.	• Недостатнє врахування екологічних підходів при реконструкції, будівництві та догляді за зеленими об'єктами, що знижує біорізноманіття та сприяє деградації екосистем.
Природно-заповідний фонд та біорізноманіття	• Розвиток екотуризму на природно-заповідних територіях для підвищення обізнаності про біорізноманіття та створення додаткових джерел доходу. • Створення нових заповідних об'єктів і розширення природоохоронних територій. • Співпраця з навчальними закладами та проведення освітніх програм, наукових досліджень і волонтерських ініціатив для залучення молоді до охорони природи.	• Зміни клімату та поширення інвазійних видів можуть негативно вплинути на природні екосистеми та зменшити біорізноманіття. • Незаконна вирубка лісу, браконьєрство та забруднення водойм загрожують збереженню заповідних об'єктів. • Нелегальна забудова та нераціональне використання природних ресурсів призводять до втрати природних територій. • Скорочення фінансування природоохоронних заходів у періоди економічної нестабільності ускладнює збереження біорізноманіття.
Управління земельними ресурсами	• Створення нової бази даних з регулярним її оновленням • Формування бази даних щодо покинутих промислових майданчиків та відновлення цих земель • Розширились можливості для залучення нових інвестицій на територію, колишньої Вересівської сільської ради • Залучення до оподаткування всіх власників та користувачів земельних ділянок	• Відсутність інформації щодо стану земель покинутих промислових майданчиків • Прийняття управлінських рішень без урахування повного спектру факторів та актуалізованих вихідних даних • Державна політика в напрямку формування місцевих бюджетів
Адаптація до змін клімату	• Створення умов стійкого розвитку громади в умовах змін клімату. • Створення адаптаційних механізмів реагування на впливи пов'язані зі зміною клімату	• Збіднення біорізноманіття громади • Зміна гідродинамічного режиму
Поводження з домашніми та безпритульними тваринами	• Зменшення кількості популяції безпритульних тварин шляхом збільшення фінансування на заходи з стерилізації та кастрації безпритульних тварин • Підтримка та заохочення руху адопції безпритульних тварин • Облаштування майданчиків для вигулу власницьких тварин та встановлення відповідної інфраструктури на території громади • Розширення Центру захисту тварин шляхом будівництва додаткових приміщень для утримання безпритульних тварин	• Збільшення кількості популяції безпритульних тварин при відсутності фінансування на виконання заходів з кастрації та стерилізації • Ризик розповсюдження хижими тваринами сказу • Безконтрольний вигул власницьких тварин на територіях зелених зон • Безконтрольне захоронення трупів тварин на території Житомирської МТГ • Безвідповідальне ставлення власників тварин до їх належного утримання

		• Агресивне ставлення мешканців міста до безпритульних тварин
В цілому за природоохоронним сектором	• Впровадження нових вимог до системи моніторингу та управління природоохоронним сектором за європейськими принципами та підходами, враховуючи зобов'язання України в рамках Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС • Можливість залучення грантових коштів та реалізації проєктів за підтримки міжнародних фінансових організацій, установ та проєктів технічної допомоги	• Недостатній обсяг залучених фінансових ресурсів для впровадження нових європейських вимог стосовно системи управління природоохоронним сектором та впровадження нової системи • Погіршення якості довкілля та загроза здоров'ю населення громади • Нестабільна політична ситуація, економічна стагнація, військові дії на частині території України • Недостатній рівень взаємодії між державними контролюючими органами • Неузгодженість законодавчих змін щодо впровадження нових вимог у часі

РОЗДІЛ ІІІ. БАЧЕННЯ, СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, ПРОЄКТИ, ЩО ПІДСИЛЮЮТЬ ЕКОЛОГІЧНУ СПРОМОЖНІСТЬ ГРОМАДИ

3.1. Бачення: погляд у 2050 рік

У 2050 році Житомирська міська територіальна громада – стійка, зелена та кліматично нейтральна громада з чистим довкіллям. Збалансований розвиток зеленої інфраструктури, екологічна освіта, інтегроване управління водними ресурсами, циркулярна економіка, природоорієнтовані рішення, екологічно дружні підприємства з використанням найкращих доступних технологій та екологічно свідомі мешканці забезпечують сталий розвиток і добробут громади.

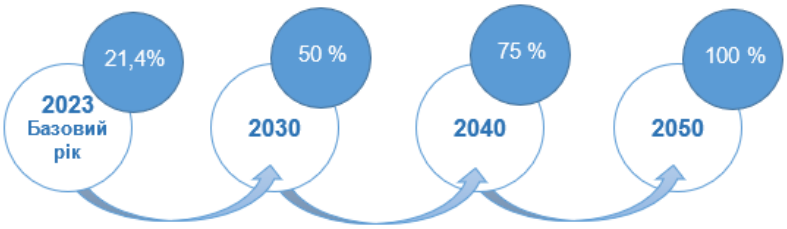
3.2. Цільові показники, цілі та завдання, проєкти, що підсилюють екологічну спроможність громади

Цілі та завдання Екологічної стратегії Житомирської міської ТГ узгоджуються з Цілями сталого розвитку до 2030 року, проголошеними резолюцією Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» від 25 вересня 2015 року № 70/1, а також завданнями та індикаторами їх виконання в Україні, викладеними в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» від 2017 року.

3.2.1. Охорона атмосферного повітря та шумове забруднення

Цільові пок зники

Назва цільового показника	Кількісне значення			
	Базовий рік (2023)	2030	2040	2050
Наявність діючої сучасної системи моніторингу атмосферного повітря Житомирської МТГ	2 стаціонарні пункти спостережень; 6 місць розташування пересувних пунктів спостереження"	2 діючих сучасних стаціонарних пунктів спостережень; апаратно-програмний комплекс для збору, обробки та візуалізації вимірювальної інформації."	5 діючих стаціонарних сучасних пунктів спостережень; апаратно-програмний комплекс для збору, обробки та візуалізації вимірювальної інформації."	8 діючих стаціонарних сучасних пунктів спостережень; апаратно-програмний комплекс для збору, обробки та візуалізації вимірювальної інформації."
Зменшення кількості громадського транспорту на викопному паливі	78,6 %	50 %	25 %	0 %
Протяжність велосипедної мережі	1,5 км велосипедної мережі	98,8 км велосипедної мережі	263,2 км велосипедної мережі	329 км велосипедної мережі
Частками відновлюваних джерел енергії в енергобалансі громади	45 %	70 %	85%	100 %
Викиди парникових газів	560 тис. т CO2-екв	310 тис. т CO2-екв	170 тис. т CO2-екв	80 тис. т CO2-екв

Цілі та завдання

За сектором охорона атмосферного повітря та шумове забруднення визначено наступні цілі та завдання:

Ціль 1 — **Створення системи моніторингу стану атмосферного повітря**

Завдання 1.1.
Створення і впровадження сучасної системи контролю якості повітря

Ціль 2 — **Зменшення впливу транспортних засобів на стан атмосферного повітря**

Ціль 3

Зменшення використання викопних видів палива

Завдання 3.1.

Збільшення частки ВДЕ в енергетичній системі громади

Завдання 3.2.

Модернізація котелень та систем теплозабезпечення, утеплення будівель

Завдання 3.3.

Впровадження заходів зі зменшення карбонового сліду

ПРОЄКТ «ЧИСТЕ ПОВІТРЯ ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я»

Відповідність цілі, завдання:
запровадження сучасної системи моніторингу стану атмосферного повітря регламентується Директивою 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи, яка визначає рамкові вимоги щодо контролю та оцінки якості атмосферного повітря.

Мета проєкту:
створити європейську систему моніторингу стану атмосферного повітря на території Житомирської МТГ із сучасним обладнанням, яка буде надійним інструментом розробки та реалізації екологічної політики.

Проєкт передбачає:

- Наявність розгалуженої системи моніторингових станцій (8 стаціонарних постів спостереження).
- Застосування методології вимірювання основних показників якості повітря разом з моніторингом метеорологічного стану.
- Наявність системи збору, аналізу та передачі даних про стан якості атмосферного повітря.
- Наявність стратегії підтримки та розвитку системи моніторингу.
- Наявність комунікаційних інструментів щодо стану якості атмосферного повітря.

Терміни впровадження

Етап 1 — 2026 – 2030

- Закупівля обладнання та вдосконалення існуючих пунктів спостереження (2 шт) автоматизованою системою екологічного моніторингу атмосферного повітря населених пунктів (АСЕМА)
- Розробка, затвердження та реалізація стратегії підтримки та розвитку системи моніторингу
- Створення інформаційно-аналітичної системи збору, аналізу та передачі даних про стан якості атмосферного повітря
- Запровадження комунікативних інструментів своєчасного інформування населення про стан атмосферного повітря

Етап 2 — 2031 – 2040

- Закупівля обладнання, встановлення нових пунктів спостережень (3 шт) обладнаних автоматизованою системою екологічного моніторингу атмосферного повітря населених пунктів (АСЕМА)
- Підключення нових пунктів спостереження до інформаційно-аналітичної системи збору, аналізу та передачі даних про стан якості атмосферного повітря
- Проведення просвітницьких кампаній для населення

Етап 3 — 2041 – 2050

- Закупівля обладнання, встановлення нових пунктів спостережень (3 шт) обладнаних автоматизованою системою екологічного моніторингу атмосферного повітря населених пунктів (АСЕМА)
- Підключення нових пунктів спостереження до інформаційно-аналітичної системи збору, аналізу та передачі даних про стан якості атмосферного повітря

Оцінка результатів проєкту та розробка подальших планів

Результати від втілення:

- Створення і впровадження сучасної системи контролю якості повітря.
- Забезпечення надійною та своєчасною екологічною інформацією щодо стану атмосферного повітря державні
- Відсутність достовірної інформації щодо стану атмосферного повітря на території громади
- Відсутність можливостей щодо розробки та впровадження ефективних заходів щодо зниження впливу промислових об’єктів на стан атмосферного повітря
- Небезпека для населення у разі виникнення надзвичайної ситуації

органи у сфері захисту довкілля та громадськість.

- Потенційна можливість всебічної оцінки збитків, завданих довкіллю внаслідок війни.
- Своєчасне вжиття найефективніших заходів задля уникнення подальшого погіршення ситуації.

Відповідальні:
Житомирська міська рада

Партнери/ учасники реалізації проекту:

- Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міської ради
- Управління комунального господарства міської ради
- Відділ екології та природних ресурсів міської ради
- Житомирський обласний центр з гідрометеорології
- Громадські організації екологічного спрямування
- Міжнародні фінансові інституції та донорські організації

Проєкт «Якісний та доступний Міський громадський транспорт Житомирської МТГ»

Назва проекту: «Міський громадський транспорт Житомирської МТГ»
Відповідність цілі, завдання:

- Комплексне вирішення проблеми пасажирських перевезень, задоволення потреби жителів громади у якісному, сучасному, комфортному, громадському транспорті.
- Розвантаження центральної частини міста від автомобільного транспорту.
- Поліпшення екологічної ситуації в місті, скорочення викидів CO_2.

Мета проєкту: Популяризація користування громадським транспортом в Житомирській МТГ
Короткий опис проєкту: Проєкт передбачає:

- Створення умов для надання населенню високоякісних послуг з перевезення громадським транспортом в тому числі з урахуванням потреб маломобільних верств населення.
- Забезпечення стабільного функціонування і подальшого розвитку міського пасажирського транспорту
- Недопущення збільшення шкідливих викидів та погіршення екологічного стану в місті внаслідок переорієнтації пасажиропотоків на екологічно сприятливий транспорт

Терміни впровадження:
Етап 1. 2026 – 2030

- Обмеження паркування в центрі міста
- Створення єдиної централізованої системи управління громадським транспортом у місті
- Оновлення рухомого складу громадського транспорту (60 %)
- Збільшення частки громадського електротранспорту (30 %)

- Модернізація павільйонів зупинок громадського транспорту (50%)

Етап 2. 2030 – 2040

- Оновлення рухомого складу громадського транспорту (80 %)
- Збільшення частки громадського електротранспорту (45 %)
- Модернізація павільйонів зупинок громадського транспорту (75%)
- Впровадження автоматизованої системи управління дорожнім рухом

Етап 3. 2040 - 2050

- Оновлення рухомого складу громадського транспорту (100 %)
- Збільшення частки громадського електротранспорту (60 %)
- Модернізація павільйонів зупинок громадського транспорту (100%)
- Оцінка результатів проєкту та розробка подальших планів

Протягом реалізації проекту

- Заборона проїзду транзитного вантажного транспорту
- Комплексна схема організації дорожнього руху в Житомирській МТГ
- Реорганізація (оптимізація) маршрутної мережі громадського транспорту
- Організація виділених смуг для громадського транспорту
- Проведення просвітницьких кампаній для населення

Результати від втілення:

- Зменшення викидів: Використання екологічних видів транспорту сприяє зменшенню забруднення повітря і викидів парникових газів.
- Покращення якості життя: Стійка транспортна система робить місто більш комфортними для проживання, зменшуючи затори і шум.
- Залучення інвестицій: Розробка та реалізація проекту може залучити інвестиції в інфраструктуру та технологічні інновації.
- Соціальна інтеграція: Поліпшення доступності громадського транспорту може сприяти інтеграції різних соціальних груп, зокрема людей з обмеженими можливостями.
- Здоров'я та безпека: Зменшення використання приватних автомобілів, у свою чергу, може зменшити дорожньо-транспортні пригоди та покращити рівень безпеки дорожнього руху для мешканців громади.

Ризики від невтілення:

- Збільшення забруднення повітря: Відсутність ефективного громадського транспорту може призвести до збільшення використання приватних автомобілів, що в свою чергу викликає зростання викидів забруднюючих речовин і парникових газів.
- Транспортні затори: Значна кількість приватних автомобілів збільшує навантаження на існуючу дорожню інфраструктуру, що призводить до заторів і втрати часу для мешканців.
- Погіршення якості життя: Зростаючі затори і погіршення екології можуть знизити загальну якість життя мешканців.

Відповідальні: Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради

Партнери/ учасники реалізації проекту:

- Відділ екології та природних ресурсів міської ради
- Комунальні підприємства
- Суб'єкти господарювання
- Освітні заклади
- Громадські організації екологічного спрямування
- Міжнародні фінансові інституції та донорські організації

3.2.2. Управління водними ресурсами

Цільові показники

Назва цільового показника	Од. ви-міру	Кількісне значення			
		Базовий рік (2023)	2030	2040	2050
Втрати води у мережах водопостачання	%	44% актуальні дані КП "Житомирводоканал" ЖМР	30% цільовий показник встановлено на основі середніх показників ЄС (20-30%)	20% прогнозоване значення при планомірній модернізації мереж при умові, що середня річна частка заміни мереж буде 3%	12% наближення до найкращих світових практик (10-15%)
Частка стічних вод, що проходять очистку відповідно до нормативів	%	97% актуальні дані КП "Житомирводоканал" ЖМР	99% цільовий показник відповідно до вимог Директиви ЄС про очистку міських стічних вод	99,5% прогнозоване значення при впровадженні найкращих доступних технологій	100% досягнення повної відповідності нормативам ЄС
Рівень забезпеченості централізованим водовідведенням	%	66,43% – оцінка на основі даних КП "Житомирводо-канал" ЖМР	92% продовження розширення мережі централізованого водовідведення, щоб досягти майже повного охоплення.	96% - подальше розширення мережі	100% - досягнення повного охоплення відповідно до ЦСР 6
Частка населення, що має доступ до централізованого водопостачання	%	76,85% – дані КП "Житомирводоканал" ЖМР	93% проміжна ціль відповідно до Водної стратегії України на період до 2050 року	97% подальше розширення мережі	100% досягнення повного охоплення відповідно до ЦСР 6
Частка очищених зливових стоків	%	10% від загальної потреби міста, відповідно до наявних очисних споруд північно-західного мікрорайону (механічна очистка, відкритого типу)	30%	60%	90% досягнення рівня розвинених міст ЄС

Цілі та завдання

За сектором *управління водними ресурсами* визначено наступні цілі та завдання:

Ціль 1. Забезпечення ефективного та сталого управління водними ресурсами

Завдання 1.1. Впровадити систему інтегрованого управління водними ресурсами на рівні громади, враховуючи басейновий принцип на основі виконання Плану управління річковим басейном Середнього Дніпра.

Завдання 1.2. Провести комплексну інвентаризацію земельних ділянок водного фонду та гідроспоруд в межах громади, створити їх цифрові картографічні матеріали та інтегрувати дані в єдину геоінформаційну систему громади

Завдання 1.3. Забезпечення ефективного функціонування та належного екологічного стану водосховищ громади

Ціль 2. Охорона та відновлення водних екосистем

Завдання 2.1. Впровадити системний підхід до відновлення і підтримки сприятливого гідрологічного режим та санітарного стану річок.

Завдання 2.2. Впровадити комплексні заходи щодо відновлення та підтримки біорізноманіття водних екосистем шляхом регулярного вселення водних живих ресурсів та моніторингу їх адаптації

Ціль 3. Забезпечення доступу до якісної питної води та належної санітарії

Завдання 3.1. Забезпечити підключення до централізованої системи водопостачання об'єктів, які наразі не мають такого підключення

Завдання 3.2. Зменшити втрати води у мережах водопостачання

Завдання 3.3. Забезпечити диверсифікацію джерел питного водопостачання шляхом розвитку альтернативної інфраструктури.

Ціль 4. Підвищення стійкості до зміни клімату та запобігання підтопленню територій

Завдання 4.1. Підвищити ефективність управління дощовими водами

Завдання 4.2. Здійснити протипаводкові та протиерозійні заходи

Завдання 4.3. Інтегрувати принципи зеленої та блакитної інфраструктури в планування розвитку громади для підвищення її стійкості до кліматичних змін

Ціль 5. Стале та ефективне використання водних ресурсів

Завдання 5.1. Забезпечити підключення до централізованої системи водовідведення об'єктів, які наразі не мають такого підключення

Завдання 5.2. Недопущення потрапляння неочищених каналізаційних стоків до водних об'єктів

Завдання 5.3. Сприяти встановленню локальних очисних споруд з належною ефективністю очистки стічних вод в тих випадках, де підключення до централізованої системи є технічно неможливим або економічно недоцільним. Забезпечити належну очистку стічних вод відповідно до встановлених нормативів

Стратегічні проєкти, що підсилюють екологічну спроможність громади

Проєкт: «Чиста вода для Житомира: від джерела до крана»

Назва проєкту: «Чиста вода для Житомира: від джерела до крана»
Відповідність цілі, завдання: Ціль 1, Завдання 1.1, 1.2, 1.3, 1.4; Ціль 2, Завдання 2.1, 2.2, 2.3, 2.4; Ціль 3, Завдання 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5; Ціль 5, Завдання 5.2, 5.3, 5.4
Мета проєкту: Забезпечити мешканців Житомирської міської територіальної громади чистою та якісною питною водою шляхом комплексного підходу до управління водними ресурсами, відновлення водних екосистем та модернізації інфраструктури водопостачання.
Короткий опис проєкту: Проєкт передбачає модернізацію водозабірних споруд, реконструкцію водопровідних мереж та будівництво нових очисних споруд питного водопостачання та резервуарів чистої води. Буде впроваджено

автоматизовану систему контролю якості води та облаштовано громадські питні фонтанчики (при умові, що вода зі свердловин відповідає показникам питної води, або при можливості її очистки до показників питної води). Планується відновлення та очищення малих річок, створення берегоукріплень та відновлення прибережних захисних смуг. Проєкт також включає впровадження інтегрованого управління водними ресурсами, програми відновлення річок та водосховищ, охорону прибережних територій та просвітницькі кампанії для підвищення водоефективності.

Терміни впровадження:

Етап 1. Січень 2026 – грудень 2027

- Розробка та затвердження Плану інтегрованого управління водними ресурсами громади
- Проведення інвентаризації та оцінки стану водних об'єктів
- Проведення паспортизації водних об’єктів
- Розробка програм відновлення річок та водосховищ
- Модернізація системи моніторингу якості води

Етап 2. Січень 2028 – грудень 2031

- Реалізація програм відновлення річок та водосховищ
- Реконструкція критичних ділянок водопровідних та каналізаційних мереж
- Впровадження технологій водоефективності на комунальних підприємствах
- Проведення просвітницьких кампаній для населення

Етап 3. Січень 2032 – грудень 2035

- Завершення реконструкції водопровідних та каналізаційних мереж
- Модернізація очисних споруд
- Створення альтернативних джерел водопостачання
- Оцінка результатів проєкту та розробка подальших планів

Результати від втілення:

- Забезпечення населення якісною питною водою з дотриманням найвищих стандартів
- Відновлення та збереження водних екосистем громади
- Зменшення втрат води та підвищення ефективності водокористування
- Формування у мешканців культури ощадливого та відповідального ставлення до водних ресурсів

Ризики від невтілення:

- Погіршення якості питної води та ризики для здоров'я населення
- Деградація водних екосистем та втрата їх екосистемних послуг
- Збільшення витрат на ліквідацію наслідків забруднення та надзвичайних ситуацій
- Зниження інвестиційної та туристичної привабливості громади

Відповідальні: Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради, Управління комунального господарства міської ради

Партнери/ учасники реалізації проекту:

- КП «Житомирводоканал» ЖМР
- КП «Експлуатація штучних споруд» ЖМР
- Житомирська ОВА та профільні департаменти
- Басейнове управління водних ресурсів річки Прип'ять
- Заклади вищої освіти та інші наукові установи
- Громадські організації екологічного спрямування
- Міжнародні фінансові інституції та донорські організації
- Місцевий бізнес та промислові підприємства як співінвестори та бенефіціари проєкту

Проєкт: «Житомир - місто живої води: інтеграція зелено-блакитної інфраструктури»

Назва проекту: «Житомир - місто живої води: інтеграція зелено-блакитної інфраструктури»
Відповідність цілі, завдання: Ціль 2, Завдання 2.3, 2.4; Ціль 4, Завдання 4.1, 4.2, 4.3, 4.4; Ціль 5, Завдання 5.1
Мета проєкту: Проєкт спрямований на інтеграцію принципів зелено-блакитної інфраструктури в розвиток міста Житомира для підвищення його стійкості до кліматичних змін, ефективного управління дощовими водами та покращення міського середовища.
Короткий опис проєкту: Проєкт передбачає створення дощових садів, облаштування біодренажних канав вздовж вулиць та встановлення зелених дахів на комунальних будівлях. Планується будівництво підземних резервуарів для збору дощової води, створення нових паркових зон з інтегрованими системами управління дощовими водами та реконструкція міської зливової каналізації. Будуть встановлені водопроникні покриття на паркувальних майданчиках та пішохідних зонах. Проєкт також включає створення багатофункціональної системи природних та напівприродних об'єктів, таких як парки, сквери, та системи збору та очистки зливових стоків. Важливим компонентом є підвищення обізнаності громади щодо переваг зелено-блакитної інфраструктури.
Терміни впровадження:
Етап 1. Січень 2026 – грудень 2030
- Розробка концепції та плану впровадження зелено-блакитної інфраструктури в місті
- Створення пілотних об'єктів (дощові сади, зелені дахи, біодренажні системи) в різних районах міста
- Розробка та впровадження освітніх програм для шкіл та громади щодо зелено-блакитної інфраструктури
- Моніторинг ефективності пілотних об'єктів та коригування планів

Етап 2. Січень 2031 – грудень 2037
- Масштабування успішних пілотних проєктів на інші райони міста
- Інтеграція принципів зелено-блакитної інфраструктури в міські будівельні норми та правила
- Створення системи збору та очистки зливових стоків у найбільш проблемних районах
- Розвиток партнерств з бізнесом та громадою для створення об'єктів зелено-блакитної інфраструктури

Етап 3. Січень 2038 – грудень 2045
- Завершення створення загальноміської мережі зелено-блакитної інфраструктури
- Впровадження інноваційних технологій управління дощовими водами
- Оцінка впливу проєкту на стійкість міста до змін клімату та якість життя мешканців
- Розробка стратегії подальшого розвитку та підтримки зелено-блакитної інфраструктури

Результати від втілення:
- - Підвищення стійкості міста до кліматичних змін та зниження ризиків підтоплень
- Очищення дощових вод перед їх потраплянням у водні об'єкти
- Збільшення біорізноманіття та покращення міського мікроклімату

- Створення привабливих громадських просторів та підвищення якості життя мешканців

Ризики від невтілення:

- Підвищені ризики підтоплень та матеріальних збитків від зміни клімату
- Погіршення якості міського середовища та умов проживання мешканців
- Зниження біорізноманіття та деградація міських екосистем
- Втрата можливостей для створення привабливих громадських просторів

Відповідальні: Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради, управління комунального господарства Житомирської міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради,

Партнери/ учасники реалізації проекту:

- КП «Зеленбуд» ЖМР, КП «Експлуатація штучних споруд» ЖМР та інші комунальні підприємства міста
- Житомирська ОВА та профільні департаменти
- Архітектурні бюро, проєктні та будівельні організації
- Заклади вищої освіти та інші наукові установи
- Громадські організації та місцеві ініціативні групи
- Міжнародні організації та фонди, що підтримують розвиток зеленої інфраструктури
- Забудовники та інвестори як партнери в реалізації окремих об'єктів
- Власники та орендарі земельних ділянок, на яких планується створення об'єктів

3.2.3. Управління відходами

Цільові показники

Назва цільового показника	Од. виміру	Кількісне значення			
		Базовий рік (2023)	2030	2040	2050
Рівень підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів	%	Дані відсутні	20 %	35 %	50 %
Частка захоронення побутових відходів від загального обсягу їх утворення	%	98,1%	70%	50%	30%
Будівництво інженерно-облаштованого регіонального полігону побутових відходів на території громади	од	0 регіональних полігонів	0	1	1
Частка підготовлених до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними	%	Дані відстуні	Щонайменше до 60% за масою	Щонайменше до 75% за масою	Щонайменше до 80% за масою

Цілі та завдання

За сектором *управління відходами* визначено наступні цілі та завдання:

Ціль 1. Вдосконалення та підтримка місцевої системи управління відходами

Завдання 1.1. Узгодження системи управління відходами МТГ з напрямами та вимогами національної та регіональної політики щодо відходів.
Завдання 1.2. Покращення інституційно- організаційного забезпечення управління побутовими відходами.

Ціль 2. Удосконалення системи збирання відходів

Завдання 2.1. Покращення якості надання послуг з вивезення відходів.

Завдання 2.2. Створення системи роздільного збирання побутових відходів та забезпечення належної інфраструктури роздільного збирання побутових відходів

Ціль 3. Функціонування системи управління побутовими відходами у територіальній громаді у відповідності до ієрархії пріоритетів управління відходами

Завдання 3.1. Оптимізація інфраструктури оброблення побутових відходів для забезпечення їх максимального відновлення та спрямування на захоронення лише залишків після оброблення (включаючи біовідходи та харчові відходи)

Завдання 3.2. Зменшення екологічної небезпеки полігону побутових відходів Житомирської МТГ

Завдання 3.3. Забезпечення захоронення відходів після оброблення

Ціль 4. Організація системи управління відходами будівництва, знесення та відходами від руйнувань

Завдання 4.1. Забезпечення оброблення відходів будівництва, знесення та відходів від руйнувань

Ціль 5. Організація системи управління осадами стічних вод

Завдання 5.1. Удосконалення системи оброблення осаду стічних вод

Завдання 5.2. Приведення у відповідність до належних вимог мулових майданчиків (МВВ)

Ціль 6. Організація системи управління медичними відходами

Завдання 6.1. Удосконалення обліку та оброблення медичних відходів

Ціль 7. Організація системи управління «зеленими» відходами

Завдання 7.1. вровадження системи управління «зеленими» відходами

Стратегічні проєкти, що підсилюють екологічну спроможність громади

Прпоєкт: Пілотний проєкт впровадження системи збирання та оброблення біовідходів / «Green City»

Назва проєкту: Пілотний проєкт впровадження системи збирання та оброблення біовідходів / «Green City»
Відповідність цілі, завдання: ціль - функціонування системи управління побутовими відходами у територіальній громаді у відповідності до ієрархії пріоритетів управління відходами; завдання – оптимізація інфраструктури оброблення побутових відходів для забезпечення їх максимального відновлення та спрямування на захоронення лише залишків після оброблення
Мета проекту: створення системи запобігання утворенню, збирання та оброблення біовідходів на місцевому рівні.
Короткий опис проєкту:
Проект передбачає:
1. Розробку рекомендацій для закладів громадського харчування, торгівельних комплексів та муніципальних ринків Житомирської МТГ щодо збирання та оброблення біовідходів (з метою їх компостування).
2. Розробку рекомендацій для населення щодо компостування біовідходів у побутових умовах.
3. Будівництво об’єктів компостування біовідходів (органіка та відходи від зелених насаджень з об’єктів благоустрою)
4. Проведення тренінгів щодо доцільності та актуальності компостування біовідходів в Житомирській МТГ (популяризація) та роз’яснення особливостей збирання та оброблення біовідходів

5. Заохочення та стимулювання найактивніших закладів громадського харчування, торгівельних комплексів та муніципальних ринків органами місцевої влади
Результати від втілення: функціонування ефективної системи запобігання утворенню, збирання та оброблення біовідходів на території Житомирської МТГ.
Терміни впровадження:
Етап 1. Січень 2026 – серпень 2025 - розробка рекомендацій для закладів громадського харчування, торгівельних комплексів та муніципальних ринків щодо компостування біовідходів в Житомирській МТГ; розробка рекомендацій для населення щодо компостування біовідходів у побутових умовах.
Етап 2. Вересень 2026 – травень 2030 - будівництво об'єктів компостування біовідходів (органіка та відходи від зелених насаджень з об'єктів благоустрою)
Етап 3. Протягом реалізації проекту - проведення тренінгів щодо доцільності та актуальності компостування біовідходів в Житомирській ТГ (популяризація) та роз'яснення особливостей збирання та оброблення біовідходів.
Ризики від невтілення: Основний рушій політики у сфері управління біовідходами на рівні ЄС — виправлена Рамкова директива про відходи (Waste Framework Directive — WFD), яка зобов'язує збирати біовідходи з 1 січня 2024 року. 1 Стаття 22 Директиви WFD також визначає, що держави-члени мають ужити заходів для того, щоб «заохочувати перероблення біовідходів, зокрема компостування та зброджування; заохочувати домашнє компостування; сприяти використанню матеріалів, вироблених із біовідходів». Крім того, ще одна обов'язкова мета, включена до доповненого варіанту WFD 2018 року — до 2035 року досягнути рівня 65%: саме таку частку муніципальних відходів мають збирати й готувати до повторного використання і перероблення. Досягти цієї мети неможливо, якщо не збирати біовідходи ефективно.
Відповідальні: Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління житлового господарства міської ради, управління комунального господарства міської ради
Партнери/ учасники реалізації проекту:
КП «Зеленбуд» ЖМР, Департамент освіти міської ради, Департамент економічного розвитку міської ради, заклади освіти, заклади громадського харчування

Проєкт: Роздільне збирання побутових відходів / «3 R – Reduce, Reuse, Recycle»

Назва проекту: Роздільне збирання побутових відходів / «3 R – Reduce, Reuse, Recycle»
Відповідність цілі, завдання: ціль - удосконалення системи збирання відходів; завдання – створення системи роздільного збирання побутових відходів та забезпечення інфраструктури роздільного збирання побутових відходів
Мета проекту: створення ефективної системи роздільного збирання побутових відходів шляхом забезпечення відповідною інфраструктурою та створенням центрів роздільного збирання побутових відходів

Короткий опис проєкту:
Однією з головних екологічних проблем Житомирської МТГ є низька культура поводження з побутовими відходами. Роздільний збір відходів – процес, що відноситься до питання самодисципліни. За будь-яких умов у сфері управління побутовими відходами вирішальну роль відіграє особисте ставлення кожного з нас до цієї проблеми. Роздільний збір – це тренд сучасності, який дозволяє знижувати тиск на довкілля, розвантажувати полігони твердих побутових відходів та покращувати екологічний стан громади.
Проект передбачає:
1. Оновлення матеріально-технічної бази (закупівля контейнерів, сміттєвозів, облаштування контейнерних майданчиків тощо) для роздільного збирання відходів.
2. Розробку рекомендацій для населення щодо роздільного збору побутових відходів.
3. Створення центрів роздільного збирання побутових відходів (ресурсоцінних компонентів, небезпечних відходів у складі побутових тощо), пунктів збирання для повторного використання товарів, які були у вжитку
4. Проведення тренінгів щодо доцільності та актуальності роздільного збору відходів в Житомирській ТГ (популяризація)
Результати від втілення: Мінімізація кількості відходів, що потрапляють на полігони і в навколишнє середовище. Виховання у споживачів навичок поводження з використаними товарами та роздільного збирання відходів
Терміни впровадження:
Етап 1. 2026–2035 - створення центрів роздільного збирання побутових відходів (ресурсоцінних компонентів, небезпечних відходів у складі побутових тощо), пунктів збирання для повторного використання товарів, які були у вжитку
Етап 2. 2026-2050 - оновлення матеріально-технічної бази (закупівля контейнерів, сміттєвозів, облаштування контейнерних майданчиків тощо) для роздільного збирання відходів.
Етап 3. Протягом реалізації проекту - проведення тренінгів щодо доцільності та актуальності роздільного збору відходів в Житомирській МТГ (популяризація).
Просвітницька кампанія має передувати впровадженню роздільного збирання та супроводжувати його впровадження. Для того, щоб роздільний збір став звичкою більшості жителів, вона має тривати протягом декількох років.
Ризики від невтілення: Враховуючи критичну ситуацію, коли земельні ресурси використовуються під сміттєзвалища і полігони, збільшуючи парникові викиди і забруднюючи навколишнє природне середовище, необхідно вирішувати питання глибокої переробки відходів, для зменшення площі під їх захоронення. Утворення відходів зростає, тоді як значна частка цих відходів видаляється на полігонах та звалищах, які розміщені, спроектовані та експлуатуються неналежним чином, наслідком чого є негативний вплив на навколишнє середовище та здоров'я людини. Сьогодні зміна підходів до управління відходами в Україні є не опцією, а необхідністю. Українські полігони перевантажені, а міста заледве справляються з кількістю відходів. Впровадження 5-ступеневої роботи щодо управління відходами є частиною наших зобов'язань на шляху до вступу в ЄС. Саме такий шлях і таку пріоритетність пропонує Директива ЄС про відходи від 19 листопада 2008 року.

- Збільшення навантаження на довкілля (парникові викиди, забруднення водних ресурсів фільтратом)
- Збільшення площ під захоронення відходів
- Невиконання зобов'язань на шляху до вступу в ЄС

Відповідальні: Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління житлового господарства міської ради
Партнери/ учасники реалізації проекту: Департамент освіти міської ради, Департамент економічного розвитку міської ради, заклади освіти, заклади громадського харчування, ОСББ

Проєкт: Управління медичними відходами / «Healthy city»

Назва проекту: Управління медичними відходами / «Healthy city»
Відповідність цілі, завдання: ціль - організація системи управління медичними відходами; завдання – удосконалення системи управління медичними відходами
Мета проекту: Створення умов для належного тимчасового зберігання медичних відходів та їх перероблення із створенням необхідних об'єктів інфраструктури (від населення та малих підприємств, які надають медичні, ветеринарні та косметологічні послуги на регіональному рівні)
Короткий опис проєкту:
Проект передбачає:
1. Дослідження поточної практики поводження з медичними відходами серед населення та малих підприємств, що надають медичні та косметологічні послуги в Житомирській МТГ
1. Проведення дослідження можливостей створення первинної мережі оброблення медичних відходів, яка забезпечуватиме знезараження інфекційних відходів шляхом автоклавування за місцем утворення та тимчасового зберігання.
2. Рекомендації для створення дієвих механізмів збору медичних відходів, що утворюються населенням та малими підприємствами, які надають медичні, ветеринарні та косметологічні послуги на регіональному рівні.
3. Інформаційна кампанія про небезпечність медичних відходів та потребу правильного з ними поводження
Результати від втілення: суттєве зменшення впливу на довкілля через зменшення кількості медичних відходів, що потраплять на звалища.
Терміни впровадження: 2026-2050
Етап 1. Проведення регулярного моніторингу утворення та оброблення медичних відходів у медичних та ветеринарних закладах території Житомирської МТГ.
Етап 2. Розробка рекомендацій для створення дієвих механізмів збору медичних відходів, що утворюються населенням та малими підприємствами, які надають медичні, ветеринарні та косметологічні послуги на регіональному рівні.
Етап 3. Протягом реалізації проекту - проведення інформаційних кампаній про небезпечність медичних відходів та потребу правильного з ними поводження
Ризики від невтілення: Небезпечні речовини, що містяться в медичних відходах, накопичуються у ґрунті, підземних водах і річках, негативно на них впливають. Сучасні очисні споруди України, що побудовані у 60-х роках ХХ ст., не пристосовані до очистки стічних вод від фармацевтичних відходів та інших речовин, що містяться в медичних відходах. Це призводить до безперешкодного їх потрапляння у природні води та накопичення залишків фармацевтичних препаратів у питній воді, адже водопостачання понад 75% населення України здійснюють з поверхневих вод. Україна має намір приєднатися до Європейського Союзу і зобов'язана виконувати ряд європейських директив, зокрема щодо поводження з медичними відходами. Згідно з Базельською конвенцією, до якої

Україна приєдналася у 1999 р., медичні та фармацевтичні відходи належать до категорії “небезпечних відходів” і підлягають регулюванню.

- Збільшення навантаження на довкілля
- Вплив на здоров’я людини (потрапляння у природні води та накопичення залишків фармацевтичних препаратів у питній воді, адже водопостачання понад 75% населення України здійснюють з поверхневих вод)
- Збільшення площ під захоронення відходів
- Невиконання зобов’язань на шляху до вступу в ЄС (згідно з Базельською конвенцією, до якої Україна приєдналася у 1999 р., медичні та фармацевтичні відходи належать до категорії “небезпечних відходів” і підлягають регулюванню)

Відповідальні: Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління охорони здоров'я Житомирської міської ради

Партнери/ учасники реалізації проекту: Управління охорони здоров'я Житомирської обласної військової адміністрації, медичні, косметологічні та ветеринарні заклади
Ліцензіати по роботі з небезпечними відходами

3.2.5. Розвиток зеленої інфраструктури, природно-заповідного фонду, біорізноманіття

Цільові показники

Назва цільового показника	Од виміру	Кількісне значення			
		Базовий рік (2023)	2030	2040	2050
1. Площа зелених насаджень загального користування	кв.м. / особу	12,8	16	20	24
2.Інвентаризація зелених насаджень загального користування	% від загальної кількості об'єктів	-	100 %		
Інвентаризація зелених насаджень обмеженого користування	% від загальної кількості об'єктів	-	10	50	100
Інвентаризація зелених насаджень спеціального призначення	% від загальної кількості об'єктів	-	30	50	100
3.Індекс узагальненого біорізноманіття[1]	%	10 %	20 %	30 %	40%
4. Площа, зайнята інвазійними видами	% від базового показника	-	100 %	80 %	70 %
5.Загальна площа об'єктів природно-заповідного фонду	% від площі зелених насаджень загального користування	22 %	25 %	27 %	30 %

Примітка: [1] - Індекс відображає співвідношення поточного видового різноманіття території і потенційного видового різноманіття цілісності екосистеми в межах цієї самої території. Відповідно, індекс може мати значення від 0% у абсолютно деградованої екосистемі до 100 % в цілісній.

Цілі та завдання

За сектором *розвиток зеленої інфраструктури, природно-заповідного фонду та біорізноманіття* визначено наступні цілі та завдання:

Ціль 1. Збалансований розвиток зелених насаджень громади.

Завдання 1.1. Формування бачення методів, способів та шляхів озеленення Житомирської міської територіальної громади

Завдання 1.2. Відновлення, реконструкція і збільшення рекреаційних зон та природно-заповідних територій (узгодження з балансоутримувачами).

Завдання 1.3. Збільшення площі зелених насаджень загального користування

Завдання 1.4. Проведення інвентаризації зелених насаджень, об'єктів природно-заповідного фонду та природних ландшафтів на території громади

Завдання 1.5. Проєктування об'єктів благоустрою зеленого господарства та системи догляду за ними відповідно до умов змін клімату

Завдання 1.6. Розроблення та затвердження Правил утримання зелених насаджень та введення контролю за їх дотриманням

Ціль 2. Вдосконалення управління та догляду за зеленими насадженнями

Завдання 2.1. Оптимізація системи управління зеленими насадженнями через впровадження цифрових технологій та програмного забезпечення для моніторингу та аналізу

Завдання 2.2. Підвищення кваліфікації працівників, що відповідають за догляд за зеленими зонами, навчання сучасних методів догляду з урахуванням змін клімату.

Завдання 2.3. Упорядкування зелених просторів

Ціль 3. Збереження біорізноманіття та екосистем

Завдання 3.1. Збереження та відновлення місцевого біорізноманіття, включаючи захист рідкісних видів. Створення екологічних коридорів та зон відновлення для підтримки міграції та збереження видового і оселеного біорізноманіття..

Завдання 3.2. Мінімізація негативного впливу на екосистеми під час будівництва, реконструкції та благоустрою об'єктів.

Завдання 3.3. Збільшення загальної площі природно-заповідного фонду

Завдання 3.4. Формування політики протидії карантинним та небезпечним інвазійним видам рослин та контроль популяцій їх видів

Завдання 3.5. Зменшення кількості карантинних та небезпечних інвазійних видів рослин на території громади

Стратегічні проєкти, що підсилюють екологічну спроможність громади

Проєкт: ”Житомир 2050: Зелене та комфортне місто”

Назва проекту: ”Житомир 2050: Зелене та комфортне місто”
Відповідність цілі, завдання: Ціль 1, завдання 1.1., 1.2. Ціль 2, завдання 2.1, 2.3, 2.4. Ціль 4, завдання 4.1, 4.2, 4.3 та 4.4.
Мета проєкту: збільшення площі зелених насаджень загального користування, включаючи парки, сквери, бульвари та набережні, для поліпшення екологічного стану міста, створення комфортного середовища для відпочинку громадян та підвищення якості життя.
Короткий опис проєкту: Проєкт включає визначення і маркування територій для озеленення, виконання ландшафтних проєктів відповідно до умов змін клімату, проведення робіт з підготовки ґрунту та встановлення систем зрошування, закупівля та висадка дерев, кущів, газонної трави та квітів, облаштування зон відпочинку, доріжок, лавок, освітлення та урн для сміття; створення тематичних парків і зон відпочинку для різних вікових груп та інтересів; залучення волонтерів та громадських організацій до підтримки та догляду за новими насадженнями.
Результати від втілення:

- Збільшення площі зелених насаджень у місті.
- Поліпшення якості повітря та зменшення рівня шуму.
- Створення нових місць для відпочинку та рекреації громадян.

- Підвищення естетичної привабливості міста.
- Залучення громади до участі в озелененні та догляді за міськими ериторіями.

Терміни впровадження*:* 2026 - 2050 рр.
Ризики від невтілення:
- Погіршення екологічного стану міста, зокрема якості повітря.
- Зменшення кількості місць для відпочинку та рекреації громадян.
- Втрата можливості підвищення естетичної привабливості міста.
- Невдоволення громади через відсутність комфортних зон для відпочинку.

Відповідальні: Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради
Партнери/ учасники реалізації проекту: КП «Зеленбуд» ЖМР, Громадські організації та волонтерські групи, донорські організації та інвестори, місцеві підприємці та бізнеси, освітні заклади

Стратегічні проєкти, що підсилюють екологічну спроможність

Проєкт: ”Чиста громада: ліквідація небезпечних рослинних інвазій”

Назва проекту: ”Чиста громада: ліквідація небезпечних рослинних інвазій”
Відповідність цілі, завдання: Ціль 4, завдання 4.4 та 4.5
Мета проєкту: Запобігання поширенню та знищення карантинних і небезпечних інвазійних рослин на території Житомирської міської територіальної громади для збереження місцевої флори, поліпшення екологічного стану та забезпечення безпеки населення.
Короткий опис проєкту: Проєкт включає Моніторинг та картографування територій, де виявлені інвазійні види. Механічне видалення та утилізація небезпечних рослин з використанням спеціалізованої техніки. Застосування біологічних методів контролю, таких як використання природних ворогів інвазійних видів. Проведення інформаційних кампаній серед населення щодо важливості боротьби з інвазійними видами.
Результати від втілення:
- Зменшення площ, зайнятих карантинними та інвазійними видами.
- Підвищення екологічної безпеки та покращення стану місцевої флори.
- Підвищення обізнаності населення щодо проблеми інвазійних видів і методів боротьби з ними.

Терміни впровадження*:* 2026 - 2050 рр.
Ризики від невтілення:
- Подальше поширення інвазійних рослин, що може призвести до деградації місцевих екосистем.
- Зростання економічних витрат на боротьбу з інвазійними видами в майбутньому.
- Погіршення якості життя населення через збільшення алергічних захворювань та зниження біорізноманіття.

Відповідальні: Управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради
Партнери/ учасники реалізації проекту: КП «Зеленбуд» ЖМР, громадські організації та волонтерські групи, місцеві жителі, ОСББ, освітні заклади та ін.

3.2.6. Управління земельними ресурсами

Цільові показники

Назва цільового показника	Одиниця виміру	Кількісне значення			
		Базовий рік (2023)	2030	2040	2050
Встановлені межі територіальної громади	од.	0	1	1	1
Розроблена містобудівна документація місцевого рівня на територію громади та населені пункти громади	од	0	0	1	1
Встановлені межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	%	0	75	100	100
Сформовані земельні ділянки природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	%	12,5	87,5	100	100
Встановлені межі земель водного фонду та водоохоронних зон	%	0	30	70	100
Сформовані земельні ділянки водного фонду	%	5	30	70	100

Цілі та завдання

За сектором *управління земельними ресурсами* визначено наступні цілі та завдання:

Ціль 1. Підготовчі заходи для розроблення Комплексного плану просторового розвитку громади

Завдання 1.1. Встановити межі територіальної громади та внести відомості про неї до Державного земельного кадастру

Ціль 2. Сталий розвиток територій

Завдання 2.1. Розробити містобудівну документацію місцевого рівня на територію громади та населені пункти громади.

Ціль 3. Раціональне використання, охорона земель та забезпечення гарантій прав на землю

Завдання 3.1. Інвентаризація всіх неоформлених (несформованих) земель громади з реєстрацією земельних ділянок в Державному земельному кадастру та прав на них в Державному реєстрі речових прав

3.2.7. Поводження з домашніми та безпритульними тваринами

Цільові показники

Назва цільового показника	Одиниця виміру	Кількісне значення			
		Базовий рік (2023)	2030	2040	2050
Зменшення кількості безпритульних тварин до їх кількості у базовому році*	%	Дані відсутні	10%	30%	50%
Частка стерилізованих та кастрованих безпритульних тварин від загальної кількості безпритульних тварин	Од. (%- від загальної кількості)	Дані відсутні	60%	80%	90%
Наявність об'єктів для утримання безпритульних тварин	од	1	2	2	2
Наявність інфраструктури для вигулу власницьких тварин	од	0	3	5	7
Наявні об'єкти поводження з трупами власницьких тварин (крематорій, цвинтар)	од	0	0	1	1

* За базовий рік береться рік проведення інвентаризації кількості безпритульних тварин

Цілі та завдання

За сектором *поводження з домашніми та безпритульними тваринами* визначено наступні цілі та завдання:

Ціль 1. Забезпечення контролю популяції безпритульних тварин

Завдання 1.1. Визначення кількості безпритульних тварин

Завдання 1.2. Регулювання чисельності безпритульних тварин

Ціль 2. Дотримання сталого екологічного середовища

Завдання 2.1. Забезпечення належного санітарного стану середовища громади

Ціль 3. Вирішення питання поховання домашніх тварин

Завдання 3.1. Створення відповідної інфраструктури для поводження з трупами домашніх тварин (з відходами тваринного походження)

3.2.8. Адаптація до зміни клімату

Цілі та завдання

За сектором *адаптація до змін клімату* відповідно до Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Житомирської міської територіальної громади до 2050 року визначено наступні цілі:

Ціль 1. Забезпечити перехід до кліматичної нейтральності громади до 2050 року;
Ціль 2. Досягнути проміжної цілі скорочення викидів парникових газів до 2030 року щонайменше на 35% відносно рівня викидів CO^2 у базовому 2010 році;
Ціль 3. Забезпечити адаптацію громади до зміни клімату;
Ціль 4. Забезпечити доступність, безпечність та сталість енергії для всіх жителів громади

Цільові показники*

Назва цільового показника	Одиниця виміру	Кількісне значення			
		Базовий рік (2020)*	2030**	2040**	2050
Облаштування дощових канав	шт	0	2	-	6
Покращення стану водних ресурсів та забезпечення населення чистою питною водою: протяжність зливової мережі в м. Житомир	км	160	-	-	200
Безпечне та стале управління ПВ: частка відходів, що підлягають захороненню на полігоні	%	100	70	50	30
Стан зелених насаджень: Кількість зелених насаджень на 1 мешканця Житомира (норматив 16 м2)	$м^2$ на 1 мешканця	12,4	16	20	24

* Цільові показники для сектору «адаптація до змін клімату» наведено з урахуванням особливостей визначених ПДСЕРК. Відповідно за базовий береться 2020 рік. Цільові показники встановлено лише для 2050 року.

~~Основні цілі з адаптації до змін клімату до 2050 року~~					
~~Ціль~~	~~Одиниці виміру~~	~~Значення в цільовому році~~	~~Цільовий рік~~	~~Значення в базовому році~~	~~Базовий рік~~

~~Облаштування дощових канав~~	~~шт~~	~~6~~	~~2050~~	~~0~~	~~2020~~
~~Мінімізації герметизованого простору: зменшена площа асфальтованих та бетонних покриттів~~	~~%~~	~~80~~	~~2050~~	~~100~~	~~2020~~
~~Покращення стану водних ресурсів та забезпечення населення чистою питною водою: протяжність зливової мережі в м. Житомир~~	~~км~~	~~200~~	~~2050~~	~~160~~	~~2020~~
~~Безпечне та стале поводження з ТПВ: доля відходів, що підлягають захороненню на полігоні~~	~~%~~	~~30~~	~~2050~~	~~100~~	~~2020~~
~~Стан зелених насаджень: Кількість зелених насаджень на 1 мешканця Житомира (норматив 16 м2)~~	~~м^2 на 1 мешканця~~	~~Min 14~~	~~2050~~	~~12,4~~	~~2020~~

Для забезпечення сталості та розвитку Житомирської міської громади в умовах зміни клімату необхідно впровадження відповідних адаптаційних заходів, що мають на меті зниження вразливості до наслідків зміни клімату та посилення адаптаційного потенціалу.

Найвищий рівень вразливості до зміни клімату Житомирська міська громада має до екстремальних опадів: зливи та екстремальної спеки. Рекомендовані заходи з адаптації спрямовані, перш за все, на посилення адаптаційного потенціалу до вказаних ризиків.

Заходи з адаптації до зміни клімату згруповані за напрямками роботи, та поділені на:

- соціально-економічні (socio-economic);
- навколишнє середовище (physical & environmental);
- державні та інституційні (governmental & institutional);
- знання та технології (інновації) (knowledge & technology).

Заходи, заплановані для адаптації до зміни клімату зазначені у проєкті Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Житомирської міської територіальної громади до 2050 року. (посилання на документ: https://zt-rada.gov.ua/?pages=18849).

3.2.9. Комплексні цілі та завдання

Комплексні цілі та завдання

За сектором *комплексні цілі та завдання* визначено наступні:

Ціль 1. Підвищення рівня екологічної свідомості населення Житомирської міської територіальної громади.

Завдання 1.1. Організація екологічного виховання у закладах дошкільної, середньої та вищої освіти.

Завдання 1.2. Впровадження екологічної просвіти мешканців громади.

Ціль 2. Впровадження найкращих доступних технологій та методів управління (НДТМ), екологічного менеджменту на підприємствах Житомирської МТГ.

Завдання 2.1. Забезпечення інформаційної та кваліфікаційної підтримки підприємств, установ та організацій Житомирської МТГ.

Завдання 2.2. Створення місцевої системи відзнак найбільш екологічно дружній для підприємств, установ та організацій.

Ціль 3. Формування відкритої інформаційної системи про стан довкілля Житомирської МТГ.

Завдання 3.1. Створення ефективної системи інформування мешканців Житомирської МТГ про питання охорони довкілля у громаді.

Ціль 4. Планування розвитку громади для підвищення її стійкості до кліматичних змін через створення зеленої та блакитної інфраструктури.

Завдання 4.1. Інтегрувати принципи зеленої та блакитної інфраструктури в планування розвитку Житомирської МТГ

Ціль 5. Зміцнення інституційної спроможності громади щодо питань охорони довкілля та реалізації екологічної стратегії

Завдання 5.1. Забезпечити кадровий ресурс для створення бази фінансування екологічних проєктів, ут.ч. в рамках проєктів технічної допомоги.

Завдання 5.2. Забезпечити постійне підвищення кваліфікації персоналу профільних відділів та представників КП

Завдання 5.3. Забезпечити постійне підвищення рівня обізнаності з питань охорони довкілля ОСББ

Завдання 5.4. Забезпечення зміцнення співробітництва між різними структурними підрозділами виконавчого комітету міської ради

Проєкт: <u>«Зелений Код Житомира: Програмуємо екологічне мислення»</u>

Назва проекту: <u>«Зелений Код Житомира: Програмуємо екологічне мислення»</u>
Відповідність цілі, завдання: Ціль 1, Завдання 1.2., 1.2.
Мета проєкту: Підвищити рівень екологічної свідомості мешканців Житомирської МТГ всіх вікових категорій шляхом реалізації комплексу заходів з підвищення обізнаності та впровадження комплексної освітньої програми з охорони довкілля у ВНЗ, шкільних та дошкільних навчальних закладах громади.
Стислий опис проєкту: проєкт передбачає розроблення комплексу освітніх заходів для різних вікових категорій мешканців громади:

- заняття у дошкільних навчальних закладах із прикладними пілотними проєктами

- освітня програма з охорони довкілля для школярів із прикладними пілотними проєктами
- освітня програма для студентів ВНЗ із прикладними пілотними проєктами
- інформаційна кампанія для мешканців громади
-відвідування підприємств/ об'єктів Житомирської МТГ
-участь у пілотних ініціативах (роздільне збирання побутових відходів тощо).

Програма включатиме інформаційні блоки: «чисте повітря» (охорона атмосферного повітря), «чиста вода та водойми» (управління водними ресурсами), «чиста земля» (охорона земельних ресурсів), «громада без сміття» (управління відходами), «зелене місто» (озеленення), «рослини і тварини моєї громади» (питання біорізноманіття).

Під час реалізації програми мешканці зможуть ознайомитись з основними екологічними проблемами громади, дізнатись про основні джерела забруднення довкілля громади та те, як вони своїми діями можуть вплинути на зменшення забруднення, отримати інформацію про найкращі практики з охорони довкілля в Україні та інших країнах за кожним компонентом довкілля, про ті ініціативи, які наразі впроваджуються в громаді. Отримані навички мешканці зможуть закріпити при передбаченій Проєктом роботі у групах та участі у реалізації пілотних ініціатив за кожним природоохоронним напрямом. Програма передбачає відвідування найкращих «екологічно дружніх» підприємств громади та участь у пілотних проєктах.

Реалізація проєкту здійснюватиметься у тісній співпраці з громадськими організаціями. Передбачено підбиття пісумків

Терміни впровадження:

Етап 1. Січень 2026 – червень 2027 роки

- Розробка комплексної програми з підвищення обізнаності з екологічних питань
- Узгодження блоків програми в частині навчальних закладів з департаментом освіти
- Узгодження з підприємствами графіку екскурсій
- Узгодження переліку пілотних ініціатив та отримання згоди від компаній/установ/закладів-партнерів ініціатив
- Визначення показників моніторингу ефективності реалізації проєкту за кожним його компонентом
- Створення окремого розділу на сайті громади, що стосуватиметься питань охорони довкілля
- Визначення фінансової потреби та основних джерел фінансування прикладної частини проєкту

Етап 2. Вересень 2027 – червень 2028

- Запровадження навчальних програм у дошкільних, шкільних та вищих навчальних закладах громади
- Проведення запланованих проєктом екскурсій, пілотних ініціатив
- Моніторинг результативності виконаних заходів та найбільш ефективних форм залучення мешканців та коригування Програми

Етап 3. Вересень 2029 – червень 2050

- Реалізація заходів проєкту на постійній основі
- Щорічний моніторинг ефективності реалізації проєкту та коригування комплексної програми

Результати від втілення:

- Підвищення обізнаності мешканців громади з питань охорони довкілля
- Формування у мешканців громади навичок, що сприятимуть зменшенню навантадження на довкілля та покращення його стану

- Запровадження роздільного збирання побутових відходів у навчальних закладах
- Створення та упорядкування зелених просторів біля навчальних казладів

Ризики від невтілення:
- Несвідома поведінка та звички мешканців, що завдаватимуть шкоди довкіллю (стихійні сміттєзвалища, надспоживання води, забруднення водойм)
- Зменшення екологічної стійкості Житомиської МТГ
- Зменшення привабливості Житомирської МТГ

Відповідальні: Відділ екології та природних ресурсів міської ради, департамент освіти міської ради

Партнери/ учасники реалізації проекту:
- Управління житлового господарства міської ради
- Управління комунального господарства міської ради
- КП «Зеленбуд» ЖМР та інші комунальні підприємства міста
- Житомирська ОВА та профільні департаменти
- Архітектурні бюро, проєктні та будівельні організації
- Заклади вищої освіти та інші наукові установи
- Громадські організації та місцеві ініціативні групи
- Міжнародні організації та фонди, що підтримують розвиток зеленої інфраструктури
- Забудовники та інвестори як партнери в реалізації окремих об'єктів
- Власники та орендарі земельних ділянок, на яких планується створення об'єктів
- ВНЗ Житомирської ТГ
- Громадські організації
- Підприємства Житомирської МТГ
- Міжнародні організації, що надають підтримку для впровадження проєктів, у т.ч. GIZ

РОЗДІЛ IV МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ (МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ)

Для забезпечення належної реалізації Екологічної стратегії, враховуючи, що її виконання стосується багатьох природоохоронних секторів і передбачає залучення різних структурних підрозділів виконкому та інших установ й організацій, передбачається створення постійно діючої тематичної міждисциплінарної робочої групи, до складу якої входитимуть представники відповідних структурних виконавчих підрозділів міської ради та представники виконавчих органів, підприємств, установ та організацій.

Тематична робоча група забезпечуватиме моніторинг та оцінку ефективності виконання Екологічної стратегії.

Моніторинг виконання заходів та оцінка ефективності реалізації Екологічної стратегії проводиться щороку відповідно до комплексу індикаторів, визначених у Додатку 2, які дають змогу підтвердити виконання визначених заходів.

Результати моніторингу та оцінки ефективності є підставою для коригування й внесення змін до Екологічної стратегії.

Один раз на 2 роки проводиться оцінка досягнення цільових показників визначених у Додатку 1. Результати оцінки включаються до звіту про ефективність реалізації Стратегії.

Не залежно від результатів моніторингу один раз на 10 років відбувається перегляд Екологічної стратегії.

За результатами моніторингу та оцінки ефективності реалізації Екологічної стратегії здійснюється підготовка щорічних звітів про стан виконання Екологічної стратегії.

Підготовлений звіт оприлюднюється на офіційному сайті міської ради.

РОЗДІЛ V ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) - процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби - транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Документи державного планування - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Наслідки для довкілля, у т.ч. для здоров'я населення - будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

СЕО Екологічної Стратегії Житомирської МТГ дала можливість безпосередньо в процесі розробки документу взаємодіяти із всіма зацікавленими сторонами та командою розробників визначити альтернативні сценарії які забезпечать економічну ефективність та соціальну стабільність громади мінімізуючи негативний вплив на довкілля.

В межах розробки Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади до 2050 року проведено процедуру стратегічної екологічної оцінки.

В рамках Звіту СЕО розкрито результати аналізу можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використання результатів цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування в координації із громадськістю. Отримані пропозиції та коментарі до проєкту документу враховано у фіналізованій редакції Екологічної стратегії.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» до Єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема» завантажено заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та Звіт про стратегічну екологічну оцінку Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади до 2050 року (QR-код).

Єдина екологічна платформа "ЕкоСистема"

Заява

про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки від 17.10.2024 р.

Реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі № 17-10-10424-24

Замовник:

Житомирська міська рада

1. Назва документа державного планування:

Екологічна стратегія Житомирської міської територіальної громади до 2050 року

2. Основні цілі документа державного планування, його зв’язок з іншими документами державного планування

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування. Екологічна стратегія Житомирської міської територіальної громади до 2050 року є документом державного планування місцевого рівня. Головною метою Стратегії в умовах воєнного стану в Україні є відновлення та збереження екології у період воєнного стану та повоєнних умовах, створення умов для покращення екологічних показників та вдосконалення механізмів управління екологічними показниками, забезпечення належного функціонування території громади, соціальної та гуманітарної сфер. Розробка Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади до 2050 року здійснюється Житомирською міською радою в межах проєкту "Інтегрований розвиток міст в Україні II", що виконується німецькою урядовою компанією Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за фінансової підтримки урядів Німеччини та Швейцарії.

3. Якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об’єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів)

Екологічна стратегія Житомирської міської територіальної громади до 2050 року реалізовуватиметься через планування конкретних заходів. Чи потребуватимуть заходи проведення оцінки впливу на довкілля визначатиметься після конкретизації характеристик заходів. Серед цих заходів можуть бути як заходи, які відповідно до Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності, так і заходи, які не підлягатимуть оцінці впливу на довкілля. Перелік заходів, їх конкретизація

будуть визначені з врахуванням громадських обговорень, консультацій з органами державної влади.

4. Інформація про ймовірні наслідки: а) для довкілля, у тому числі для здоров’я населення; б) для територій з природоохоронним статусом; в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров’я населення

В ході здійснення СЕО мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації документа державного планування, зокрема, мають бути оцінені наслідки для таких компонентів довкілля: клімат і мікроклімат; ґрунти і земельні ресурси (у тому числі вилучення земельної ділянки); атмосферне повітря; водні ресурси; біорізноманіття фауни і флори; соціальне та техногенне середовища, ін. В результаті реалізації заходів Стратегії ймовірний вплив на довкілля не повинен перевищувати нормативно допустимі рівні. Під час здійснення СЕО, варто оцінити ймовірні наслідки від заходів, що пропонуються відповідно до Стратегії, на території з природоохоронним статусом. Транскордонні наслідки відсутні.

5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо документ державного планування не буде затверджено

Зважаючи на комплексність рішень Стратегії, що обумовлюється необхідністю виконання стратегічних цілей, призначених для різних видів заходів, здійснюватиметься розгляд виправданих альтернатив заходів. Загальною альтернативою Стратегії є базовий (нульовий) сценарій, при якому Стратегія не затверджується. "Нульовий сценарій" буде розглянутий в рамках СЕО. Необхідність розгляду інших альтернатив буде визначено під час аналізу Стратегії, консультації з держорганами, при громадському обговоренні.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть використовуватись логічні і формалізовані методи прогнозування. Всі припущення, які будуть зроблені в разі, коли бракує конкретних показників, носять консервативний характер (для врахування найгіршого з імовірних варіантів впливу). Для підготовки звіту СЕО передбачається використовувати наступну інформацію (за її наявності): -інформацію, яка міститься в інших законодавчих актах і має відношення до проекту ДДП; -статистичну інформацію щодо району планованої діяльності; -дані моніторингу існуючого стану довкілля (кліматичні, метеорологічні, гідрологічні спостереження, дані про фонове забруднення та ін.); -дані топографічних та геологічних вишукувань; -статистику захворюваності місцевих жителів; -іншу доступну інформацію.

7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки передбачається розглядати заходи із запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків на довкілля, визначені законодавством та нормативно-правовими актами. Зокрема, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища при розміщенні, проектуванні, будівництві, введенні в експлуатацію, експлуатації, консервації, споруд та інших об’єктів. Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов’язкових екологічних вимог: а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій; б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища; в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів; г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону

навколишнього природного середовища і безпеку здоров’я населення; д) збереження територій та об’єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні; е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб; є) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов’язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами. Перелік і стисла характеристика проектних рішень, комплекс яких включає: - ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.; - планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Стратегічна екологічна оцінка буде виконана в обсягах, визначених статтею 11 п. 2,3 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», а саме: - Звіт про стратегічну екологічну оцінку складається до затвердження документа державного планування та містить з урахуванням змісту і рівня деталізації документа державного планування, сучасних знань і методів оцінювання таку інформацію: 1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв’язок з іншими документами державного планування; 2) характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров’я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень); 3) характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров’я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень); 4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров’я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень); 5) зобов’язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов’язані із запобіганням негативному впливу на здоров’я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов’язань під час підготовки документа державного планування; 6) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров’я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків; 7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків виконання документа державного планування; 8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки); 9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення; 10) опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров’я населення (за наявності); 11) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

9. Орган, до якого подаються зауваження та пропозиції та строки їх подання

Житомирська міська рада. Адреса і контактні дані: 10014, м. Житомир, майдан ім. С. П. Корольова, 4/ 2 Тел.: 0412 (48 11 86), e-mail: mvk@zt-rada.gov.ua (для юридичних осіб), zvern@zt-rada.gov.ua (для громадян). Зауваження та пропозиції подаються до 28.10.2024 року

10. Повідомлення про оприлюднення Заяви про визначення обсягу СЕО:

оприлюднено на сайті Житомирської міської ради від 17.10.2024

ДОДАТОК 1. ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ ТА ПОРЯДОК ЇХ РОЗРАХУНКУ

№	Назва цільового показника	Од. виміру	Кількісне значення				Порядок розрахунку (формула)	Джерела інформації для обліку та розрахунку	Обґрунтування	Узгодження з іншими документами
			Базовий рік (2023)	2030	2040	2050				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Охорона атмосферного повітря та шумове забруднення										
1	Наявність діючої сучасної системи моніторингу атмосферного повітря Житомирської ТГ	Стаціонарні пункти спостережень	2 стаціонарні пункти спостережень; 6 місць розташування пересувних пунктів спостереження"	2 діючих сучасних стаціонарних пунктів спостережень; апаратно-програмний комплекс для збору, обробки та візуалізації	5 діючих стаціонарних сучасних пунктів спостережень; апаратно-програмний комплекс для збору, обробки та візуалізації	8 діючих стаціонарних сучасних пунктів спостережень; апаратно-програмний комплекс для	Кількість діючих сучасних стаціонарних пунктів спостережень, шт	Звіт, щодо реалізації Програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря агломерації «Житомир» на 2023-2027 роки	Система моніторингу розроблена згідно Постанови Кабінету Міністрів України № 827 від 14 серпня 2019 року про здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря. Перелік речовин	Програма державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря агломерації «Житомир» на 2023-2027 роки

				ації вимірювальної інформації."	вимірювальної інформації."	збору, обробки та візуалізації вимірювальної інформації."			відповідає додатку 1 даної постанови. Кількість пунктів відповідає Порядку розміщення пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях, "	
2	Завантаженість центральних вулиць міста транспортними засобами	кількість транс-портних засобів за одиницю часу у годину пік по відношенню до пропускної здатності, %	Потребує обрахунку	Впровадження заходів для розвантаження центральної частини міста	Зменшення транспортного потоку у годину пік до пропускної здатності центральних вулиць міста.	Розвантаження центральних вулиць, створення зони комфортної для пішоходів	Рівень завантаження вулиці рухом визначається за формулою: Z=N/P де P-пропускна здатність вулиці;N-фактична інтенсивність. *	Вихідні дані для обрахунків пропускної здатності вулиць - Управління транспорту і зв'язку міської ради. Фактична інтенсивність – фактичний підрахунок. Кількісні значення для базового року потребують обрахунків	Коефіцієнт завантаження, рекомендовані СП 34.13330.2012 при призначенні категорії дороги (на перспективу 20 років) для звичайних доріг складає 0,70	План сталої міської мобільності м. Житомир. Концепція інтегрованого розвитку Житомира 2030 Національна транспортна стратегія України 2030
3	Кількість пасажироперевезень	одиниць/ житель	Дані за базови	Збільшення	Збільшення на 20 %	Збільшення	Кількість пасажироперевезень громадським	Дані Управління транспорту і зв'язку міської ради	У піраміді сталої мобільності	

	громадським транспортом,	громади	й рік приймаються за 100 %, 40,85 пасажиро-перевезення в рік / жителя громади	на 10 %		на 30 %	транспортом, одиниць/житель громади по відношенню до відповідного значення за базовий рік Nк / Nб *100%		громадський транспорт розташований вище приватного, адже дозволяє переміщувати на великі відстані значну кількість пасажирів одночасно, а одже продукує меншу кількість викидів	
4	Зменшення кількості громадського транспорту на викопному паливі	%	78,6 %	50 %	25 %	0 %	Кількість транспорних засобів на викопному паливі по відношенню до загальної кількості транспортних засобів Nвик / Nзаг *100%	Дані Управління транспорту і зв'язку міської ради	Згідно рішень Мінінфрастру ктури України в Україні передбачається поетапний перехід на громадський електротранс порт. Згідно Модельних сценаріїв оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року частка	ЕБРР Модельні сценарні оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року

									громадського електротранспорту складатиме 60%, 40 % - це спеціалізовані транспортні засоби, які будуть використовувати біолизельта\або інші екологічні види палива.	
5	Протяжність велосипедної мережі	км	1,5 км велосипедної мережі	98,8 км велосипедної мережі	263,2 км велосипедної мережі	329 км велосипедної мережі	Фактичний обрахунок в кілометрах. Фіксується під час введення в експлуатацію, км	Звіт щодо виконання плану розвитку велосипедної інфраструктури Житомирської міської ТГ. Дані Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради,	Велосипедна мережа проектується із врахуванням плану дорожної мережі МТГ та забезпечує безпечне та комфортне пересування громадян. Велосипедна мережа є безперервною, охоплює всі частини м. Житомирт та з’єднується з велосипедною мережею с. Вереси	Концепція розвитку велосипедної інфраструктури Житомирської міської ТГ (проект).

6	Частками відновлюваних джерел енергії в енергобалансі громади	%	45 %	70 %	85 %	100 %	Частками відновлюваних джерел енергії в енергобалансі громади Nвід / Nзаг *100%	Статистична Інформація щодо використання палива обєктами енергетики	Згідно угоди мерів та Модельних сценаріїв оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року	План дій зі сталого енергетичного Розвитку та клімату Житомирської міської територіальної громади на 2021-2030 роки Модельні сценарні оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року
7	Модернізація котелень, % (кількість модернізованих по відношенню до загальної кількості)	%	Потребує обрахунку	50%	75%	100%	Частками відновлюваних джерел енергії в енергобалансі громади Nмод / Nзаг *100%	Інформація Депртаменту економічного розвитку міської ради, управління муніципального розвитку міської ради, комунальних підприємств та закладів громади	Згідно розрахунків (усереднені дані по Україні) за рахунок модернізації котелень, заміни тепломереж та утеплення будівель можна зменшити енергоспоживання 40 %	
8	Заміна тепломереж, % (км модернізованих тепломереж по відношенню до загальної протяжності мереж)	%	Потребує обрахунку	50%	75%	100%	Протяжність модернізованих тепломереж по відношенню до загальної протяжності тепломереж Nмод / Nзаг *100%	Інформація Депртаменту економічного розвитку міської ради, управління муніципального розвитку міської ради, комунальних підприємств та закладів громади	Згідно розрахунків (усереднені дані по Україні) за рахунок модернізації котелень, заміни тепломереж та утеплення будівель	

									можна зменшити енергоспоживання 40 %	
9	Теромодернізація будівель та споруд, % по відношенню до базового року	Од.	Дані за базовий рік приймаються за 100 %, шт	Збільшення на 30 %	Збільшення на 60 %	Збільшення на 100 %	Протяжність модернізованих тепломереж по відношенню до загальної протяжності тепломереж Nмод / Nзаг *100%	Інформація Депртаменту економічного розвитку міської ради, управління муніципального розвитку міської ради, комунальних підприємств та закладів громади	Згідно розрахунків (усереднені дані по Україні) за рахунок модернізації котелень, заміни тепломереж та утеплення будівель можна зменшити енергоспоживання 40 %	
10	Викиди парникових газів,	тис. т CO2-екв	560 тис. т CO2-екв	310 тис. т CO2-екв	170 тис. т CO2-екв	80 тис. т CO2-екв	Розрахунок буде здійснюватися шляхом обліку використаних паливних ресурсів та обрахунку викидів від їх спалювання з врахуванням типу транспортного засобу (для пересувних джерел) та типу енергоустановки) для стаціонарних джерел	Відповідні значення отримані шляхом розрахунку зменшення викидів парникових газів в результаті переходу енергетичної та транспортної системи громади на ВДЕ	Європейський зелений курс направлений на досягнення кліматично нейтральної Європи до 2050. Відповідно до цього ЄЗК вимагає дій з боку України щодо скорочення викидів парникових газів.	
Управління водними ресурсами										

1	Втрати води у мережах водопостачання	%	44% актуальні дані КП "Житомирводоканал" ЖМР	30% цільовий показник встановлено на основі середніх показників ЄС (20-30%)	20% прогнозоване значення при планомірній модернізації мереж при умові, що середня річна частка заміни мереж буде 3%	12% наближення до найкращих світових практик (10-15%)	(Обсяг втрат води / Загальний обсяг поданої в мережу води) * 100%	Звітність КП "Житомирводоканал", Форма 2-ТП (водгосп) річна, Форма 11-НКРЕКП	Досягнення рівня 12% відповідає найкращим світовим практикам (10-15%). Цей показник базується на досвіді розвинених країн ЄС, де втрати води в мережах мінімізовані завдяки сучасним технологіям та ефективному управлінню.	Ціль 3 Екологічної стратегії, Програма розвитку комунального підприємства "Житомирводоканал" Житомирської міської ради (Стратегія 2030)", ЦСР 6.4, GCAP індикатор 21.1
2	Частка стічних вод, що проходять очистку відповідно до нормативів	%	97% актуальні дані КП "Житомирводоканал" ЖМР	99% цільовий показник відповідно до вимог Директиви ЄС про очистку міських стічних вод	99.5% прогнозоване значення при впровадженні найкращих доступних технологій	100% досягнення повної відповідності нормативам ЄС	(Обсяг очищених стічних вод / Загальний обсяг стічних вод) * 100%	Звітність КП "Житомирводоканал", Форма 2-ТП (водгосп) річна	Відповідає ЦСР 6.3, важливий для захисту водних ресурсів від забруднення Відповідає вимогам Директиви ЄС про очистку міських стічних вод.	Ціль 2 Екологічної стратегії, Програма розвитку комунального підприємства "Житомирводоканал" Житомирської міської ради (Стратегія 2030)", ЦСР 6.3, GCAP індикатор 21.3
3	Частка водних об'єктів з визначени	%	0% (за наявними даним	100% - повне виконання	100%	100%	(Кількість водних об'єктів з визначеними водоохоронними	Державний водний кадастр, Державний земельний кадастр Містобудівна документація	Повне виконання вимог законодавств	Ціль 2 Екологічної стратегії, Генеральний

	ми межами водоохоронних зон		и) - відсутність визначених меж	вимог законодавства			зонами / Загальна кількість водних об'єктів) * 100%		а є необхідним для ефективного захисту водних об'єктів. Це відповідає національним нормативним вимогам та кращим практикам управління водними ресурсами.	план міста, ЦСР 6.6, GCAP індикатор 22
4	Рівень забезпеченості централізованим водовідведенням	%	66,43% – оцінка на основі даних КП "Житомирводоканал"	92% продовження розширення мережі централізованого водовідведення, щоб досягти майже повного охоплення.	96% - подальше розширення мережі	100% - досягнення повного охоплення відповідно до ЦСР 6	(Кількість населення, підключеного до централізованого водовідведення / Загальна кількість населення) * 100%	Дані КП "Житомирводоканал", Форма 1-житлофонд (річна)	Відповідає ЦСР 6.2, важливий для санітарного благополуччя населення	Ціль 3 Екологічної стратегії, Програма розвитку комунального підприємства "Житомирводоканал" Житомирської міської ради (Стратегія 2030)", ЦСР 6.2, GCAP індикатор 21.4
5	Частка повторно використаної та рециркульованої	%	1% - оцінка на основі наявн	25% проміжна ціль відповідно до кращих	45% подальше впровадження водоеф	65% досягнення рівня найбільш	(Обсяг повторно використаної води / Загальний обсяг води, використаної в	Форма 2-ТП (водгосп) річна	Це значення відповідає рівню найбільш розвинених країн у сфері	Ціль 5 Екологічної стратегії, ЦСР 6.4, GCAP індикатор 21.2

	води в промисловості		их даних	практик ЄС	ективних технологій	розвинених країн	промисловості) * 100%		водоефективності промисловості. Базується на прогнозах впровадження найкращих доступних технологій.	
6	Частка населення, що має доступ до централізованого водопостачання	%	76,85% – дані КП "Житомирводоканал" ЖМР	93% проміжна ціль відповідно до Водної стратегії України на період до 2050 року	97% подальше розширення мережі	100% досягнення повного охоплення відповідно до ЦСР 6	(Кількість населення з доступом до централізованого водопостачання / Загальна кількість населення) * 100%	Дані КП "Житомирводоканал", Форма 1-житлофонд (річна)	Відповідає ЦСР 6.1 та вимогам ПУРБ щодо забезпечення населення якісною питною водою	Ціль 3 Екологічної стратегії, Програма розвитку комунального підприємства "Житомирводоканал" Житомирської міської ради (Стратегія 2030)", ЦСР 6.1, GCAP індикатор 21.4
7	Частка очищених зливових стоків	%	10% від загальної потреби міста, відповідно до наявних очисних споруд північно-	30%	60%	90% досягнення рівня розвинених міст ЄС	(Обсяг очищених зливових стоків / Загальний обсяг зливових стоків) * 100%	Звіти КП "Експлуатація штучних споруд" Житомирської міської ради	Це значення відповідає рівню розвинених міст ЄС у сфері управління зливовими стоками. Базується на прогнозах впровадження сучасних систем очистки. Відповідає	Ціль 4 Екологічної стратегії, План сталої міської мобільності м.Житомира, ЦСР 6.3, GCAP індикатор 21.3

			західного мікрорайону (механічна очистка, відкритого типу)						вимогам ПУРБ	
8	Частка водних об'єктів масивів поверхневих вод з "добрим" екологічним та хімічним станом	%	0% відсутність оцінки за критеріями ЄС	30%/ проміжна ціль відповідно до Водної рамкової директиви ЄС	60%/ подальше покращення стану водних об'єктів	80%/ наближення до цілей Водної рамкової директиви ЄС	(Кількість водних об'єктів МПВ з "добрим" станом / Загальна кількість водних об'єктів МПВ) * 100%	Дані моніторингу БУВР Прип'яті, Звіти про виконання ПУРБ	Відповідає цілям Водної рамкової директиви ЄС та ПУРБ	Ціль 1 Екологічної стратегії, План управління річковим басейном, ЦСР 6.5, GCAP індикатор 22
9	Рівень виконання заходів, передбачених Планом управління річковим басейном, в межах території громади	%	0% (план ще не затверджено)	50% проміжна ціль відповідно до вимог Водної рамкової директиви ЄС	75% подальший прогрес у виконанні плану	100% повне виконання плану	(Кількість виконаних заходів / Загальна кількість запланованих заходів для території громади) * 100%	Звіти про виконання ПУРБ	Повне виконання плану є необхідним для досягнення цілей басейнового управління водними ресурсами та відповідає вимогам Водної рамкової директиви ЄС.	Ціль 1 Екологічної стратегії, План управління річковим басейном, ЦСР 6.5, GCAP індикатор 22

Управління відходами										
1	Рівень підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів	%	Дані відсутні	20 %	35 %	50 %	$C = \frac{S + R}{M} \times 100$, т, де: «С» – цільовий показник з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів територіальної громади; «S» – обсяг побутових відходів, підготовлених до повторного використання, т; «R» – обсяг побутових відходів, що пройшли операцію з рециклінгу, т; «М» – загальний обсяг утворених побутових відходів територіальної громади, т.	Відповідно до Методики розрахунку цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів за даними звітності за формою «1-ТПВ» підприємств, що надають послуги з управління побутових відходів у Громаді (м. Житомир та село Вереси)(або інша форма звітності, що буде діятина момент проведення розрахунків)	З урахуванням технічної спроможності громади та положень Національного плану управління відходами до 2033 року, Національної стратегії управління відходами до 2030 року, ЗУ «Про управління відходами», вимог Директив 2008/98/ЄС та 1999/31/ЄС .	Ст. і 26 та ст. 37 Закону України «Про управління відходами» Національний план управління відходами до 2033 року, Національна стратегія управління відходами до 2030 року, ЗУ «Про управління відходами»
2	Рівень охоплення населення послугами з управління побутовим	%	92% населення	95% міського та 90% сільського населення	98% міського та 95% сільського населення	98% міського та 95% сільського населення	Кількість охопленого населення/загальна кількість населення територіальної громади*100%, чол	За даними звітності за формою «1-ТПВ» підприємств, що надають послуги з управління побутовими відходами у Громаді (м. Житомир та село Вереси) (або інша форма звітності, що буде діятина момент проведення розрахунків)	З урахуванням значень цільових показників Національного плану управління	Національний план управління відходами до 2033 року, Національна стратегія управління відходами до

	и відходами								відходами України до 2033 року	2030 року, ЗУ «Про управління відходами»
3	Частка захоронення побутових відходів від загального обсягу їх утворення	%	98,1%	70%	50%	30%	Маса захоронених побутових відходів/загальна маса побутових відходів утворених в громаді*100%, т	За даними звітності за формою «1-ТПВ» підприємств, що надають послуги з видалення побутових відходів у Громаді (м. Житомир) (або інша форма звітності, що буде діятина момент проведення розрахунків)	З урахуванням цільових показників Національного плану управління відходами до 2033 року, Національної стратегії управління відходами до 2030 року, ЗУ «Про управління відходами», вимог Директив 2008/98/ЄС та 1999/31/ЄС	Директива № 1999/31/ЄС про захоронення відходів Директива 2018/850/ЄС про внесення змін до Директиви 1999/31/ЄС
4	Будівництво інженерно-облаштованого регіонального полігону побутових відходів на території громади	одиниць		0	1	1	За документацією щодо введення об’єкту в експлуатацію	Документація про введення в експлуатацію полігону	Відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами». Директива 1999/31/ЄС.	Національний план управління відходами до 2033 року, Національна стратегія управління відходами до 2030 року, ЗУ «Про управління відходами», Директива 1999/31/ЄС

5	Частка населення охопленого роздільним збиранням побутових відходів	%	Міське населення (м. Житомир) – 80 % Сільське населення (с. Вереси) – 0%	міське населення - 90%, сільське населення - 40%	міське населення - 95%, сільське населення - 65%	міське населення - 98%, сільське населення - 95%	Кількість охопленого населення/загальна кількість населення територіальної громади*100%, чол	За даними звітності за формою «1-ТПВ» підприємств, що надають послуги з управління побутовими відходами у Громаді (м. Житомир та село Вереси) (або інша форма звітності, що буде діятина момент проведення розрахунків)	З урахуванням технічної й фінанасової спроможності громади, а також цільових показників Національного плану управління відходами до 2033 року, Національної стратегії управління відходами до 2030 року, вимог ЗУ «Про управління відходами», вимог Директиви 2008/98/ЄС	Закон України «Про управління відходами», Національний план управління відходами до 2033 року, Національна стратегія управління відходами до 2030 року,
6	Частка ресурсоцінних компонентів, що роздільно збираютьс я, від загального вмісту ресурсоцінних компонентів у ПВ	%	6,3% (у 2022 році - 1,9% від загального обсягу утворення ПВ)	21%	51%	71%	А = В/С*100%, де А частка ресурсоцінних компонентів, що роздільно збираються, від загального вмісту ресурсоцінних компонентів у ПВ,т В – загальний обсяг ресурсоцінних компонентів у	За даними звітності за формою «1-ТПВ» підприємств, що надають послуги з управління побутовими відходами у Громаді (м. Житомир та село Вереси) (або інша форма звітності, що буде діятина момент проведення розрахунків)	З урахуванням технічної й фінанасової спроможності громади. При визначення цільових показників закладено приріст ефективності роздільного збирання –	Закон України «Про управління відходами», Національний план управління відходами до 2033 року, Національна стратегія управління відходами до 2030 року, Директива 2008/98/ЄС

							ПВ, що утворились у поточному році, т С - обсяг ресурсоцінних компонетів, що були роздільно зібрані у поточному році, т		2% на рік (до 2030 року), 3% на рік (до 2040 року) та 2% на рік до 2050 року	
7	Частка підготовлених до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними	%	Інформація відсутня	Щонайменше 60% за масою	Щонайменше 75% за масою	Щонайменше 80% за масою	А = В/С*100%, де В - маса, підготовлених до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними / С- загальна маса відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними, які утворились у поточному році т , т	Дані форми державного статистичного спостереження № 1-відходи (річна) "Звіт про відходи" підприємств, організацій та установ(або інша форма звітності, що буде діятина момент проведення розрахунків), Дані звітності громади щодо обягів утвореннння відходів від руйнувань	З урахуванням технічної й фінанасової спроможності громади. Підготовка до повторного використання, рециклінгу та інше відновлення матеріалів, у т.ч. операції зі зворотного заповнення з використанням відходів на заміщення інших матеріалів, ВБЗ, що не є небезпечними, за винятком природних матеріалів, визначених в Національному переліку відходів за кодами 17 05	Проєкт регіонального плану управління відходами на території Житомирської області до 2030 року Закон України «Про управління відходами», Національний план управління відходами до 2033 року, Національна стратегія управління відходами до 2030 року, Директива 2008/98/ЄС

									04, 17 05 03, повинні бути збільшені до 70% за масою. а також цільових показників Національного плану управління відходами до 2033 року, Національної стратегії управління відходами до 2030 року, вимог ЗУ «Про управління відходами», вимог Директиви 2008/98/ЄС	
Розвиток зеленої інфраструктури, природно-заповідного фонду та біорізноманіття										
1.	Площа зелених насаджень загального користування	кв.м. / особу	12,8 (дані 2016 року)	16	20	24	Площа насаджень загального користування / кількість жителів громади	Інвентаризація зелених насаджень, Геопортал «Управління зеленими зонами»	Забезпечення рівноправного доступу громадян до послуг, які надають зелені насадження	Ціль № 2. Збалансований розвиток зелених насаджень громади, Green Space Index score, Правила утримання зелених насаджень у населених

										пунктах України № 880/12754 від 27 липня 2006 р., ДБН Б.2.2-5:2011, ДБН 360-92
2	Інвентаризація зелених насаджень загального користування	% від загальної кількості об’єктів	-	100 %			Кількість об’єктів, в яких проведена інвентаризація зелених насаджень / Загальна кількість об’єктів зелених насаджень * 100	Паспорти об'єктів зеленого господарства	Відповідно до Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України № 182/6470 від 25 лютого 2002 р.	Ціль № 2. Збалансований розвиток зелених насаджень громади, Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України
	Інвентаризація зелених насаджень обмеженого користування	% від загальної кількості об’єктів	-	10	50	100				
	Інвентаризація зелених насаджень спеціального призначення	% від загальної кількості об’єктів	-	30	50	100				
3.	Індекс узагальненого біорізноманіття[1]	%	10 %	20 %	30 %	40%	MSAi= MSALUC *MSAI* MSAF* MSAN*MSACC[2]	Відкриті дані GLOBIO		Ціль № 4. Збереження біорізноманіття та екосистем,

										Конвенція про біорізноманіття (CBD), Глобальна екологічна перспектива (GEO), Міжурядова науково-політична платформа з біорізноманіття та екосистемних послуг (IPBES)
4.	Площа, зайнята інвазійними видами	% від базового показника	-	100 %	80 %	70 %	Площа, зайнята інвазійними видами 2024 /	Карта поширення інвазійних видів Житомирської громади		Стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 року, Регламент Європейського парламенту і Ради (ЄС) № 1143/2014 від 22 жовтня 2014 року про запобігання проникненню і поширенню інвазійних чужорідних видів та управління ними
5.	Загальна площа об’єктів природно-заповідного фонду	% від площі зелених насаджень	22 %	25 %	27 %	30 %	Площа об’єктів природно-заповідного фонду / Площа насаджень загального	Дані Департаменту екології та природних ресурсів Житомирської ОДА	Стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 року	Ціль № 4. Збереження біорізноманіття та екосистем

		загального користування					користування * 100			
Управління земельними ресурсами										
1	Встановлені межі територіальної громади	од.	0	1	1	1	не застосовується	Відомості Державного земельного кадастру, Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Підготовчі роботи до розроблення Комплексного плану просторового розвитку території громади	Ціль 1 Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади
2	Розроблена містобудівна документація місцевого рівня на територію громади та населені пункти громади	од	0	0	1	1	не застосовується	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	На вимогу діючого законодавства у сфері містобудування, архітектури та землекористування	
3	Встановлені межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	%	0	75	100	100	Станом на 2024 рік у межах громади є 8 об"єктів ПЗФ (проектну кількість об"єктів ПЗФ, яким будуть встановлені межі території / загальну кількість об"єктів ПЗФ * 100%)	Відомості Державного земельного кадастру, Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	На вимогу діючого законодавства у сфері землекористування та природно-заповідного фонду	Ціль 2 Екологічної стратегії Житомирської міської територіальної громади

4	Сформовані земельні ділянки природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	%	12,5	87,5	100	100	Станом на 2024 рік у межах громади є 8 об"єктів ПЗФ (проектну кількість земельних ділянок під об"єктами ПЗФ / загальну кількість об"єктів ПЗФ * 100%)	Відомості Державного земельного кадастру, Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	На вимогу діючого законодавства у сфері землекористування та природно-заповідного фонду	
5	Встановлені межі земель водного фонду та водоохоронних зон	%	0	30	70	100	Станом на 2024 рік у межах громади обліковується 20 водних об"єктів (проектну кількість об"єктів водного фонду / загальну кількість об"єктів водного фонду * 100%)	Відомості Державного земельного кадастру, Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	На вимогу діючого водного та землевпорядного законодавства	
6	Сформовані земельні ділянки водного фонду	%	5	30	70	100	Станом на 2024 рік у межах громади обліковується 20 водних об"єктів (проектну кількість земельних ділянок під об"єктами водного фонду / загальну кількість об"єктів водного фонду * 100%)	Відомості Державного земельного кадастру, Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	На вимогу діючого водного та землевпорядного законодавства	
Поводження з домашніми та безпритульними тваринами										

1	Зменшення кількості безпритульних тварин до їх кількості у базовому році[16]	%	Дані відсутні	10%	30%	50%	Загальна кількість безпритульних тварин, од	Підрахунок кількості безпритульних тварин. Звіт КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Контроль за популяцією безпритульних тварин.	Закон України « Про захист тварин від жорстокого поводження», Європейська конвенція про захист домашніх тварин, Програма «Житомирська міська об'єднана територіальна громада – дружня до тварин»
2	Частка стерилізованих та кастрованих безпритульних тварин від загальної кількості безпритульних тварин	Од. (%-від загальної кількості)	Дані відсутні	60%	80%	90%	Загальна кількість стерилізованих та кастрованих безпритульних тварин	Звіт КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Регулювання чисельності безпритульних тварин гуманним способом	Концепція інтегрованого розвитку м. Житомира до 2030року, Програма «Житомирська міська об'єднана територіальна громада – дружня до тварин»
3	Наявність об'єктів для утримання безпритул	од	1	2	2	2	Функціонування об'єктів для утримання безпритульних тварин	Звіт КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Забезпечення належного утримання безпритульних тварин та	Закон України « Про захист тварин від жорстокого поводження»,

[16] За базовий береться рік проведення інвентаризації кількості безпритульних тварин

	ьних тварин								створення умов для адопції	Європейська конвенція про захист домашніх тварин,
4	Наявність інфраструктури для вигулу власницьких тварин	од	0	3	5	7	Кількість облаштованих об'єктів для вигулу власницьких тварин	Звіт балансоутримувача даних об'єктів	Створення та утримання інфраструктури для вигулу власницьких тварин. Утримання в належному санітарному стані території громади	Ст.30[1] Закону України «Про благоустрій населених пунктів»
5	Наявні об'єкти поводження з трупами власницьких тварин (крематорій, цвинтар)	од	0	0	1	1	Функціонування об'єктів поводження з трупами власницьких тварин (крематорій, колумбарій)	Звіт балансоутримувача даних об'єктів	Вирішення питання поховання власницьких тварин буз збільшення територій під кладовища	ДБН Б 2.2-1:2008 "Кладовища, крематорії та колумбарії. Норми проектування", Державні санітарні правила та норми "Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України"

										ДСанПіН 2.2.2.028-99
Адаптація до зміни клімату[17]										
Пом'якшення клімату										
1	Скоротити викиди CO_2 у визначених секторах не менш ніж на	**%**	0% (2010 рік)	**35%**	**-**	**85%**	Відповідно до методики з розробки ПДСЕРК https://enefcities.org.ua/upload/files/covenant%20of%20mayors/Guidebook_How%20to%20develop%20SECAP_2018_en.pdf	Інформацію наведено у ПДСЕРК	Згідно угоди мерів	План дій зі сталого енергетичного Розвитку та клімату Житомирської міської територіальної громади на 2021-2030 роки
2	Збільшення генерації відновлюваної енергії не менш ніж на	тис. МВт·год	0 МВт·год (2010 рік)	**30** тис. МВт·год	**-**	**150** тис. МВт·год	Відповідно до методики з розробки ПДСЕРК https://enefcities.org.ua/upload/files/covenant%20of%20mayors/Guidebook_How%20to%20develop%20SECAP_2018_en.pdf	Інформацію наведено у ПДСЕРК	Згідно угоди мерів та Модельних сценаріїв оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року	План дій зі сталого енергетичного Розвитку та клімату Житомирської міської територіальної громади на до 2050 року. Модельні сценарні оцінки переходу м. Житомир на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року
Адаптація до змін клімату										

[17] * Цільові показники для сектору «адаптація до змін клімату» наведено з урахуванням особливостей визначених ПДСЕРК. Відповідно за базовий береться 2020 рік. Цільові показники встановлено лише для 2050 року.

1	Покращення стану водних ресурсів та забезпечення населення чистою питною водою: протяжність зливової мережі в м. Житомир, км	км	160 (2020 рік)	-	-	200	Запит на КП «Експлуатація штучних споруд ЖМР»	За даними технічної документації КП «Експлуатація штучних споруд ЖМР»	Відповідає ЦСР 6.2, важливий для санітарного благополуччя населення	Ціль 3 Екологічної стратегії, Програма розвитку комунального підприємства "Житомирводоканал" Житомирської міської ради (Стратегія 2030)", ЦСР 6.2, GCAP індикатор 21.4
2	Безпечне та стале управління побутовими відходами: частка відходів, що підлягають захороненню на полігоні, %	%	100 (2020 рік)	70	50	30	Маса захоронених побутових відходів/загальна маса побутових відходів утворених в громаді*100%, т	За даними звітності за формою «1-ТПВ» підприємств, що надають послуги з видалення побутових відходів у Громаді (м. Житомир) (або інша форма звітності, що буде діяти на момент проведення розрахунків)	З урахуванням цільових показників Національного плану управління відходами до 2033 року, Національної стратегії управління відходами до 2030 року, ЗУ «Про управління відходами», вимог Директив 2008/98/ЄС та 1999/31/ЄС	Директива № 1999/31/ЄС про захоронення відходів Директива 2018/850/ЄС про внесення змін до Директиви 1999/31/ЄС
3	Стан зелених	М2/1 мешканця	12,4 (2020 рік)	16	20	24	Площа насаджень загального користування /	Інвентаризація зелених насаджень, Геопортал «Управління зеленими зонами»	Забезпечення рівноправного доступу	Ціль № 2. Екологінчої Стартегії

	насаджень : Кількість зелених насаджень на 1 мешканця Житомира (норматив 16 м2), м2 на 1 мешканця						кількість жителів громади		громадян до послуг, які надають зелені насадження	«Збалансований розвиток зелених насаджень громади», Green Space Index score, Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України № 880/12754 від 27 липня 2006 р., ДБН Б.2.2-5:2011, ДБН 360-92

Примітка: [1] - Індекс відображає співвідношення поточного видового різноманіття території і потенційного видового різноманіття цілісності екосистеми в межах цієї самої території. Відповідно, індекс може мати значення від 0% у абсолютно деградованої екосистемі до 100 % в цілісній.

Примітка: [1] - Індекс відображає співвідношення поточного видового різноманіття території і потенційного видового різноманіття цілісності екосистеми в межах цієї самої території. Відповідно, індекс може мати значення від 0% у абсолютно деградованої екосистемі до 100 % в цілісній.

[2] - MSALUC розраховується як сума значень MSA для кожної із типологічних одиниць землекористування. Кожна топологічна одиниця має свої значення, в залежності від впливу факторів. Відомо, що рілля матиме значення наближені до нуля, а лісосмуги – зростаюче значення.
MSAI також розраховується шляхом надання кожній типологічній одиниці певного очікуваного значення. Територія, яка знаходиться близько біля дороги зазнаватиме найбільшого впливу, а які знаходяться на відстані підлягатимуть мінімальному впливу.
MSAF (фрагментація) залежно від площі фрагменту природної екосистеми. Будь-який вид потребує оптимальної території для його нормального існування. До природних поверхонь належать ліси, чагарники, луки і т. п. Неприродними є урболандшафти, штучні пасовища, агроландшафти. Всі ці поверхні фрагментовані (розділені) дорогами. При цьому дороги з низьким рівнем руху транспорту, шляхи з грунтовим покриттям до уваги не беруть.
MSAN – депозит атмосферного азоту. Його розраховують, припускаючи, що додатковий вміст азоту дорівнює його вмістові в агроекосистемах. Тому при підрахунку, включення цього фактору, з аналізу виключають усі сільськогосподарські угіддя.
MSACC – це показник зміни клімату, який визначається за наступною формулою: $MSACC=1-S\Delta t$,
Δt – зсув температур (для 2010 року це передбачення склало 0,759 за даними моделі IMAGE); S – сенситивність (чутливість) біому, його важливою характеристикою є біорізноманіття.

ДОДАТОК 2. ПЛАН ЗАХОДІВ

План заходів реалізації Екологічної Стратегії

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
Охорона атмосферного повітря						
Ціль 1. Створення системи моніторингу стану атмосферного повітря						
1.1. Створення і впровадження сучасної системи контролю якості повітря.	1.1.1. Закупівля обладнання, встановлення нових пунктів спостережень та вдосконалення існуючих пунктів спостереження автоматизованою системою екологічного моніторингу атмосферного повітря населених пунктів (АСЕМА)	2027-2050	Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Житомирської міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради, Житомирський обласний центр з гідрометеорології	Наявність системи моніторингу атмосферного повітря Житомирської МТГ	од.	8 *
1.2. Контроль об'єктів, які є найбільшими забруднювачами атмосферного повітря.	1.2.1. Здійснення досліджень якості атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони промислових об'єктів	2026-2050	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Проведення лабораторних досліджень	Кількість звернень громадян	
1.3. Контроль за дотриманням норм шумового навантаження на території громади.	1.3.1. Проведення дослідження шумового навантаження	2025-2050	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Здійснення вимірів шумового навантаження від провадження господарської діяльності шляхом проведення лабораторних досліджень	Кількість звернень громадян	

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
Ціль 2 Зменшення впливу транспортних засобів на стан атмосферного повітря						
2.1. Розвантаження центральної частини міста від приватного транспорту	2.1.1.Обмеження паркування в центрі міста	2030	Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради.	Завантаженість центральних вулиць міста транспортними засобами,	Кількість транспортних засобів за одиницю часу у годину пік по відношенню до пропускної здатності	Менше 0,8
	2.1.2.Заборона проїзду транзитного вантажного транспорту	2025-2050				
	2.1.3. Комплексна схема організації дорожнього руху в організації дорожнього руху в м. Житомирі	2026-2050				
	2.1.4.Впровадження автоматизованої системи управління дорожнім рухом	2030-2040				
2.2. Популяризація користування громадським транспортом	2.2.1. Реорганізація (оптиміфзація) маршрутної мережі громадського транспорту	2026-2050	Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради.	Кількість пасажиро-перевезень громадським транспортом	Кількість пасажироперевезень громадським транспортом на 1 жителя громади	Збільшення на 30 %
	2.2.2. Створення єдиної централізованої системи управління громадським транспортом у місті	2035				
	2.2.3.Модернізація павільйонів зупинок громадського транспорту	2050	Управління транспорту і зв'язку міської ради, субєкти господарювання	Кількість сучасних облаштованих павільйонів зупинок з накриттям від дощу	Кількість сучасних облаштованих павільйонів зупинок до загальної кількості	100 %
2.3. Приорітизація маршрутів для громадського транспорту	2.3.1. Організація виділених смуг для громадського транспорту	2027-2050	Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради.	Тривалість рейсу 1 транспортного засобу	Середній час в дорозі транспортного засобу	20 хв

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
2.4. Оновлення рухомого складу громадського транспорту на більш енергоефективне, екологічно сприятливе, що відповідає європейським стандартам.	2.3.2. Оновлення рухомого складу громадського транспорту	2050	Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради.	Частка оновленого рухомого складу громадського транспорту	%	100 %
	2.3.3. Збільшення частки електротранспорту	2050	Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради.	Частка електротранспорту серед рухомого складу громадського транспорту	%	60 %
	2.3.4. Зменшення кількості громадського транспорту на викопному паливі	2050	Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради.	Частка транспортних засобів на викопному паливі	% від загальної частки транспортних засобів	0 %
2.5. Створення інфраструктури для електро- і мікромобільності.	2.5.1. Створення велосипедної мережі, що охоплює всю Житомирську МТГ	2043	Управління транспорту і зв'язку Житомирської міської ради, Житомирська міська рада, суб'єкти господарювання, комунальні підприємства	Протяжність велосипедної мережі	км	329 км
	2.5.2. Створення мережі велосипедних парковок	2043		Кількість велосипедних парковок	шт	1500 шт
2.6. Стимулювання пересуватись пішки	2.6.1. Забезпечення якісної пішохідної інфраструктури, придатної для пересування маломобільних категорій населення	2026-2050	Управління житлового господарства Житомирської міської ради	Відсоток пересувань пішки від загальної кількості пересувань містом	%	50 %
Ціль 3 Зменшення використання викопних видів палива						
3.1. Модернізація освітлення з використанням ВДЕ технологій.	3.1.1. Переведення системи вуличного освітлення та світлофорів на ВДЕ	2050	Департамент економічного розвитку міської ради, управління комунального господарства міської ради, управління муніципального розвитку міської ради, КУ «Агенція розвитку міста»	Частка відновлюваних джерел енергії в енергобалансі громади	Відсоток енергії виробленої за рахунок ВДЕ по відношенню до загального енергетичного балансу громади	100 %
	3.1.2. Встановлення датчиків руху руху на освітлювальні пристрої					

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
3.2. Підтримка та впровадження проєктів з використанням ВДЕ	3.2.1. Переведення комунальних підприємств на ВДЕ		Житомирської міської ради, комунальні підприємства міста			
	3.2.2. Встановлення дитчиків руху на елементи вуличного освітлення	2027 - 2050	Департамент економічного розвитку Житомирської міської ради			
3.3. Стимулювання використання ВДЕ	3.3.1. Впровадження проектів ВДЕ для підприємств та приватного сектору	2050	Департамент економічного розвитку Житомирської міської ради			
3.4. Збільшення частки ВДЕ в енергетичній системі громади	3.4.1.Будівництво нових ВДЕ-об'єктів	2030-2050	Департамент економічного розвитку міської ради, управління капітального будівництва міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради, комунальні підприємства та заклади громади			
	Максимальна електрофікація шляхом отримання енергії з біопалива чи ВДЕ					
3.5. Впровадження заходів з підвищення енергоефективності	3.5.1.Термомодернізація (утеплення) житлових будинків та комунальних закладів	2050	Департамент економічного розвитку Житомирської міської ради, управління муніципального розвитку міської ради, комунальні підприємства та заклади громади	Зменшення енергоспоживання	кВт·год/м^2	на 30%
	3.5.2. Модернізація інженерного устаткування систем опалення тощо.					
	3.5.3. Встановлення засобів обліку використаної енергії.					
3.6. Модернізація котелень та систем теплозабезпечення.	3.6.1.Модернізація котелень	2040	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомиртеплокомуненерго» Житомирської міської ради	Кількість модернізованих котелень по відношенню до загальної кількості	%	100%

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	3.6.2. Заміна тепломереж, % (км модернізованих тепломереж по відношенню до загальної протяжності мереж)	2050		Протяжність модернізованих тепломереж по відношенню до загальної протяжності мереж	%	100%
3.7. Впровадження заходів зі зменшення карбонового сліду	3.7.1.Зменшення обсягів використання викопного палива	2050	Житомирська міська рада, Офіс декарбонізації та енергоефективності	Викиди парникових газів	тис. т CO_2-екв	80 тис. т CO_2-екв
	3.7.2. Зменшення витрат ресурсів	2050	Житомирська міська рада, Офіс декарбонізації та енергоефективності	Викиди парникових газів	тис. т CO_2-екв	80 тис. т CO_2-екв
	3.7.3. Використання локальних ресурсів	2050	Житомирська міська рада, Офіс декарбонізації та енергоефективності	Викиди парникових газів	тис. т CO_2-екв	80 тис. т CO_2-екв
	3.7.4. Зменшення маятникової міграції	2050	Житомирська міська рада, Офіс декарбонізації та енергоефективності	Викиди парникових газів	тис. т CO_2-екв	80 тис. т CO_2-екв
Управління водними ресурсами						
Ціль 1: Забезпечення ефективного та сталого управління водними ресурсами						
1.1. Впровадити систему інтегрованого управління водними ресурсами на рівні громади, враховуючи басейновий принцип на основі виконання Плану управління річковим басейном Середнього Дніпра.	1.1.1. Розробка Програми інтегрованого управління та охорони водних ресурсів громади на основі ПУРБ Середнього Дніпра	2027-2028	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради, КП «Житомирводоканал», БУВР Прип'яті	Програми інтегрованого управління та охорони водних ресурсів громади розроблено та затверджено	од.	1
	1.1.2. Реалізація Програми інтегрованого управління та охорони водних ресурсів громади	2028-2031	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради, КП «Житомирводоканал», БУВР Прип'яті	Відсоток виконаних заходів Програми	%	100%

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
1.2. Провести комплексну інвентаризацію земельних ділянок водного фонду та гідроспоруд в межах громади, створити їх цифрові картографічні матеріали та інтегрувати дані в єдину геоінформаційну систему громади	1.2.1. Визначення земель водного фонду та інвентаризація гідроспоруд з внесенням їх до містобудівної документації	2030-2035	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Нанесені на картографічні матеріали земельні ділянки водного фонду та гідроспоруди	квадратні метри	-
					% покриття території	100%
1.3. Забезпечення ефективного функціонування та належного екологічного стану водосховищ громади	1.3.1. Оформлення права постійного користування на земельну ділянку водосховища «Відсічне»	2026	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Наявність Акту постійного користування	од.	1
	1.3.2. Паспортизація водойми річки Тетерів (виготовлення Паспорту водного об'єкта водосховища «Відсічне»)	2027-2028	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Виготовлений Паспорт водного об’єкта водосховища «Відсічне»	од.	1
	1.3.3. Розробка Програми відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водосховища «Відсічне»	2027-2028	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Програма розроблена та затверджена	од.	1
	1.3.4. Паспортизація водойми річки Тетерів (виготовлення	2028-2029	Управління комунального господарства міської ради,	Виготовлений Паспорт водного об’єкта	од.	1

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	Паспорту водного об'єкта водосховища «Житомирське»)		КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	водосховища «Житомирське»		
	1.3.5. Розробка Програми відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водосховища «Житомирське»	2027-2029	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Програма розроблена та затверджена	од.	1
	1.3.6.Паспортизація водойми річки Тетерів (виготовлення Паспорту водного об'єкта водосховища «Дениші»)	2027-2030	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Виготовлений Паспорт водного об’єкта водосховища «Дениші»	од.	1
	1.3.7.Розробка Програми відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водосховища «Дениші»	2030-2033	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Програма розроблена та затверджена	од.	1
Ціль 2: Охорона та відновлення водних екосистем						
2.1. Впровадити системний підхід до відновлення і підтримки сприятливого гідрологічного режим	2.1.1.Розробка Програми розчистки русел та прибережних смуг річок на території Житомирської міської територіальної громади	2026-2028	Управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради, КП «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради	Розроблена та затверджена програма	шт.	1*[18]

[18] Примітка: Відповідно до ПУРБ Середнього Дніпра, на території громади виділено 5 масивів поверхневих вод, тому планується розробити 5 програм

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
та санітарного стану річок.	2.1.2. Реалізація Програми розчистки русел та прибережних смуг річок на території Житомирської міської територіальної громади	2028-2030	Управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради, КП «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради	Відсоток виконання заходів програми	%	100%
2.2. Впровадити комплексні заходи щодо відновлення та підтримки біорізноманіття водних екосистем шляхом регулярного вселення водних живих ресурсів та моніторингу їх адаптації	2.2.1. Вселення водних живих ресурсів у водні об’єкти	2026-2050	Управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради, Житомирський рибоохоронний патруль	Кількість вселених водних живих ресурсів	од.	Кількість на площу водно об’єкта, 1 раз на 2 роки
	2.2.2. Моніторинг адаптації та виживання вселених видів	2026-2050 (щорічно)	Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Житомирський рибоохоронний патруль	Коефіцієнт виживання вселених видів	%	70%
Ціль 3: Забезпечення доступу до якісної питної води та належної санітарії						
3.1. Забезпечити підключення до централізованої системи водопостачання об'єктів, які наразі не мають такого підключення;	3.1.1. Розширення та добудова водопровідної мережі	2025-2050	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Відсоток населення, якому надаються послуги з централізованого водопостачання	% від загальної кількості населення в зоні відповідальності КП "Житомирводоканал"ЖМР	100 %[19]
3.2. Зменшення втрати води у мережах водопостачання	3.2.1. Реконструкція старих та аварійних ділянок мережі водопостачання	2025-2030	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Річний відсоток заміни ветхих та аварійних мереж водопостачання	%	28%[20]
	3.2.2. Впровадження сучасних технологій	2027-2030	Управління комунального господарства міської ради,	Відсоток мереж, охоплених	%	100%

[19] Примітка: Цільовий показник на етап 1 до 2030 року - 85%, на етап 2 до 2050 року - 100%

[20] м

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	контролю та моніторингу стану трубопроводів		КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	системою моніторингу		
3.3. Забезпечити диверсифікацію джерел питного водопостачання шляхом розвитку альтернативної інфраструктури.	3.3.1. ТЕО альтернативних джерел водопостачання громади	2027-2030	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» " Житомирської міської ради	ТЕО розроблено	од.	1
Ціль 4: Підвищення стійкості до зміни клімату та запобігання підтопленню територій						
4.1. Підвищити ефективність управління дощовими водами	4.1.1. Розробка комплексної схеми збору, очистки та утримання зливових вод на території громади	2026-2029	Управління комунального господарства міської ради, КП «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради	Схему розроблено та затверджено	так-ні	так
	4.1.2. Проєктування та будівництво локальних очисних споруд зливових вод	2030-2035	Управління комунального господарства міської ради, КП «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради	Збудовані локальні очисні споруди зливових вод	од.	1
	4.1.3. Впровадження інноваційних підходів для управління дощовими водами (включаючи розгерметизацію відкритих земельних ділянок та створення зон утримання дощової води)	2026-2030	Управління комунального господарства міської ради, КП «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради	Кількість реалізованих інноваційних проектів	од.	1[21]

[21] Точну кількість буде визначено після проведення оцінки потреб та можливостей громади

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
4.2. Здійснити протипаводкові та протиерозійні заходи	4.2.1. Облаштування закритих каналів для відведення зливових вод	2027-2050	Управління комунального господарства міської ради, КП «Експлуатація штучних споруд" Житомирської міської ради	Зменшення площі підтоплених територій	квадратні метри	-
4.3. Інтегрувати принципи зеленої та блакитної інфраструктури в планування розвитку громади для підвищення її стійкості до кліматичних змін	4.3.1. Визначення територій для облаштування об'єктів зелено-блакитної інфраструктури	2026-2050	Департамент містобудування та архітектури Житомирської міської ради	Площа облаштованих територій зелено-блакитної інфраструктури	га	-[22]
	4.3.2. Розробка та впровадження вимог щодо мінімізації герметизованого простору в нових інфраструктурних проектах	2026-2027	Департамент містобудування та архітектури Житомирської міської ради	Вимоги розроблено та затверджено	так-ні	так
Ціль 5: Стале та ефективне використання водних ресурсів						
5.1. Забезпечити підключення до централізованої системи водовідведення об'єктів, які наразі не мають такого підключення	5.1.1. Розширення та добудова каналізаційної мережі для підключення нових об'єктів до централізованої системи водовідведення	2026 - 2050	КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Частка населення, підключеного до централізованої системи водовідведення	% від загальної кількості населення в зоні відповідальності КП "Житомирводоканал"	100[23]
	5.1.2. Підключення до каналізаційної мережі	2026-2040	КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Співвідношення протяжності мереж	%	100%

[22] Буде визначено після проведення оцінки потреб міста та розробки детального плану впровадження зелено-блакитної інфраструктури
[23] Примітка: Цільовий показник на етап 1 до 2030 року - 85%, на етап 2 до 2050 року - 100%

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	споживачів, що вже підключені до мереж водопостачання			водовідведення до протяжності мереж водопостачання		
	5.1.3.Розробка та впровадження системи обліку вивозу стічних вод асенізаторами з септиків приватних домогосподарств	2026-2027	КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради, Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Система обліку розроблена та впроваджена	так/ні	так
5.2. Недопущення потрапляння неочищених каналізаційних стоків до водних об'єктів	5.2.1. Проведення техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) щодо можливості та доцільності будівництва каналізаційного самопливного колектора глибокого залягання в м. Житомирі (тунельного типу)	2027-2050	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Розроблене та затверджене техніко-економічне обґрунтування	од.	1
5.3. Сприяти встановленню локальних очисних споруд з належною ефективністю очистки стічних вод в тих випадках, де підключення до централізованої системи є технічно неможливим або економічно недоцільним. Забезпечити належну	5.3.1. Встановлення локальних очисних споруд з високою ефективністю очищення стічних вод для суб'єктів господарювання	2026-2050	Департамен економічного розвитку міської ради, управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Кількість підприємств оснащених локальними очисними спорудами	од.	[24]
	5.3.2. Реконструкція каналізаційних очисних споруд (включаючи заміну механічного обладнання та каналізаційних мереж)	2026-2027	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Відсоток виконання плану реконструкції каналізаційних очисних споруд	%	100

[24] Примітка: Цільовий показник на етап 1 до 2030 року - 50%, на етап 2 до 2050 року - 100%

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
очистку стічних вод відповідно до встановлених нормативів						
Управління відходами						
Ціль 1. Вдосконалення та підтримка місцевої системи управління відходами						
1.1. Узгодження системи управління відходами Житомирської МТГ з напрямами та вимогами національної та регіональної політики щодо відходів	1.1.1. Розроблення та затвердження місцевого плану управління відходами	2026-2027	Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління житлового господарства Житомирської міської ради	Розроблений та затверджений місцевий план управління відходами	Од.	1
1.2. Покращення інституційно-організаційного забезпечення управління побутовими відходами	1.2.1. Визначення морфологічного складу побутових відходів	2026	Управління житлового господарства Житомирської міської ради	Морфологічний склад відходів визначений та затверджений	Од.	1 (оновлення раз на 10 років)
	1.2.2. Визначення норм надання послуг з управління побутовими відходами	2025-2050	Управління житлового господарства Житомирської міської ради	Норми надання послуг з управління побутовими відходами визначені та затверджені	Од.	1 (оновлення раз на 5 років)
Ціль 2. Удосконалення системи збирання відходів						
2.1. Покращення якості надання послуг з вивезення відходів	2.1.1. Оновлення матеріально-технічної бази (закупівля контейнерів, сміттєвозів, облаштування	2025-2050	Управління житлового господарства міської ради, КП «Автотранспортне підприємство 0628 Житомирської міської ради, суб'єкти господарювання на	Оновлено матеріально-технічну базу	Од.	Від базового показника

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	контейнерних майданчиків тощо), у тому числі для роздільного збирання відходів.		здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів			
2.2. Створення системи роздільного збирання побутових відходів та забезпечення інфраструктури роздільного збирання побутових відходів	2.2.1. Створення центрів роздільного збирання побутових відходів (ресурсоцінних компонентів, небезпечних відходів у складі побутових тощо), пунктів збирання для повторного використання товарів, які були у вжитку	2027 – 2035	Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління житлового господарства міської ради	Функціонування центрів роздільного збирання відходів	Од. 1 пункт на 50 тис. населення	Від базового показника (6 одиниць)
Ціль 3. Функціонування системи управління побутовими відходами у територіальній громаді у відповідності до ієрархії пріоритетів управління відходами						
3.1. Оптимізація інфраструктури оброблення побутових відходів для забезпечення їх максимального відновлення та спрямування на захоронення лише залишків після оброблення (включаючи біовідходи та харчові відходи)	3.1.1. Облаштування об’єкту компостування біовідходів (відходи від зелених насаджень з об’єктів благоустрою)	2026– 2050	Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління житлового господарства Житомирської міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради	Об’єкти компостування біовідходів побудовані і функціонують (облаштування ділянки Зеленбуду)	Од.	Від базового показника
	3.1.2. Реалізація пілотних проєктів для впровадження системи роздільного збирання відходів, що біологічно розкладаються (харчові відходи) з їх подальшим обробленням	2026- 2050	Департамент освіти міської ради, Департамент економічного розвитку міської ради, Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради, заклади освіти, заклади громадського харчування	Проєкти реалізовані	Од.	1

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	(навчальні заклади, ОСББ, об'єкти торгівлі)					
3.2.Зменшення екологічної небезпеки полігону побутових відходів Житомирської ТГ	3.2.1.Проведення моніторингу полігону твердих побутових відходів у місті Житомирі	2026–2050	КП «Автотранспортне підприємство 0628 Житомирської міської ради	Щорічний звіт	Од.	1
	3.2.2. Реконструкція міського полігону твердих побутових відходів у місті Житомирі з влаштуванням установки очищення фільтрату	2026–2033	Управління житлового господарства міської ради, Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради,	Контейнерна установка очищення фільтрату встановлена та функціонує	Од.	1-2
	3.2.3. Розроблення та затвердження проєкту рекультивації полігону твердих побутових відходів м. Житомира	2028–2033	Житомирська міська рада, Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Розроблено та затверджено проєкт рекультивації полігону твердих побутових відходів у м. Житомирі	Од.	1
	3.2.4. Проведення рекультивації полігону твердих побутових відходів м. Житомира	2029 – 2035	Управління житлового господарства Житомирської міської ради, Відділ екології та природних ресурсів міської ради	Полігон ТПВ рекультивовано	Од.	1
3.3. Захоронення відходів після оброблення	3.3.1.Будівництво та введення в експлуатацію регіонального полігону (у Житомирському кластері) для відходів, що не є небезпечними	2029-2035	Управління капітального будівництва Житомирської міської ради, Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Регіональний полігон введено в експлуатацію	Од.	1
Ціль 4. Організація системи управління відходами будівництва, знесення та відходами від руйнувань						

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
4.1. Забезпечення оброблення відходів будівництва, знесення та відходів від руйнувань	4.1.1. Оцінка обсягів відходів руйнувань для визначення потреби у потужностях з оброблення	2025	Управління житлового господарства міської ради, Управління капітального будівництва Житомирської міської ради, Управління з надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Житомирської міської ради	Реєстр обсягів руйнувань	Од.	1
	4.1.2. Створення об’єктів інфраструктури з оброблення відходів будівництва, знесення та відходів від руйнувань	2026-2030	Управління житлового господарства міської ради, Управління капітального будівництва Житомирської міської ради	Наявність об'єкту оброблення відходів будівництва та знесення	Од.	Від базового показника
Ціль 5 Організація системи управління осадами стічних вод						
5.1. Удосконалення системи оброблення осаду стічних вод	5.1.1. Проведення дослідження можливостей подальшого використанні та оптимальних технічних варіантів оброблення осаду стічних вод з урахуванням їх хімічного складу	2026	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Наявність альтернативи (проект)	Од.	1
	5.1.2. Встановлення установки оброблення осаду стічних вод.	2028-2032	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Наявність установки оброблення осаду стічних вод	Од.	1
5.2. У триманні у відповідності до належних вимог мулових майданчиків (МВВ)	5.2.1. Приведення у відповідність до норм проекту існуючих місць видалення осаду стічних вод КП	2026-2030	Управління комунального господарства міської ради, КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	Приведено до норм у відповідності до проекту існуючих	Од.	Від базового показника

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	«Житомирводоканал» Житомирської міської ради			місць видалення осаду стічних вод		
Ціль 6. Організація системи управління медичними відходами						
6.1. Удосконалення обліку та оброблення медичних відходів	6.1.1. Проведення регулярного моніторингу утворення та оброблення медичних відходів у медичних та ветеринарних закладах території Житомирської МТГ .	2026-2050	Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління охорони здоров'я Житомирської міської ради	Щорічний звіт	Од.	1
	6.1.2. Створення умов для належного тимчасового зберігання медичних відходів (окремі приміщення, холодильники, контейнери, бокси, локальні потужності з перероблення тощо)	2026-2028	Медичні та ветеринарні заклади, Управління охорони здоров'я Житомирської міської ради	Щорічний звіт	Од.	1
	6.1.3. Визначення потреби у обладнанні з оброблення медичних відходів, яка забезпечуватиме знезараження інфекційних відходів шляхом автоклавування за місцем утворення та тимчасового зберігання у медичних та ветеринарних закладах Житомирської МТГ) .	2026-2027	Відділ екології та природних ресурсів міської ради, Управління охорони здоров'я Житомирської міської ради	Аналітичний щорічний звіт	Од.	1

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	6.1.4. Закупівля необхідного обладнання для медичних закладів, визначеного в рамках виконання заходу 6.1.2.	2026-2030	Управління охорони здоров'я Житомирської міської ради, Медичні та ветеринарні заклади	Закуплено обладнання	Од.	Від базового показника
Розвиток зеленої інфраструктури, природно-заповідного фонду та біорізноманіття						
Ціль 1. Збалансований розвиток зелених насаджень громади						
1.1. Формування бачення методів, способів та шляхів озеленення Житомирської міської територіальної громади	1.1.1. Розробка та затвердження Плану розвитку зеленої інфраструктури Житомирської міської територіальної громади	2026 - 2027	Управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради, Департамент містобудування та земельних відносин міської ради	План розвитку зеленої інфраструктури розроблений і затверджений	од.	1
	1.1.2. Реалізація Плану розвитку зеленої інфраструктури МТГ	2027-2050		Плану розвитку зеленої інфраструктури реалізований	од.	1
1.2. Відновлення, реконструкція і збільшення рекреаційних зон та природно-заповідних територій (узгодження з балансоутримувачами)	1.2.1.Утримання та догляд об'єктів природно-заповідного фонду	2025-2050	Управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради, КП «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради, КП «Парк» Житомирської міської ради, Поліський національний університет	Кількість об'єктів ПЗФ на яких виконуються роботи з утримання та догляду	од.	6

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	1.2.2. Реконструкція об'єктів благоустрою зеленого господарства	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, управління капітального будівництва міської ради	Кількість об'єктів зеленого господарста, які потребують реконструкції	% від загальної кількості об'єктів, які потребують реконструкції	100
1.3. Збільшення площі зелених насаджень загального користування	1.3.1. Озеленення та благоустрій перспективних для створення садово-паркових об'єктів територій (пустирів, земель без балансоутримувачів тощо).	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради	Площа зелених насаджень загального користування	кв.м. / особу	24
1.4. Проведення інвентаризації зелених насаджень, об'єктів природно-заповідного фонду та природних ландшафтів на території громади	1.4.1. Інвентаризація зелених насаджень загального користування та природо-заповідного фонду	2026-2030	Управління комунального господарства міської ради, управління культури міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради, КП «Парк» Житомирської міської ради, Поліський національний університет	Кількість об'єктів зеленого господарства, де проведена інвентаризація	% від загальної кількості	100
	1.4.2. Інвентаризація зелених насаджень обмеженого користування	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, департамент освіти міської ради, управління охорони здоров'я міської ради, управління житлового господарства міської ради	Кількість об'єктів зеленого господарства, де проведена інвентаризація	% від загальної кількості	100
	1.4.3. Інвентаризація зелених насаджень спеціального призначення	2026-2050	Управління комунального господарства міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради, КП «Спеціалізований комбінат комунально-	Кількість об'єктів зеленого господарства, де проведена інвентаризація	% від загальної кількості	100

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
			побутового обслуговування» Житомирської міської ради			
	1.4.4. Інвентаризація міських лісів	2026-2030	Управління комунального господарства міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради, Поліський національний університет	Площа міських лісів, де проведена інвентаризація	% від загальної кількості	100
1.5. Проєктування об'єктів благоустрою зеленого господарства та системи догляду за ними відповідно до умов змін клімату	1.5.1. Розробка Рекомендацій зі створення та догляду за зеленими насадженнями загального, обмеженого та спеціального призначення відповідно до змін клімату	2027-2028	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, Управління комунального господарства міської ради, управління житлового господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради	Рекомендації розроблені і затверджені	од.	1
1.6. Розроблення та затвердження Правил утримання зелених насаджень та введення контролю за їх дотриманням	1.6.1. Розробка Правил догляду за зеленими насадженнями	2027-2028	Управління комунального господарства міської ради, відділ екології та природних ресурсів міської ради, КП«Зеленбуд» Житомирської міської ради	Правила розроблені і затверджені	од.	1
Ціль 2. Вдосконалення управління та догляду за зеленими насадженнями						
2.1. Оптимізація системи управління зеленими насадженнями через впровадження цифрових технологій та програмного забезпечення для	2.1.1. Наповнення підсистеми "Управління зеленими зонами" на офіційному геопорталі Житомирської міської ради	2025-2030	Управління комунального господарства міської ради, управління житлового господарства міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради	Функціонування Геопорталу	од.	1

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
моніторингу та аналізу						
2.2. Підвищення кваліфікації працівників, що відповідають за догляд за зеленими зонами, навчання сучасних методів догляду з урахуванням змін клімату.	2.2.1. Проведення тематичних навчань, тренінгів, семінарів для працівників установ, підприємств та організацій, що відповідають за догляд за зеленими зонами з використанням сучасних технологій	2026-2050	Управління комунального господарства міської ради,,відділ екології та природних ресурсів міської ради, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради	Проведені заходи	% к-ті залучених працівників від загальної кількості працівників	100
2.3. Упорядкування зелених просторів	2.3.1. Введення штатної одиниці головного ландшафтного архітектора громади	2026	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради	Ландшафтний архітектор громади	од.	1
Ціль 3. Збереження біорізноманіття та екосистем						
3.1. Збереження та відновлення місцевого біорізноманіття, включаючи захист рідкісних видів. Створення екологічних коридорів та зон відновлення для підтримки міграції та збереження видового і оселеного біорізноманіття.	3.1.1. Розробка Програми збереження та відновлення місцевого видового та оселищного біорізноманіття	2027 - 2029	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Програма розроблена і затверджена	од.	1
3.2. Мінімізація негативного впливу на екосистеми під час будівництва,	3.2.1. Розробка та виконання Проєктів озеленення територій будівництва	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, відділ екології та	Затвердження Декларації про необхідність нового переліку	так / ні	так

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
реконструкції та благоустрою об'єктів.			природних ресурсів Житомирської міської ради	документів для отримання дозволу на будівництво		
	3.2.2. Розробка критеріїв для забудовників щодо озеленення території об'єктів будівництва	2026-2027	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Критерії для забудовників щодо озеленення території об'єктів будівництва	од.	1
3.3. Збільшення загальної площі природно-заповідного фонду	3.3.1. Розроблення проєктів резервування й створення територій і об’єктів природно-заповідного фонду та організації їх територій	2027-2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	збільшення площі природно-заповідного фонду	% від площі зелених насаджень загального користування	30
3.4. Формування політики протидії карантинним та небезпечним інвазійним видам рослин та контроль популяцій їх видів	3.4.1. Розробка Програми по боротьбі з карантинними і небезпечними інвазійними видами рослин на території громади	2026-2030	Управління комунального господарства, управління житлового господарства, Відділ екології та природних ресурсів	Програма розроблена та затверджена	од.	1
3.5. Зменшення площі, зайнятої карантинними та небезпечними інвазійними видами рослин на території громади	3.5.1. Заходи боротьби з карантинними та небезпечними інвазійними видами рослин	2025-2050	Управління комунального господарства, управління житлового господарства, Відділ екології та природних ресурсів, КП «Зеленбуд» Житомирської міської ради	Зменшення площі, зайнятої інвазійними (карантинними) видами рослин на території громади	% від базового показника	30
Управління земельними ресурсами						
Ціль 1. Сталий розвиток територій						
1.1. Встановити межі територіальної громади та внести	1.1.1. Внести зміни до Програми із створення, розроблення	2026-2027	Департамент містобудування та	Затверджений захід у Програмі із створення,	од.	1

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
відомості про неї до Державного земельного кадастру	містобудівної, проєктної та землевпорядної документацій для розроблення проєкту землеустрою щодо встановлення меж територій територіальної громади		земельних відносин Житомирської міської ради	розроблення містобудівної, проєктної та землевпорядної документацій		
	1.1.2. Замовлення робіт з розроблення проєкту землеустрою щодо встановлення меж територій Житомирської міської територіальної громади	2027-2028	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Укладений договір на розроблення документації із землеустрою	од.	1
	1.1. 3. Затвердження проєкту землеустрою щодо встановлення меж територій Житомирської міської територіальної громади	2028-2029	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Витяг з Державного земельного кадастру про територію громади	од.	1
1.2. Розробити містобудівну документацію місцевого рівня на територію громади та населені пункти громади	1.2.1. Внести зміни до Програми із створення, розроблення містобудівної, проєктної та землевпорядної документацій для розроблення Комплексного плану просторового розвитку територій громади	2028-2029	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради			

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	1.2.2. Замовлення робіт з розроблення Комплексного плану просторового розвитку територій Житомирської міської територіальної громади	2028-2029	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Укладений договір на розроблення містобудівної документації	од.	1
	1.2.3. Затвердження Комплексного плану просторового розвитку територій Житомирської міської територіальної громади	2029-2035	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Комплексний план просторового розвитку території громади та його складових - внесення змін до Генерального плану м. Житомир, Планувальні рішення Генерального плану с. Вереси	од.	1
		2029-2035	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Виділена територія під будівництво полігону твердих побутових відходів	од.	1
		2029-2035	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Виділена територія для будівництва крематорію з колумбарієм	од.	1
		2029-2035	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Виділена територія для будівництва крематорію для тварин з колумбарієм	од.	1

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
		2035-2040	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Проєкти землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно територіальних одиниць м. Житомир та с. Вереси	од.	2
Ціль 2. Раціональне використання, охорона земель та забезпечення гарантій прав на землю						
2.1. Встановити межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об’єктів з внесенням інформації про ці території до Державного земельного кадастру	2.1.1. Встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об’єктів	2025-2050	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Документація із землеустрою та визначені чіткі межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об’єктів з внесеними відомостями до	% виконаних робіт	100%

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
				Державного земельного кадастру		
	2.1.2. Формування меж земельних ділянок комунальної власності, в тому числі земель загального користування, з реєстрацією земельних ділянок в Державному земельному кадастрі та прав на них у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно	2027-2050	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Проінвентаризовані земельні ділянки комунальної власності, в тому числі землі загального користування, з реєстрацією земельних ділянок в Державному земельному кадастрі та прав на них в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно	% виконаних робіт	100%
	2.1.3. Внести зміни до Програми ведення містобудівного кадастру Житомирської міської територіальної громади	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Відкриті та актуальні відомості про наявні кількісні та якісні характеристики земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення,	так/ні	так

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
				земель водного фонду		
	2.1.4. Забезпечення функціональної спроможності містобудівного кадастру для обробки інформації про наявні кількісні та якісні характеристики земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради		так/ні	так
	2.1.5. Проведення інформаційної (рекламної) компанії про важливість оформлення прав на земельні ділянки	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, Управління по зв'язках з громадськістю Житомирської міської ради	Відсутність неоформлених земельних ділянок, якими користуються суб"єкти земельних відносин	так/ні	так[25]
2.2. Відновлення засмічених та забруднених земель	2.2.1. Проєкти рекультивації порушених земель та використання родючого шару ґрунту під час проведення робіт,	2026-2027	Відділ екології та природних ресурсів міської ради, департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Проєкти рекультивації розроблені та затверджені	% виконаних робіт	100%

[25] Постійна робота

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	пов'язаних із порушенням земель					
	2.2.2. Виконання проєктів рекультивації порушених земель та використання родючого шару ґрунту під час проведення робіт, пов'язаних із порушенням земель	2027-2050	відділ екології та природних ресурсів міської ради, департамент містобудування та земельних відносин Житомирської міської ради	Рекультивація земель проведена	% виконаних робіт	100%
2.3. Збільшення площі природно-заповідного фонду	2.3.1. Розроблення документації із землеустрою для територій та об'єктів природно-заповідного фонду	2026-2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Площа природно-заповідного фонду збільшена	м2	від базового покахника
2.4. Не збільшувати площу під кладовища	2.4.1. Проєктування та будівництво крематорію з колумбарієм	2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, управління комунального господарства Житомирської міської ради, КП «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Житомирської міської ради	Крематорій з колумбарієм збудований та функціонує	од.	1
2.5. Вирішення питання щодо захоронення домашніх тварин	2.5.1. Проєктування та будівництво крематорію з колумбарієм для тварин	2050	Департамент містобудування та земельних відносин міської ради, управління комунального господарства міської ради, управління охорони здоров'я Житомирської міської ради, КП «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування»	Крематорій з колумбарієм збудований та функціонує	од.	1

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
			Житомирської міської ради, КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради			
Поводження з домашніми та безпритульними тваринами						
Ціль 1. Забезпечення контролю популяції безпритульних тварин						
1.1. Визначення кількості безпритульних тварин	1.1.1. Проведення обліку безпритульних тварин	2026-2027	Управління охорони здоров'я міської ради, КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Наявність реєстру безпритульних тварин	од.	1
1.2. Регулювання чисельності безпритульних тварин	1.2.1. Відлов, стерилізація, вакцинація від сказу та відпуск безпритульних тварин., адопція тощо)	2025-2050	Управління охорони здоров'я міської ради, КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	відсоток виконання плану по кількості стерилізованих та вакцинованих тварин	%	80
	1.2.2. Адопція безпритульних тварин в сім'ї	2025-2050	Управління охорони здоров'я міської ради, КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Кількість тварин забраних в сім'ї	од	від загальної кількості безпритульних тварин
	1.2.3. Збільшення кількості об'єктів для утримання безпритульних тварин	2028-2031	Управління охорони здоров'я міської ради, КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Наявність об’єктів для утримання безпритульних тварин	од.	від базового показника
Ціль 2. Дотримання сталого екологічного середовища						
2.1. Забезпечення належного санітарного стану середовища громади	2.1.1.Створення мережі вигульних зон та тренувально-вигульних майданчиків для власницьких собак	2027-2050	Управління охорони здоров'я міської ради, КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Наявність облаштованих вигульних зон та тренувально-вигульних майданчиків	од.	1 на мікрорайон
	2.1.2. Догляд та утримання вигульних зон та тренувально-	2027-2050	Управління охорони здоров'я міської ради, КП	забезпечення належного утримання	од.	

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	вигульних майданчиків для власницьких собак.		«Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	вигульних зон домашніх сабак у міському середовищі		
Ціль 3. Вирішення питання поховання домашніх тварин						
3.1. Створення відповідної інфраструктури для поводження з трупами домашніх тварин (з відходами тваринного походження)	3.1.1. Будівництво крематорію з колумбарієм для тварин	2037-2040	Управління капітального будівництва міської ради, управління охорони здоров'я міської ради, КП «Центр захисту тварин» Житомирської міської ради	Крематорій збудований та функціонує	од.	1
Комплексні завдання та заходи						
Ціль 1. Підвищення рівня екологічної свідомості населення Житомирської міської територіальної громади						
1.1. Організація екологічного виховання у закладах дошкільної, середньої та вищої освіти	1.1.1. Розробка комплексної навчально-прикладної програми екологічного виховання "ЕкоОсвіта"	2026-2027	Департамент освіти, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Програма розроблена і затверджена	од.	1
1.2. Впровадження екологічної просвіти мешканців громади	1.2.1. Формування програми заходів з підвищення рівня екологічної свідомості	2026	Департамент освіти, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Програма розроблена і затверджена	од.	1
	1.2.2. Реалізація пілотних проєктів спрямованих на залучення мешканців громади до екологічних ініціатив за природоохоронними секторами	2026-2050	Департамент освіти, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради		од.	1 раз на рік

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
Ціль 2. Впровадження найкращих доступних технологій та методів управління (НДТМ), екологічного менеджменту на підприємствах Житомирської МТГ						
2.1. Забезпечення інформаційної та кваліфікаційної підтримки підприємств, установ та організацій Житомирської МТГ	2.1.1. Розробка програми кваліфікаційної підтримки підприємств, що впроваджують НДТМ	2027	Департамент економічного розвитку міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Програма розроблена та затверджена	так-ні	так
	2.1.2. Проведення тренінгів та стажувань для представників підприємств	2027-2030	Торгово-промислова палата, Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради, ВНЗ	Відсоток підприємств-водокористувачів, які взяли участь у семінарах та інформаційних заходах	%	100[26]
	2.1.3.Створення на базі ТПП Відділу надання консультацій з питань екологічного менеджменту	2027	Торгово-промислова палата, Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Створений відділ з консультаційної підтримки	так	так
2.2. Створення місцевої системи відзнак найбільш екологічно дружній підприємств, установ та організацій	2.2.1. Визначення та затвердження критеріїв оцінки екологічно дружніх підприємств	2026	Департамент економічного розвитку міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Затверджений перелік критеріїв	так	так
	2.2.2. Проведення щорічного заходу з визначення найбільш екологічно дружніх підприємств громади	2027-2050	Департамент економічного розвитку міської ради, відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Захід проведено	од.	1 раз на рік
Ціль 3. Формування відкритої інформаційної системи про стан довкілля Житомирської МТГ						

[26] Впровадження заходів може потребувати співпраці з науковими установами та міжнародними організаціями

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
3.1. Створення ефективної системи інформування мешканців ТГ про питання охорони довкілля у громаді	3.1.1. Створити окремий розділ сайту Житомирської МТГ щодо охорони довкілля, сторінки у соціальних мережах, ТГ чат-бот	2026-2026	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Розділ Сайту створено	так	так
	3.1.2. Розроблення та затвердження маркетингової стратегії з актуалізації питань довкілля та привернення уваги мешканців, підприємств, установ, організацій до питань охорони довкілля	2026-2028	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	Показник середнього охоплення мешканців громади	5% мешканців громади у 2026 році, +5% щороку	осіб (охоплень)/одн у публікацію
Ціль 4. Сприяння підвищенню стійкості громади до кліматичних змін через розвиток системи зеленої та блакитної інфраструктури						
4.1. Інтегрувати принципи зеленої та блакитної інфраструктури в планування розвитку МТГ	4.1.1. Сформувати перелік, визначити території для об'єктів зелено-блакитної інфраструктури	2026-2027	Департамент містобудування та архітектури Житомирської міської ради	Перелік територій та об'єктів затверджено	так-ні	так
	4.1.2. Створення об'єктів зелено-блакитної інфраструктури	2027-2040	Департамент містобудування та архітектури Житомирської міської ради	Створені об'єкти зелено-блакитної інфраструктури	Згідно з кількістю, визначеною Програмою (Захід 4.1.1.)	од.[27]
Ціль 5. Зміцнення інституційної спроможності громади з питань охорони довкілля та реалізації екологічної стратегії						
5.1. Забезпечити кадровий ресурс для створення бази фінансування екологічних проєктів,	5.1.1. Створити посаду проєктного менеджера у відділі екології	2026	Відділ екології та природних ресурсів Житомирської міської ради	створено посаду	Штатна одиниця	1
	5.1.2. Створення управління з екології та	2026-2027	Житомирська міська Рада	створено управління	Створений підрозділ	1

[27] У відповідності до плану визначеного 4.1.1.

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
ут.ч. в рамках проєктів технічної допомоги	природних ресурсів як окремого структурного підрозділу					
5.2. Забезпечити постійне підвищення кваліфікації персоналу профільних відділів та представників КП	5.2.1. Участь у навчальних заходах та стажуваннях	2025 - 2050	Відділ екології та природних ресурсів міської ради , управління житлового господарства міської ради, управління комунального господарства Житомирської міської ради, представники КП	Кількість заходів з підвищення кваліфікації, у яких взяли участь представники відділу	Кількість заходів	2 на рік
5.3. Забезпечити постійне підвищення рівня обізнаності з питань охорони довкілля ОСББ	5.3.1. Проведення семінарів та тренінгів	2026 - 2050	Голови правління ОСББ	Кількість проведених тренінгів	Кількість заходів	4 на рік
5.4. Забезпечення зміцнення співробітництва між різними структурними підрозділами виконавчого комітету міської ради	5.4.1. Створення міждисциплінарної Робочої групи з питань реалізації Екологінчої Стратегії	2025	Відділ екології та природних ресурсів міської ради	Рішення про затвердження складу робочої групи та положення про робочу групу	Робоча група	1
	5.4.2. Проведення зустрічей робочої групи	2026 - 2050	Відділ екології та природних ресурсів міської ради			
	5.4.3. Внесення змін до чинних документів стратегічного планування громади для приведення їх у відвповідність до Екологічної Стратегії	2026	Відділ екології та природних ресурсів міської ради , муніципальна інспекція міської ради, поліція	Кількість документів, які розглянуті на предмет доцільності внесення змін,	од.	6
	5.4.4. Регулярне спільне проведення рейдів з перевірки дотримання вимог природоохоронного	2026 - 2050	Відділ екології та природних ресурсів міської ради , муніципальна інспекція міської ради, поліція	проведені рейди	Кількість рейдів	12 рейдів на рік (від) (відповідно до звернення громадян

Завдання	Назва заходу	Строк виконання	Відповідальний виконавець (департамент, установа)	Індикатор виконання		
				Найменування	Одиниця виміру	Кількісний показник
	законодавства та правил благоустрою представниками муніципальної інспекції міської ради, представників поліції та представників відділу екології на основі щорічного плану рейдів					

ДОДАТОК 3. ГРАФІК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ

Назва заходу	період	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050
Охорона атмосферного повітря																												
Ціль 1. Створення системи моніторингу стану атмосферного повітря																												
Завдання 1.1. Створення і впровадження сучасної системи контролю якості повітря.																												
1.1.1. Закупівля обладнання, встановлення нових пунктів спостережень та вдосконалення існуючих пунктів спостереження автоматизованою системою екологічного моніторингу атмосферного повітря населених пунктів (АСЕМА)	2027-2050																											
Завдання 1.2. Контроль об'єктів, які є найбільшими забруднювачами атмосферного повітря.																												
1.2.1. Здійснення досліджень якості атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони промислових об'єктів	2026-2050																											
Завдання 1.3. Контроль за дотриманням норм шумового навантаження на території громади.																												
1.3.1. Проведення дослідження шумового навантаження	2025-2050																											
Ціль 2 Зменшення впливу транспортних засобів на стан атмосферного повітря																												
Завдання 2.1. Розвантаження центральної частини міста від приватного транспорту																												
2.1.1.Обмеження паркування в центрі міста	2030																											
2.1.2. Заборона проїзду транзитного вантажного транспорту	2025-2050																											
2.1.3.Комплексна схема організації дорожнього руху в м. Житомирі	2026-2050																											
2.1.4. Впровадження автоматизованої системи управління дорожнім рухом	2030-2040																											
Завдання 2.2. Популяризація користування громадським транспортом																												
2.2.1. Реорганізація (оптимізація) маршрутної мережі громадського транспорту	2026-2050																											
2.2.2. Створення єдиної централізованої системи управління громадським транспортом у місті	2026-2035																											

2.2.3. Модернізація павільйонів зупинок громадського транспорту	2025 - 2050																											
Завдання 2.3. Приорітизація маршрутів для громадського транспорту																												
2.3.1. Організація виділених смуг для громадського транспорту	2027- 2050																											
Завдання 2.4. Оновлення рухомого складу громадського транспорту на більш енергоефективне, екологічно сприятливе, що відповідає європейським стандартам.																												
2.4.1. Оновлення рухомого складу громадського транспорту	2025 - 2050																											
2.4.2. Збільшення частки електротранспорту	2025 - 2050																											
2.4.3. Зменшення кількості громадського транспорту на викопному паливі	2025 - 2050																											
Завдання 2.5. Створення інфраструктури для електро- і мікромобільності.																												
2.5.1. Створення велисипедної мережі, що охоплює всю Житомирську ТГ	2025 - 2043																											
2.5.2. Створення мережі велосипедних парковок	2025 - 2043																											
Завдання 2.6. Стимулювання пересуватись пішки																												
2.6.1. Забезпечення якісної пішохідної інфраструктури, придатної для пересування маломобільних категорій населення	2026- 2050																											
Ціль 3 Зменшення використання викопних видів палива																												
Завдання 3.1. Модернізація освітлення з використанням ВДЕ технологій.																												
3.1.1. Переведення системи вуличного освітлення та світлофорів на ВДЕ	2025 - 2050																											
3.1.2.Встановлення датчиків руху на елементи вуличного совітлення	2025 - 2050																											
Завдання 3.2. Підтримка та впровадження проєктів з використанням ВДЕ																												
3.2.1. Переведення комунальних підприємств на ВДЕ	2027 - 2050																											
Завдання 3.3. Стимулювання використання ВДЕ																												
3.3.1.Впровадження проектів ВДЕ для підприємств та приватного сектору	2025 - 2050																											
Завдання 3.4. Збільшення частки ВДЕ в енергетичній системі громади																												
3.4.1. Будівництво нових ВДЕ-об’єктів	2030- 2050																											

3.4.2. Максимальна електрифікація шляхом отримання енергії з біопалива чи ВДЕ	2030-2050																												
Завдання 3.5. Впровадження заходів з підвищення енергоефективності																													
3.5.1. Термомодернізація (утеплення) житлових будинків та комунальних закладів	2025 - 2050																												
3.5.2. Модернізація інженерного устаткування систем опалення тощо	2025 - 2050																												
3.5.3. Встановлення засобів обліку використаної енергії.	2026 - 2050																												
Завдання 3.6. Модернізація котелень та систем теплозабезпечення.																													
3.6.1. Модернізація котелень	2025 - 2040																												
3.6.2.Заміна тепломереж, % (км модернізованих тепломереж по відношенню до загальної протяжності мереж)	2025 - 2050																												
Завдання 3.7. Впровадження заходів зі зменшення карбонового сліду																													
3.7.1. Зменшення обсягів використання викопного палива	2025 - 2050																												
3.7.2. Зменшення витрат ресурсів	2025 - 2050																												
3.7.3.Використання локальних ресурсів	2025 - 2050																												
3.7.4.Зменшення маятникової міграції	2025 - 2050																												
Управління водними ресурсами																													
Ціль 1: Забезпечення ефективного та сталого управління водними ресурсами																													
Завдання 1.1: Впровадити систему інтегрованого управління водними ресурсами на рівні громади, враховуючи басейновий принцип на основі виконання Плану управління річковим басейном Середнього Дніпра.																													
1.1.1. Розробка Програми інтегрованого управління та охорони водних ресурсів громади на основі ПУРБ Середнього Дніпра	2027-2028																												
1.1.2.Реалізація Програми інтегрованого управління та охорони водних ресурсів громади	2028-2031																												
Завдання 1.2: Провести комплексну інвентаризацію земельних ділянок водного фонду та гідроспоруд в межах громади, створити їх цифрові картографічні матеріали та інтегрувати дані в єдину геоінформаційну систему громади																													

1.2.1. Визначення земель водного фонду та інвентаризація гідроспоруд з внесенням їх до містобудівної документації	2030-2035																												
Завдання 1.3: Забезпечення ефективного функціонування та належного екологічного стану водосховищ громади																													
1.3.1. Оформлення права постійного користування на земельну ділянку водосховища «Відсічне»	2026																												
1.3.2. Паспортизація водойми річки Тетерів (виготовлення Паспорту водного об'єкта водосховища «Відсічне»)	2027-2028																												
1.3.3. Розробка Програми відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водосховища «Відсічне»	2027-2028																												
1.3.4. Паспортизація водойми річки Тетерів (виготовлення Паспорту водного об'єкта водосховища «Житомирське»)	2028-2029																												
1.3.5.Розробка Програми відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водосховища «Житомирське»	2027-2029																												
1.3.6. Паспортизація водойми річки Тетерів (виготовлення Паспорту водного об'єкта водосховища «Дениші»)	2027-2029																												
1.3.7.Розробка Програми відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водосховища «Дениші»	2030-2033																												
Ціль 2: Охорона та відновлення водних екосистем																													
Завдання 2.1: Впровадити системний підхід до відновлення і підтримки сприятливого гідрологічного режим та санітарного стану річок.																													
2.1.1.Розробка Програми розчистки русел та прибережних смуг річок на території Житомирської міської територіальної громади	2026-2028																												
2.1.2. Реалізація Програми розчистки русел та прибережних смуг річок на території Житомирської міської територіальної громади	2028-2030																												
Завдання 2.2. Впровадити комплексні заходи щодо відновлення та підтримки біорізноманіття водних екосистем шляхом регулярного вселення водних живих ресурсів та моніторингу їх адаптації																													
2.2.1.Вселення водних живих ресурсів у водні об'єкти	2026-2050																												

2.2.2.Моніторинг адаптації та виживання вселених видів	2026-2050 (щорічно)																												
Ціль 3: Забезпечення доступу до якісної питної води та належної санітарії																													
Завдання 3.1: Забезпечити підключення до централізованої системи водопостачання об'єктів, які наразі не мають такого підключення;																													
3.1.1.Розширення та добудова водопровідної мережі	2025-2050																												
Завдання 3.2: Зменшити втрати води у мережах водопостачання																													
3.2.1. Реконструкція старих та аварійних ділянок мережі водопостачання	2025-2030																												
3.2.2.Впровадження сучасних технологій контролю та моніторингу стану трубопроводів	2027-2030																												
Завдання 3.3: Забезпечити диверсифікацію джерел питного водопостачання шляхом розвитку альтернативної інфраструктури.																													
3.3.1.ТЕО альтернативних джерел водопостачання громади	2027-2030																												
Ціль 4: Підвищення стійкості до зміни клімату та запобігання підтопленню територій																													
Завдання 4.1: Підвищити ефективність управління дощовими водами																													
4.1.1. Розробка комплексної схеми збору, очистки та утримання зливових вод на території громади	2026-2029																												
4.1.2. Проєктування та будівництво локальних очисних споруд зливових вод	2030-2035																												
4.1.3. Впровадження інноваційних підходів для управління дощовими водами (включаючи розгерметизацію відкритих земельних ділянок та створення зон утримання дощової води)	2026-2030																												
Завдання 4.2: Здійснити протипаводкові та протиерозійні заходи																													
4.2.1. Облаштування закритих каналів для відведення зливових вод	2027-2050																												
Завдання 4.3: Інтегрувати принципи зеленої та блакитної інфраструктури в планування розвитку громади для підвищення її стійкості до кліматичних змін																													

4.3.1.Визначення територій для облаштування об'єктів зелено-блакитної інфраструктури	2026-2050																										
4.3.2.Розробка та впровадження вимог щодо мінімізації герметизованого простору в нових інфраструктурних проектах	2026-2027																										
Ціль 5: Стале та ефективне використання водних ресурсів																											
Завдання 5.1: Забезпечити підключення до централізованої системи водовідведення об'єктів, які наразі не мають такого підключення																											
5.1.1. Розширення та добудова каналізаційної мережі для підключення нових об'єктів до централізованої системи водовідведення	2026 - 2050																										
5.1.2.Підключення до каналізаційної мережі споживачів, що вже підключені до мереж водопостачання	2026-2040																										
5.1.3. Розробка та впровадження системи обліку вивозу стічних вод асенізаторами з септиків приватних домогосподарств	2026-2027																										
Завдання 5.2. Недопущення потрапляння неочищених каналізаційних стоків до водних об'єктів																											
5.2.1.Проведення техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) щодо можливості та доцільності будівництва каналізаційного самопливного колектора глибокого залягання в м. Житомирі (тунельного типу)	2027-2050																										
Завдання 5.3. Сприяти встановленню локальних очисних споруд з належною ефективністю очистки стічних вод в тих випадках, де підключення до централізованої системи є технічно неможливим або економічно недоцільним. Забезпечити належну очистку стічних вод відповідно до встановлених нормативів																											
5.3.1.Встановлення локальних очисних споруд з високою ефективністю очищення стічних вод для суб'єктів господарювання	2026-2050																										
5.3.2.Реконструкція каналізаційних очисних споруд (включаючи заміну механічного обладнання та каналізаційних мереж)	2026-2027																										
Управління відходами																											
Ціль 1. Вдосконалення та підтримка місцевої системи управління відходами																											
Завдання 1.1. Узгодження системи управління відходами МТГ з напрямами та вимогами національної та регіональної політики щодо відходів																											

1.1.1. Розроблення та затвердження місцевого плану управління відходами	2026-2027																											
Завдання 1.2. Покращення інституційно- організаційного забезпечення управління побутовими відходами																												
1.2.1. Визначення морфологічного складу побутових відходів	2026																											
1.2.2. Визначення норм надання послуг з управління побутовими відходами	2025-2050																											
Ціль 2. Удосконалення системи збирання відходів																												
Завдання 2.1. Покращення якості надання послуг з вивезення відходів																												
2.1.1. Оновлення матеріально-технічної бази (закупівля контейнерів, сміттєвозів, облаштування контейнерних майданчиків тощо), у тому числі для роздільного збирання відходів.	2025-2050																											
Завдання 2.2. Створення системи роздільного збирання побутових відходів та забезпечення інфраструктури роздільного збирання побутових відходів																												
2.2.1. Створення центрів роздільного збирання побутових відходів (ресурсоцінних компонентів, небезпечних відходів у складі побутових тощо), пунктів збирання для повторного використання товарів, які були у вжитку	2027–2035																											
Ціль 3. Функціонування системи управління побутовими відходами у територіальній громаді у відповідності до ієрархії пріоритетів управління відходами																												
Завдання 3.1. Оптимізація інфраструктури оброблення побутових відходів для забезпечення їх максимального відновлення та спрямування на захоронення лише залишків після оброблення																												
3.1.1. Облаштування об’єкту компостування біовідходів (відходи від зелених насаджень з об’єктів благоустрою)	2026–2050																											
3.1.2. Реалізація пілотних проєктів для впровадження системи роздільного збирання відходів, що біологічно розкладаються (харчові відходи) з їх подальшим обробленням (навчальні заклади, ОСББ, об’єкти торгівлі)	2026-2050																											
Завдання 3.2. Зменшення екологічної небезпеки полігону побутових відходів Житомирської ТГ																												
3.2.1.Проведення моніторингу полігону твердих побутових відходів у місті Житомирі	2026–2050																											

3.2.2. Реконструкція міського полігону твердих побутових відходів у місті Житомирі з влаштуванням установки очищення фільтрату	2026–2033																										
3.2.3. Розроблення та затвердження проєкту рекультивації полігону твердих побутових відходів м. Житомира	2028–2033																										
3.2.4. Проведення рекультивації полігону твердих побутових відходів м. Житомира	2029–2035																										
Завдання 3.3. Захоронення відходів після оброблення																											
3.3.1.Будівництво та введення в експлуатацію регіонального полігону (у Житомирському кластері) для відходів, що не є небезпечними	2029-2035																										
Ціль 4. Організація системи управління відходами будівництва, знесення та відходами від руйнувань																											
Завдання 4.1. Забезпечення оброблення відходів будівництва, знесення та відходів від руйнувань																											
4.1.1. Оцінка обсягів відходів руйнувань для визначення потреби у потужностях з оброблення	2025																										
4.1.2. Створення об'єктів інфраструктури з оброблення відходів будівництва, знесення та відходів від руйнувань	2026-2030																										
Ціль 5 Організація системи управління осадами стічних вод																											
Завдання 5.1. Удосконалення системи оброблення осаду стічних вод																											
5.1.1. Проведення дослідження можливостей подальшого використанні та оптимальних технічних варіантів оброблення осаду стічних вод з урахуванням їх хімічного складу	2026																										
5.1.2. Встановлення установки оброблення осаду стічних вод.	2028-2032																										
Завдання 5.2. Приведення у відповідність до належних вимог мулових майданчиків (МВВ)																											
5.2.1. Утриманні у відповідності до норм проекту існуючих місць видалення осаду стічних вод КП «Житомирводоканал» Житомирської міської ради	2026-2030																										
Ціль 6. Організація системи управління медичними відходами																											
Завдання 6.1. Удосконалення обліку та оброблення медичних відходів																											

6.1.1. Проведення регулярного моніторингу утворення та оброблення медичних відходів у медичних та ветеринарних закладах території Житомирської ТГ .	2026-2050																											
6.1.2. Створення умов для належного тимчасового зберігання медичних відходів (окремі приміщення, холодильники, контейнери, бокси, локальні потужності з перероблення тощо)	2026-2028																											
6.1.3. Визначення потреби у обладнанні з оброблення медичних відходів, яка забезпечуватиме знезараження інфекційних відходів шляхом автоклавування за місцем утворення та тимчасового зберігання у медичних та ветеринарних закладах Житомирської МТГ	2026-2027																											
6.1.4. Закупівля необхідного обладнання для медичних закладів, визначеного в рамках виконання заходу 6.1.2.	2026-2030																											
Розвиток зеленої інфраструктури, природно-заповідного фонду та біорізноманіття																												
Ціль 1. Збалансований розвиток зелених насаджень громади																												
Завдання 1.1. Формування бачення методів, способів та шляхів озеленення Житомирської міської територіальної громади																												
1.1.1. Розробка та затвердження Плану розвитку зеленої інфраструктури Житомирської міської територіальної громади	2026 - 2027																											
1.1.2. Ралізація Плану розвитку зеленої інфраструктури Житомирської МТГ	2027-2050																											
Завдання 1.2. Відновлення, реконструкція і збільшення рекреаційних зон та природно-заповідних територій (узгодження з балансоутримувачами).																												
1.2.1.Утримання та догляд об'єктів природно-заповідного фонду	2025-2050																											
1.2.2.Реконструкція об'єктів благоустрою зеленого господарства	2026-2050																											
Завдання 1.3. Збільшення площі зелених насаджень загального користування																												
1.3.1. Озеленення та благоустрій перспективних для створення садово-паркових об'єктів територій (пустирів, земель без балансоутримувачів тощо).	2026-2050																											
Завдання 1.4. Проведення інвентаризації зелених насаджень, об'єктів природно-заповідного фонду та природних ландшафтів на території громади																												

1.4.1. Інвентаризація зелених насаджень загального користування та природо-заповідного фонду	2026-2030																											
1.4.2. Інвентаризація зелених насаджень обмеженого користування	2026-2050																											
1.4.3. Інвентаризація зелених насаджень спеціального призначення	2026-2050																											
1.4.4. Інвентаризація міських лісів	2026-2030																											
Завдання 1.5. Проєктування об'єктів благоустрою зеленого господарства та системи догляду за ними відповідно до умов змін клімату																												
1.5.1. Розробка Рекомендацій зі створення та догляду за зеленими насадженнями загального, обмеженого та спеціального призначення відповідно до змін клімату	2027-2028																											
Завдання 1.6. Розроблення та затвердження Правил утримання зелених насаджень та введення контролю за їх дотриманням																												
1.6.1.Розробка Правил догляду за зеленими насадженнями	2027-2028																											
Ціль 2. Вдосконалення управління та догляду за зеленими насадженнями																												
Завдання 2.1. Оптимізація системи управління зеленими насадженнями через впровадження цифрових технологій та програмного забезпечення для моніторингу та аналізу																												
2.1.1.Наповнення підсистеми "Управління зеленими зонами" на офіційному геопорталі Житомирської міської ради	2025-2030																											
Завдання 2.2. Підвищення кваліфікації працівників, що відповідають за догляд за зеленими зонами, навчання сучасних методів догляду з урахуванням змін клімату.																												
2.2.1.Проведення тематичних навчань, тренінгів, семінарів для працівників установ, підприємств та організацій, що відповідають за догляд за зеленими зонами з використанням сучасних технологій	2026-2050																											
Завдання 2.3. Упорядкування зелених просторів																												
2.3.1.Введення штатної одиниці головного ландшафтного архітектора громади	2026																											
Ціль 3. Збереження біорізноманіття та екосистем																												
Завдання 3.1. Збереження та відновлення місцевого біорізноманіття, включаючи захист рідкісних видів. Створення екологічних коридорів та зон відновлення для підтримки міграції та збереження видового і оселеного біорізноманіття.																												
3.1.1. Розробка Програми збереження та відновлення місцевого видового та оселого біорізноманіття	2027-2029																											
Завдання 3.2. Мінімізація негативного впливу на екосистеми під час будівництва, реконструкції та благоустрою об'єктів.																												

3.2.1. Розробка та виконання Проєктів озеленення територій будівництва	2026-2050																										
3.2.2. Розробка критеріїв для забудовників щодо озеленення території об'єктів будівництва	2026-2027																										
Завдання 3.3. Збільшення загальної площі природно-заповідного фонду																											
3.3.1. Розроблення проєктів резервування й створення територій і об'єктів природно-заповідного фонду та організації їх територій	2027-2050																										
Завдання 3.4. Формування політики протидії карантинним та небезпечним інвазійним видам рослин та контроль популяцій їх видів																											
3.4.2. Розробка Програми по боротьбі з карантинними і небезпечними інвазійними видами рослин на території громади	2026-2030																										
Завдання 3.5. Зменшення площі, зайнятої карантинними та небезпечними інвазійними видами рослин на території громади																											
3.5.1.Заходи боротьби з карантинними та небезпечними інвазійними видами рослин	2025-2050																										
Управління земельними ресурсами																											
Ціль 1. Сталий розвиток територій																											
Завдання 1.1. Встановити межі територіальної громади та внести відомості про неї до Державного земельного кадастру																											
1.1.1. Внести зміни до Програми із створення, розроблення містобудівної, проєктної та землевпорядної документацій для розроблення проєкту землеустрою щодо встановлення меж територій територіальної громади	2026-2027																										
1.1.2. Замовлення робіт з розроблення проєкту землеустрою щодо встановлення меж територій Житомирської міської територіальної громади	2027-2028																										
1.1.3. Затвердження проєкту землеустрою щодо встановлення меж територій Житомирської міської територіальної громади	2028-2029																										
Завдання 1.2. Розробити містобудівну документацію місцевого рівня на територію громади та населені пункти громади																											
1.2.1. Внести зміни до Програми із створення, розроблення містобудівної, проєктної та землевпорядної документацій для розроблення Комплексного плану просторового розвитку територій громади	2028-2029																										

1.2.2. Замовлення робіт з розроблення Комплексного плану просторового розвитку територій Житомирської міської територіальної громади	2028-2029																												
1.2.3. Затвердження Комплексного плану просторового розвитку територій Житомирської міської територіальної громади	2029-2035																												
	2029-2035																												
	2029-2035																												
	2029-2035																												
	2035-2040																												
Ціль 2. Раціональне використання, охорона земель та забезпечення гарантій прав на землю																													
Завдання 2.1. Встановити межі територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об’єктів з внесенням інформації про ці території до Державного земельного кадастру																													
2.1.1. Встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об’єктів	2025-2050																												
2.1.2. Формування меж земельних ділянок комунальної власності, в тому числі земель загального користування, з реєстрацією земельних ділянок в Державному земельному кадастрі та прав на них у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно	2027-2050																												
2.1.3. Внести зміни до Програми ведення містобудівного кадастру Житомирської міської територіальної громади	2026-2050																												

2.1.4. Забезпечення функціональної спроможності містобудівного кадастру для обробки інформації про наявні кількісні та якісні характеристики земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду	2026-2050																												
2.1.5. Проведення інформаційної (рекламної) компанії про важливість оформлення прав на земельні ділянки	2026-2050																												
Завдання 2.2. Відновлення засмічених та забруднених земель																													
2.2.1. Проєкти рекультивації порушених земель та використання родючого шару грунту під час проведення робіт, повязаних із порушенням земель	2026-2027																												
2.2.2. Виконання проєктів рекультивації порушених земель та використання родючого шару грунту під час проведення робіт, повязаних із порушенням земель	2027-2050																												
Завдання 2.3. Збільшення площі природно-заповідного фонду																													
2.3.1. Розроблення документації із землеустрою для територій та обєктів природно-заповідного фонду	2026-2050																												
Завдання 2.4. Не збільшувати площу під кладовища																													
2.4.1. Проєктування та будівництво крематорію з колумбарієм	2025 - 2050																												
Завдання 2.5. Вирішення питання щодо захоронення домашніх тварин																													
2.5.1. Проєктування та будівництво крематорію з колумбарієм для тварин	2025 - 2050																												
Поводження з домашніми та безпритульними тваринами																													
Ціль 1. Забезпечення контролю популяції безпритульних тварин																													
Завдання 1.1. Регулювання чисельності безпритульних тварин																													
1.1.1. Визначення кількості безпритульних тварин	2026-2028																												
Завдання 1.2. Регулювання чисельності безпритульних тварин																													

1.2.1. Відлов, стерилізація, вакцинація від сказу та відпуск безпритульних тварин., адопція тощо)	2025-2050																												
1.2.2. Адопція безпритульних тварин в сім'ї	2025-2050																												
1.2.3. Збільшення кількості об'єктів для утримання безпритульних тварин	2028-2031																												
Ціль 2. Дотримання сталого екологічного середовища																													
Завдання 2.1. Забезпечення належного санітарного стану середовища громади																													
2.1.1.Створення мережі вигульних зон та тренувально-вигульних майданчиків для власницьких собак	2027-2050																												
2.1.2. Догляд та утримання вигульних зон та тренувально-вигульних майданчиків для власницьких собак.	2027-2050																												
Ціль 3. Вирішення питання поховання домашніх тварин																													
Завдання 3.1. Створення відповідної інфраструктури для поводження з трупами домашніх тварин (з відходами тваринного походження)																													
3.1.1.Будівництво крематорію з колумбарієм	2037-2040																												
Комплексні завдання та заходи																													
Ціль 1. Підвищення рівня екологічної свідомості населення Житомирської міської територіальної громади																													
Завдання1.1. Організація екологічного виховання у закладах дошкільної, середньої та вищої освіти																													
1.1.1. Розробка комплексної навчально-прикладної програми екологічного виховання "ЕкоОсвіта"	2026-2027																												
Завдання 1.2. Впровадження екологічної просвіти мешканців громади																													
1.2.1. Формування програми заходів з підвищення рівня екологічної свідомості	2026																												
1.2.2. Реалізація пілотних проєктів спрямованих на залучення мешканців громади до екологічних ініціатив за природоохоронними секторами	2026-2050																												
Ціль 2. Впровадження найкращих доступних технологій та методів управління (НДТМ), екологічного менеджменту на підприємствах Житомирської МТГ																													
Завдання 2.1. Забезпечення інформаційної та кваліфікаційної підтримки підприємств, установ та організацій Житомирської МТГ																													
2.1.1. Розробка програми кваліфікаційної підтримки підприємств, що впроваджують НДТМ	2027																												

2.1.2. Проведення тренінгів та стажувань для представників підприємств	2027-2030																												
2.1.3.Створення на базі ТПП відділу надання консультацій з питань екологічного менеджменту	2027																												
Завдання 2.2. Створення місцевої системи відзнак найбільш екологічно дружній підприємств, установ та організацій																													
2.2.1. Визначення та затвердження критеріїв оцінки екологічно дружніх підприємств	2026																												
2.2.2. Проведення щорічного заходу з визначення найбільш екологічно дружніх підприємств громади	2027-2050																												
Ціль 3. Формування відкритої інформаційної системи про стан довкілля Житомирської МТГ																													
Завдання 3.1. Створення ефективної системи інформування мешканців ТГ про питання охорони довкілля у громаді																													
3.1.1. Створити окремий розділ сайту МТГ щодо охорони довкілля, сторінки у соціальних мережах, ТГ чат-бот	2026																												
3.1.2. Розроблення та затвердження маркетингової стратегії з актуалізації питань довкілля та привернення уваги мешканців, підприємств, установ, організацій до питань охорони довкілля	2026-2028																												
Ціль 4. Сприяння підвищенню стійкості громади до кліматичних змін через розвиток системи зеленої та блакитної інфраструктури																													
Завдання 4.1. Інтегрувати принципи зеленої та блакитної інфраструктури в планування розвитку МТГ																													
4.1.1. Сформувати перелік, визначити території для об'єктів зелено-блакитної інфраструктури	2026-2027																												
4.1.2. Створення об'єктів зелено-блакитної інфраструктури	2027-2040																												
Ціль 5. Зміцнення інституційної спроможності громади з питань охорони довкілля та реалізації Екологічної стратегії																													
Завдання 5.1. Забезпечити кадровий ресурс для створення бази фінансування екологічних проєктів, ут.ч. в рамках проєктів технічної допомоги																													
5.1.1. Створення посади проєктного менеджера у відділі екології	2026																												
5.1.2. Створення управління з екології та природних ресурсів як окремого структурного підрозділу	2026-2027																												
Завдання 5.2. Забезпечити постійне підвищення кваліфікації персоналу профільних відділів та представників КП																													
5.2.1. Участь у навчальних заходах та стажуваннях	2025 - 2050																												
Завдання 5.3. Забезпечити постійне підвищення рівня обізнаності з питань охорони довкілля ОСББ																													

5.3.1. Проведення семінарів та тренінгів	2026 - 2050																														
Завдання 5.4. Забезпечення зміцнення співробітництва між різними структурними підрозділами виконавчого комітету міської ради																															
5.4.1. Створення міждисциплінарної Робочої групи з питань реалізації Екологінчої Стратегії	2025																														
5.4.2. Проведення зустрічей робочої групи	2026 - 2050																														
5.4.3. Внесення змін до чинних документів стратегічного планування громади для приведення їх у відвповідність до Екологічної Стратегії	2026																														
5.4.4. Регулярне спільне проведення рейдів з перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства та правил благоустрою представниками муніципальної інспекції міської ради, представників поліції та представників відділу екології на основі щорічного плану рейдів	2026 - 2050																														

Перелік використаних джерел літератури

1. «Проблемні питання дощової каналізації міста Житомира та стратегія їх вирішення на 2023-2025 роки». Комунальне підприємство «Експлуатація штучних споруд» Житомирської міської ради. 2023 р. Житомир.
2. GWP Toolbox Integrated Water Resources Management [електронний ресурс]. сайт «Глобального водного партнерства». 2011. Режим доступу: http://www.gwptoolbox.rg/index.php?option.com_ontent&view=article&id= 8&Itemid
3. The United Nations World Water Development Report: Managing Water Under Uncertainty and Risk. UNESCO. 2012. 380 p.
4. Вишневський В.І. Водойми Києва / В.І. Вишневський. — К.: Ніка-Центр, 2021. - 280 с.
5. Водна Рамкова Директива ЄС 2000/60/ЄС. Основні терміни та їх визначення. Київ, 2006. 240 с.
6. Водний кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text
7. Водний Кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст. 189.
8. Генеральний план міста Житомира. URL: https://zt-rada.gov.ua/?pages=6283
9. Державне агентство водних ресурсів України: План управління річковим басейном Дніпра. URL:https://davr.gov.ua/fls18/Dnipro/S_Dnipro.pdf
10. ДСанПіН 2.2.4-171-10 Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 р., №400).
11. ДСТУ 7525:2014 Вода питна. Вимоги та методи контролювання якості.
12. Екологи назвали підприємства на Житомирщині, які скидають неочищені стоки у водойми. URL: https://1.zt.ua/news/zdorovia/ekology-nazvaly-pidpryyemstva-na-zhytomyrshhyni-yaki-skydayut-neochyshheni-stoky-u-vodojmy.html
13. Екологічний паспорт Житомирської області за 2022 рік. URL: https://eprdep.zht.gov.ua/Ekopasport%202023.pdf
14. Екологічно дружні підприємства міста. URL: https://vodokanal.zt.ua/other/rating-avtomoiok
15. Житомирська міська громада. URL: https://gromada.info/gromada/zhytomirska/
16. Загальнодоступна вільна багатомовна онлайн-енциклопедія «Wikipedia». URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D1%96%D1%87%D0%BA%D0%B8_%D0%96%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96
17. Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми розвитку галузі рибного господарства Житомирської області на 2024-2030 роки. URL: https://oda.zht.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/Zvit-pro-strategichnu-ekologichnu-otsinku.pdf
18. Знову КП «Житомирводоканал» забруднює річки міста Житомир. URL: https://polissyareg.dei.gov.ua/post/znovu-kp-zhitomirvodokanal-zabrudnyue-richki-mista-zhitomir
19. Керівний нормативний документ. Організація та здійснення спостережень за забрудненням поверхневих вод (в системі Мінекоресурсів). КНД 211.1.1.106.2003. Мінекоресурсів України. Київ, 2002. 64 с.
20. Лобода Н.С., Катинська І.В. Визначення антропогенних навантажень та екологічних ризиків в басейні р. Кривий Торець (за програмою підтримки ЄС водної політики України). Український гідрометеорологічний журнал, 25. 2020. С. 81–92.

21. Методичні рекомендації щодо визначення основних антропогенних навантажень та їхніх впливів на стан поверхневих вод / Вихрист С., Мудра К., Осійський Е., та ін. Держводагенство, 2018. 21 с.
22. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 14 січня 2019 року № 5 «Про затвердження Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод».
23. Наказ Управління Держрибагентства у Житомирській області від 23 березня 2023 року № 16. URL: http://zt.darg.gov.ua/files/14/nakaz_nerest_2023.pdf
24. Науково-дослідна робота № 0117U006216 «Проведення робіт з паспортизації р. Уж з метою розроблення заходів щодо відновлення сприятливого гідрологічного режиму», замовник - Житомирська обласна державна адміністрація.(додається Звіт http://korosten-rada.gov.ua/images/jkh/ZVIT_richka_Uzh.pdf)
25. Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК5), хімічного споживання кисню (ХСК), завислих речовин та амонійного азоту)». Затверджено наказом Мінагрополітики та продовольства України 30.07.2012р. №471.
26. Офіційний сайт Державної екологічної інспекції Поліського округу. URL: https://polissyareg.dei.gov.ua/post/302
27. Офіційний сайт Держкомстату в Житомирській області. URL: http://www.zt.ukrstat.gov.ua/
28. Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів. URL: https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoryng/regionalni-dopovidi-pro-stan-navkolyshnogo-seredovyshha-v-ukrayini/
29. Портал відкритих даних державного моніторингу «Моніторинг та екологічна оцінка якісного стану поверхневих вод України». URL: http://monitoring.davr.gov.ua/EcoWaterMon/GDKMap/Index
30. Портал електронних послуг Державного агентства водних ресурсів України. URL: https://e-services.davr.gov.ua/
31. Порядок здійснення державного моніторингу вод, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 758.
32. Постанова кабміну від 8 травня 1996 р. № 486, м Київ «Про Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них» (остання редакція від 24.07.2021). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-96-%D0%BF#Text
33. Постанова кабміну України від 13 березня 2022 р. № 303, Київ «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану». URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-pripinennya-zahodiv-derzhavnogo-naglyadu-kontrolyu-i-derzhavnogo-rinkovogo-naglyadu-v-umovah-voyennogo-stanu-303
34. Правила охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами» (затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1999 р. № 465). URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/465-99-п.
35. Правила приймання стічних вод споживачів у каналізаційну мережу м. Житомира, які затверджені рішенням Житомирської міської ради від 03.07.2019 року № 639. URL: https://zt-rada.gov.ua/files/upload/sitefiles/doc1562339159.pdf
36. Про затвердження Порядку розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об’єкти та перелік забруднюючих речовин,

скидання яких у водні об’єкти нормується (затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 1996 р. № 1100 (із змінами)). URL:https://zakon.rada.gov.ua/go/1100-96-п.

37. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2019 року № 280-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2019 році» URL: https://web.archive.org/web/20210109055623/https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2020-%D1%80#Text

38. Склад громади підтверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України № 711-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Житомирської області». URL: https://web.archive.org/web/20210109055623/https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2020-%D1%80#Text

39. Уберман В. І. Апроксимація законодавчого регулювання якості поверхневих вод України до права ЄС / В. І. Уберман, Л. А. Васьковець // Challenges and prospects for the development of legal systems in Ukraine and EU countries: comparative analysis : Collective monograph. Riga : Izdevniecība “Baltija Publishing”, 2019. Volume 2. 304 p.

40. Узагальнений перелік гранично допустимих концентрацій (ГДК) та орієнтовно безпечних рівнів впливу (ОБРВ) шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм. ДК 004-2008/ 03.100.01.

Якість стічних вод: хто контролює і як вона впливає на систему водовідведення міста? URL: https://vodokanal.zt.ua/news/akist-sticnih-vod-hto-kontrolue-i-ak-vona-vplivae-na-sistemu-vodovidvedenna-mista

41. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Житомирської області у 2021 році

42. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Житомирської області у 2022 році

43. Програми економічного і соціального розвитку Житомирської області на 2024 рік

44. Звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми економічного і соціального розвитку Житомирської області на 2024 рік;

45. Екологічний паспорт Житомирської області за 2021 рік;

46. Екологічний паспорт Житомирської області за 2022 рік;

47. Концепції інтегрованого розвитку м. Житомира до 2030 року;

48. Інформація про виконання завдань та реалізацію проєктів пріоритету «Ефективне місто» Концепції інтегрованого розвитку м. Житомира до 2030 року;

49. Програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря агломерації м. Житомир зони на 2023-2027 роки;

50. Програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря Житомирської зони на 2023-2027 роки;

51. Програми «Будівництво (реконструкція, капітальний ремонт) об’єктів комунальної власності Житомирської міської об’єднаної територіальної громади на 2024-2026 роки»;

52. Програма економічного і соціального розвитку Житомирської області на 2024 рік;

53. Програма соціально-економічного і культурного розвитку Житомирської міської територіальної громади на 2023 рік;

54. Програма соціально-економічного і культурного розвитку Житомирської міської територіальної громади на 2024 рік;

55. Програма Житлового господарства та поводження з відходами на території Житомирської міської територіальної громади на 2021 – 2025 роки

56. Програма благоустрою та розвитку комунального господарства Житомирської міської обєднаної територіальної громади на 2016-2024 роки;
57. Програма "Житомирська міська об'єднана територіальна громада - дружня до тварин" на 2021-2024 роки;
58. План сталої міської мобільності м. Житомира;
59. Проєкт Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Житомирської міської територіальної громади до 2050 року;
60. План дій зі сталого енергетичного розвитку міста Житомир на 2015-2024 роки;
61. План сталої міської мобільності м. Житомир.
62. Проєкт Регіонального плану управління відходами на території Житомирської області до 2030 року (Т.І, Т.ІІ)